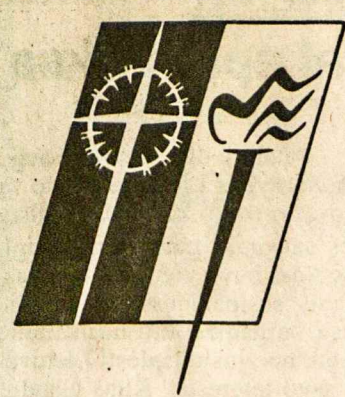

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 1 (2808) 2004 JANUARY-SAUSIS 6 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr. kaina - \$1

Atnaujinkim gerus darbus

Vieni ramiai, kiti triukšmingai išlydėjo senuosius ir sutiko naujuosius. Dar treči nekreipė dėmesio į kasmetinį kalendoriaus pasikeitimą, tik laukia toliau riedančių dienų, gal praradę viltį, kad dalykai pasikeis į gera. Žmogiška tačiau yra kažko tikėtis, stengtis gerinti savo gyvenimo sąlygas, nepasitenkinti esama būkle. Laimingiausi tie, kurie sugeba išsaugoti pusiausvyrą tarp nepasitenkinimo ir optimizmo.

DAŽNAS, laukdamas naujų metų, išreiškia tobulėjimo viltį sau ar kitiems pasižadėdamas atlikti ką nors teigiamo. Anglai turi posakį, teigiantį, kad kelias į pragarą yra grįstas gerais ketinimais. Tai reiškia, kad pasižadėjimus paversti konkrečiais darbais ne visada įmanoma ar lengva. Naujas kalendorius kažkaip skatina "atversti švarų puslapį", užmiršti praeities nepasisekimus, pradėti iš naujo. Paranku būna metams atsiveriant duoti pradžią naujiems užėjimams, kada bus žengiamas pirmutinis žingsnis. Jis būna pats sunkiausias. Antrą kartą lengviau bus atsakyti kūnui, protui ar dvasiai kenksmingo dalyko. Teigiamai tariant, vis lengviau bus šokti ant dviračio, uždaryti šaldytuvo duris, prisėsti prie knygos, paskirti valandą geram darbui... Nauji metai dažnai būna ir sąžinės patikrinimo laikas: kada paskutinį kartą paskyrėme valandą kitiems padėti, o ne sielą migdančioje kasdienybėje plūduriuoti, ryžomės dėmesį nukreipti į kitus - ligonius, vargšus, nelaimėlius? Turbūt tiesa, kad šiais laikais altruizmas - rūpinimasis kitais yra išjęs iš mados. Seniau net pradžios mokyklose buvo puoselėjamas centų rinkimas misijoms varginguose kraštuose, šelpimas nepasiturinčių šeimų, ligonių lankymas ir panašiai. Dabar vaikai, perkantys šimtines kainuojančius sportinius batus ar "video" žaidimus, nebeskatinami galvoti apie kitus. Maisto sandėliai (food banks), kraujo aukų rinkimo (blood banks) ir kitos šalpos institucijos nuolat patiria trūkumus. Vietinėje spaudoje mažai dėmesio į tai kreipiamą - visur daug aiškiau mirga skelbimai ir raginimai - pirk SAU, palepink SAVE. Aišku, po įtempto darbo besistengiantys uždirbti didesnes sumas pinigų vis įmantesniam pirkiniam vartotojai lieka be jėgų ir be laiko atsidusti, atkreipti dėmesį į svarbiasias vertybes. Ir vaikai auklėjami dabartinių kartų "me generation" nuostata, kuri yra grindžiama klausimu "Kokia man nauda iš to?"

KAIP idealu būtų, jei dažniau išgirstume klausimą "Kaip galiu padėti?". Atsakymų galime ir patys rasti. Geri darbai neturi būti dideli ir nesiriboti alkanų maitinimu ar kitais įprastais šelpimo darbais. Aukos savoms organizacijoms gali būti ne tik piniginės, bet ir laiko skyrimas renginiui, vaišių ar patalpų paruošimui. Organizatoriai ne visada pažįsta visus, kurie galėtų ar norėtų padėti - svarbu ateiti į pagalbą, nelaukti prašymo. Taipgi padėka už atliktus darbus paskatina veikėjus tolesnei veiklai. Pagaliau galime padėti kitiems puoselėdami tolerantiškumą, susilaikydami nuo gandų kartojimo, neteisdami kitų nepagrįstai. Stengdamiesi puoselėti šviesesnį savo galvojamą galime palengvinti ir kitų naštas. Naujaisiais metais gerus norus paverskite gerais darbais! RSJ

KANADOS ĮVYKIAI

Ar bus vykdomi pažadai?

Neįvykdyti rinkiminiai pažadai nevisuomet kenkia politikams. Naujai išrinktas Ontario liberalų parlamentas jau nesivaržo prisipažinti, kad negalės subalansuoti biudžeto. Ar tai pakens ateities rinkimuose, galima spėti iš kelių istorinių pavyzdžių. Kanados ministras pirmininkas Jean Chretien net du kartus žadėjo panaikinti valstybinį pridėjamąjį mokestį (GST), tačiau jis to nepadarė ir dar du kartus buvo perrinktas. Parlamentarė Sheila Copps 1996 metais pažadėjo hamiltoniečiams atsisistatinti, jei liberalai nepanaikins pridėamojo mokesčio, tačiau ji vėl buvo perrinkta. Ontarijo premjeras Dalton McGuinty pažadėjo nepadidinti mokesčių, išlaikyti Oak Ridge gamtos draustinį, pagerinti sveikatos apsauginį samdant daugiau slaugių ir gydytojų, sumažinti mokyklų klasėse mokinių skaičių. Iki šiol nė vienas iš tų pažadų nėra vykdomi.

Palydint senuosius metus, po ilgai trukusio duomenų telkimo, Kanados policija padarė krata dviejose Britų Kolumbijos provincijos parlamento įstaigose ir konfiskavo kelias dešes dokumentų, priklausančių vyriausybės tarnautojams. Yra įtariama, kad Britų Kolumbijos finansų

ministerio Gary Collins ir transportacijos ministerio Judith Reid pagalbininkai yra įsivėlę į organizuotų nusikaltimų ir narkotikų grupuotes. Policijos nuomone, šios rūšies nusikaltėliai pelno iki šešių milijonų dolerių. Buvo daromos kratos ir privačiuose namuose. Policija sulaikė devynis asmenis Toronto, Vancouver ir Victoria miestuose.

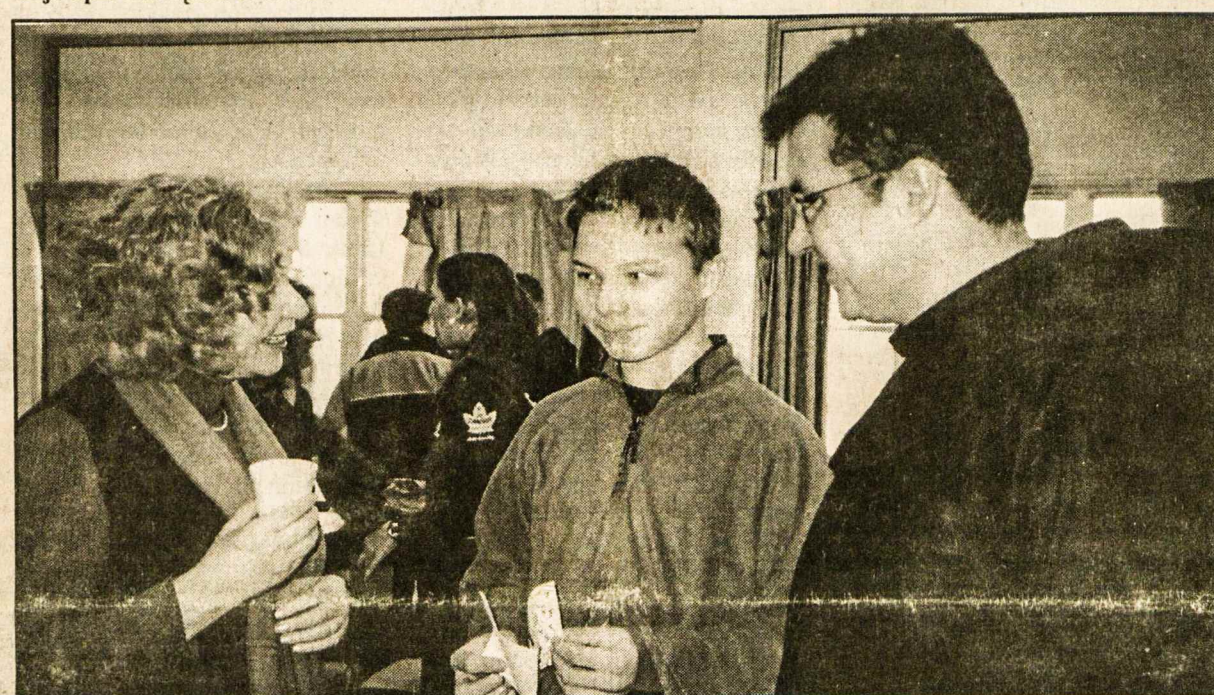
Vyriausias Kanados rinkimų eigos valdininkas pranešė, kad naujai išleistas įstatymas, nustatęs korporacijų dovanų ribas rinkiminei eigai, nevaržo būsimųjų kandidatų artėjantiems krašto rinkimams. Į naujai susikūrusios Kanados konservatorių partijos vadovus atsiranda vis naujų kandidatų. Vienas iš jų yra New Brunswick provincijos premjeras Bernard Lord. Paskutinėmis žiniomis, jis lieka vadovauti provincijai.

Prieš 400 metų naujame Amerikos žemyne įsikūrė pirmieji prancūzai ateiviai. Mažoje St. Croix saloje Samuel de Champlain su kitais 80 atvykusių sėslių turėjo pakęsti sunkią naujakurių dalį vėjo ir negailesčių šalčių siaubiamoje saloje, kuri yra prie dabar vadinamos New Brunswick provincijos.

(Nukelta į 8-tą psl.)

Ilgametė Toronto Aukštesniųjų lituanistinių kursų dėstytoja Irena Ehlers visada grįžta uždegti žvakės pamo-
koje apie didžiąsias šventes
Nuotr. N. Benotienės

Toronto Aukštesniųjų lituanistinių kursų mokinys Algis Puteris su mokytoja - kun. Petru Šarka, OFM, ir
Sigina Katkauskaitė
Nuotr. N. Benotienės

Politinės išminties išteklių krizė

Pastabos visuomenės ir prezidentūros tragedijos paraštėje

VIDMANTAS VALIUŠAITIS

Šiandien jau akivaizdu, kad pasekmės, kurias atneša trumparegiška, asmeninių ambicijų tenkinimo troškulių paženklinanti ir visuomenė bei valstybė praeitį politiką, bus skaudžios ir ilgalaikės.

Atsitiko blogiausia, kas galėjo atsitikti - vidaus politiniai santykiai Lietuvoje atsidūrė beviltiškoje akligatvyje, iš kurio racionalios išeities nematyti. Bet kuri išeitis - Prezidento atstatymas ar jo pasilikimas pareigose - nepašalins visuomeninio konflikto, kuris iš dalies turi socialinį pagrindą ir yra žymiai gilesnis nei sudėtingesnis, nei vėl apyvartoti paleista ir populistiškai eksploatuojama "išdavystės", "parsiidavimo Maskvai", "slapto veikimo" prieš Lietuvos valstybę šmėkla.

2004-01-06 10:00

Nauji metai

*Metų ratas vis sukas ir sukas,
Kuo nudžiugins, ką lems,
nežinai:
Ar švelniai glausis dienos lyg
pūkas,
Ar palies tamsūs laiko sparnai.
Gal gerai, kad lemties
nebežinom,
Tiktai lūkesčiai skraido aplink.
Juk svajonės laimę pažinę,
Gėrio grūdus išmokstam
surinkti.
Tegul skamba Kalėdų
varpeliai,
Tegul beria tik džiaugsmo
snaigės.
Nauji Metai lai nuotaiškų kelia,
Kurį niekad širdy neužges.*

Janina Marcinkevičienė,
Šakiai
2004-01-06 10:00

Visuomenės susipriešinimas gražino žmones į 1992-uosius metus, kada suskilusi Aukščiausioji taryba-Atkuriamasis seimas posėdžiavo skirtingose salėse (dalis jos skelbėsi vykdanči "parlamentinę rezistenciją"), tuo tarpu sukursta visuomenę, stumdydamasi ir svaitydamasi į žeidinėjimais, mitingavo prie parlamento.

Net giminės nebeįstengdavo sėdėti prie paties stalo, nes visuomenė buvo padalyta į "Lietuvos patriotas" ir "Maskvos parankinius": kas ne su mumis - tas prieš mus.

Iūžuosios minios "patriotizmo" proveržis Česlovui Juršėnui anuomet kainavo akinius, tuo tarpu Kovo 11-osios akto signataras Algirdas Patackas savo "lietuviškas pozicijas" palidudžio smūgiu į veidą kitam to paties akto signatarui ir parlamentarui Rimvydui Valatka: kad niekam neliktų abejonių, kurioje pusėje "išdavystė"...

Dešimtmetis sąlygiškai tolygaus šalies vystymosi parlamentinės demokratijos aplinkoje ne tik išugdė ir subrandino Lietuvos valstybę, įtvirtino ją tarptautinėje bendrijoje, bet ir atskleidė 1990-1992 metų fobijų vertę - transatlantinės integracijos iniciatorių, šalininkais ir advokatais tapo būtent tie, kurie Atgimimo pradžioje buvo tapatinami su "senų mąstymu", "pasipriešinimu reformoms", "Maskvos ranka"...

Skaudi likimo ironija... Šiandien vėl iš senų rakandų komodos ištraukta subraižyta ir apdulėjusi plokštelė - skleidžiamai visuomenėje nauji įtariamai tikrų ar tariamų "grėsmių iš Maskvos" pagrindu. Vėl tūkstantiniai mitingai prie prezidentūros ir seimo. Vėl be atodairos žeminamos valstybės institucijos bei asmenys, ultimatyviai reikalaujama Prezidento atsistatydinimo, grasinama "išvaikyti seimą". Ir visa tai vadinama ko-

va už Lietuvos "integracijos kryptį" - į Vakarus ar į Rytus... Šis žaidimas primena pokštus paiko piemens, kuris gąsdindamas kaimo bernus melagingai šaukdavo neva vilkas taikstosi išpjauti avių bandą. Jam būdavo juokų, kai subėgę kaimo vyrai nerasdavo vilko...

"Maskvinio vilko" nebus užklupta nė ši kartą - tai aki-vaizdu. Bet tai nereiškia, kad tas "vilkas" niekada taip ir neateis. Gali dar ne kartą prireikti tų "kaimo bernų" - dabar pravar-džiuojamų "runkeliais" ir "burokais" (sausio 13-ąją jie buvo vadinami švelniau) - visuotinės tautos. Tik ar nebus lengvabūdiškai iššvaistyti jų kantrybės ir pasitikėjimo išteklių?

Kiekvienu atveju milžiniška žala Lietuvai jau padaryta - moralinių autoritetų šalyje nebėla. Seimas jau kadais paverstas pajaukos objektu (vien žodžio seimūnas) semantinė reikšmė ko verta! Dabar sugriautas jau ir prezidento institucijos autoritetas. Dar daugiau - net ir Bažnyčia tapo įvelta į politinius sūkurius, kurie institucijos patikimui nieko negali pridėti.

Politologas Vytautas Vardys yra pastebėjęs, kad politinė kultūra nurodo priežastinį ryšį tarp pilietinės visuomenės kokybės ir politinio elgesio bei valstybinės santvarkos. Ir vargas tai politinei sistemai, kurios "neįjungia pakankamai vieningą politinę kultūrą. Tokie sistema tampa nepajėgi pilnai tarnauti žmogui ekonominiu ar kultūriniu progresu bei gerove".

Kai valstybės veikėjai, neįstengdami nuomonių skirtumams derinti politinio dialogo būdu, tolimiesiems santykių aiškinimams šaukiasi minios teismo - tai ženklas, kad Lietuvos politinė kultūra tebėra nebrandi, o politinė krizė igauna grėsmingą pobūdį. Tada jau duodama pagrindo abejoti ir valstybės stabilumui.

Savaitė Lietuvoje

Apkalta prezidentui

Lietuvos seimui 2003 m. gruodžio 18 d. pristatytas 86 seimo narių pasirašytas siūlymas pradėti prezidento Rolando Paksos apkaltos procesą. Kaip anksčiau skelbta, prezidentas kaltinamas dėl savo veiksmų tapusių ir esančių pažeidžiamu, nes sudaręs grėsmę Lietuvos valstybės saugumui, neužtikrinęs valstybės paslapties apsaugos, neteisėtai daręs įtaką privačių ūkio subjektų veiklai, neteisėtai panaudojęs savo bei valstybės institucijų įgaliojimus siekdamas paveikti privačių asmenų ir privačių ūkio subjektų sprendimus turiniuose santykiuose, nesuderinęs viešųjų ir privačių interesų, neužtikrinęs ir sutrikdęs valstybės valdžios institucijų darnią veiklą, savo aplaidumu sudaręs prielaidas kanceliarijos tarnautojams piktnaudžiauti savo įgaliojimais.

Gruodžio 22 d. visuotiniame posėdyje seimas sudarė Specialiąją tyrimo komisiją, kurioje dirbs po vieną seimo daugumos ir mažumos atstovą, keturi apkaltos iniciatorių atstovai bei po tris teisėjų ir prokuratorių atstovus. Iš viso - šeši seimo nariai ir šeši teisininkai. Komisijos darbai nustatytas terminas - iki 2004 m. vasario 15 d.

Reiškėsi prezidento rėmėjai ir kiti

Vilniuje 2003 m. gruodžio 20 d. prie Profsąjungų rūmų susirinko 3-4 tūkstančiai prezidento Rolando Paksos rėmėjai. Kaip rašo ELTA/LGTC, nesankcionuotoje demonstracijoje jie išrinko judėjimo "Už prezidentą ir teisingą Lietuvą" 6 asmenų koordinacinę grupę ir priėmė rezoliuciją, kurioje siūloma rengti referendumą siekiant plėsti prezidento galias, nusprendę steigti šio judėjimo skyrius visoje Lietuvoje. Reikalaujama ir seimo pirmininko Artūro Paulausko atsistatydinimo.

Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcijos seime seniūnas Andrius Kubilius pareiškė, kad prezidentas kuria antivalstybinės prososietinės visuomeninės organizacijos "Jedinstvo" analogą, kuris naudoja bolševikinės spalio revoliucijos sūkius. Seimo pirmininko pavaduotojas, socialdemokratas Vytenis Andriukaitis išreiškė nuogąstavimą, kad "besitęsianti prezidento sukelta krizė neperaugtų į gilesnę visuomenę destabilizuojančią veiklą", skelbia BNS.

Prezidentui 2003 m. gruodžio 24 d. buvo įteiktas daugiau kaip pusės (35) savivaldybių vadovų kreipimasis, kuriame R. Paksas raginamas nepriešinti visuomenės, pasirinkti "ryžtingą ir teisingą sprendimą", nes iškilusi krizė menkina valstybės įvaidį ir gali tapti Lietuvos tarptautinės izoliacijos priežastimi. Pasirašiusių teigimu, jo ir jo patarėjų kalbos Lietuvos miestuose ir

miesteliuose skatina visuomenės susiskaldymą ir nusivylimą tiesa bei demokratija.

Teismo sprendimas dėl pilietybės

Lietuvos Konstitucinis teismas 2003 m. gruodžio 30 d. paskelbė nutarimą, kad savo dekretu išimties tvarka suteikdamas Lietuvos pilietybę dosniau-siam savo rinkimų vajeus rėmėjui Jurijui Borisovui, prezidentas Rolandas Paksas pažeidė Konstituciją ir įstatymą, sulaužė priesaiką. Nustatyta, kad jo dekretas prieštarauja Konstitucijos nuostatomis bei Lietuvos respublikos pilietybės įstatymui. Šiuo Konstitucinio teismo nutarimu, kuris yra galutinis ir neskundžiamas, J. Borisovas prarado Lietuvos pilietybę, kuri jam buvo suteikta balandžio 11 d. dekretu.

Tėvynės sąjungos vadovas Andrius Kubilius siūlo seimui nedelsiant spręsti prezidento atsistatydinimo klausimą. Prezidentas po Naujų metų žada tęsti visų Lietuvos savivaldybių lankymą. Prieš Kalėdas aplankyta 19 iš 60 savivaldybių.

Atsisakė siūlomų pareigų

Ispanijos, Maroko, Brazilijos ir Andoros ambasadorius Lietuvai dr. Vytautas Antanas Dambrava 2003 m. gruodžio 22 d. dekretu atšauktas iš pareigų. Nuo š.m. sausio 15 d. prezidentas Rolandas Paksas ji paskyrė savo atstovu specialie-siems pavidimams - santykiams su išeivija ir pasaulio žydų bendruomene palaikyti, euroatlantinės integracijos bei viešosios diplomatijos klausimams.

Kaip praneša ELTA/LG-TIC, 83 m. diplomatas padėjo už parodytą pasitiekimą ir pareiškė apgailestaujęs, kad dirbdamas prezidento komandoje negalėsias "padaryti prasmingo įnašo". Jis prezidentui pateikė prašymą atleisti iš numatytų pareigų. "Tai ne mano nuotaikų, o tik susiklosčiusių aplinkybių klausimas, kurį spręsti turi visa tauta."

Baltijos ministrų posėdis

Vilniuje 2003 m. lapkričio 28 d. vyko 9-asis Baltijos ministrų tarybos posėdis, kuriame Lietuvos, Latvijos ir Estijos ministrai pirmininkai Algirdas Brazauskas, Inaras Repšė ir Juhanas Partas pasižadėjo bendradarbiauti saugojant Baltijos jūrą. Kaip rašo ELTA/LG-TIC, A. Brazauskas pažymėjo, jog visos trys Baltijos valstybės palaiko Danijos iniciatyvą, kad į Baltijos jūrą būtų įleidžiami tik dvigubai naftą gabenantys laivai.

Ministrų taryba priėmė bendrą pareiškimą, kuriame pasisakoma už tolesnį Lietuvos, Latvijos ir Estijos bendradarbiavimą įstojus į Europos sąjungą. Nuspręsta tęsti transporto, energetinių ir kitų projektų Baltijos jūros regione įgyvendinimą. RSJ

Šiame numeryje

Atnaujinkim gerus darbus
Naujas kalendorius kažkaip skatina "atversti švarų puslapį"

Politinės išminties išteklių krizė
Sugriautas jau ir prezidento institucijos autoritetas

Valstybinė kalba ir tautos kalba
Tauta ir kalba visada ejo kartu, abi buvo persekiojamos

Kaimas, reikalingas dėmesio
Čia būtų galima įsteigti kultūrinį, auklėjamą centrą

Kas bando atkurti Raudonąją armiją?
Į Lietuvos karo aviaciją įstoti su lietuviškomis pavardėmis sunku

Kruvina kelionė pragare
Mūsų atstovai patikino, kad tarp mūsų nėra išdavikų

Tilžės deklaracija - jungtis su Lietuva
Savišvičios, lietuviškumo išlaikymui pasitarnavo draugijos

Plati akademijos veikla
Antra konferencija buvo skirta Lietuvos ir Šventojo Sosto santykiams

Klinikinė praktika Zarasuose IV
Ir po dienos kitos galvos skausmas nenurimo

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com

PAP Registration No. 09408. CPM 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$50, mėnė – \$60, garbės – \$70. Oro paštu iš užjūrius – \$170, paprastu paštu – \$60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ administraciją". Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. Subscriptions: regular \$50.00, patron \$60.00, sponsor \$70.00 per year. Airmail overseas – \$170, regular mail overseas – \$60. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

RELIGINIAME GYVENIME

"Bibliją ir literatūrą" – tai konferencija, įvykių Kliaudės universiteto Humanitarinių mokslų fakultete 2003 m. lapkričio 27 d. Universiteto rektorius D. Žulius, pasveikindamas dalyvius, susirinkusius dalyvius, pasidžiaugė, kad imamasi tyrinėti Šv. Rašto aprašomas literatūroje. Įžangos kalboje Telšių vyskupas dr. J. Boruta, SJ, pabrėžė, kad pasaulyje nė viena knyga nebūvo ir nėra taip studijuojama kaip Šv. Raštas, kuris yra išminties versmė, sužietų bei simbolių šaltinis. Kalbėtojai apžvelgė biblines įtakas literatūrai, rašytojų bei mastytojų kūrybą, palietė šviečiamąjo pamokslų ypatybes, gvildeno M. Liuterio Biblijos vertimo ypatumus derinant skaitymą prieinamam eiliniam žmogui; nagrinėti religiniai motyvai lietuvių poezijoje. Pabaigoje dr. L. Kaširina aptarė F. Dostojevskio "Brolių Karamazovų" veikėjus. Smulkiau aptartos ir kitos aprašomos, tikėjimo bei religinių nuostatų sklaidą literatūroje. Biblijos sąsajos plačiau paliestos vykusiose diskusijose. Visos konferencijos temos bus išleistos atskira knyga kaip žurnalo "Tiltai" priedas.

Negimusio kūdikio dieniai paminėti renginiai vyko Kaišiadoryse, Molėtų ir Širvintose 2003 m. lapkričio 16-29 d. d. Minėjimus suorganizavo Kaišiadorių vyskupijos Seimo centras. Prisiminta, kad Lietuvoje įstatymu abortai buvo legalizuoti 1955 m. lapkričio 23 d. Per 48 metus buvo nužudyta per tris milijonus pradėtų gyvybių. Širvintose buvo surengtas susitikimas su svečiais iš JAV – seimų patarėjais P. ir S. Stohl'ais. Pradėta Mišiomis, dalyvavo apie 40 žmonių, jų tarpe miesto meras su žmona, pedagogai, medikai ir kt. Svečiai iš JAV skaitė paskaitą "Vyro ir žmonos santykis šeimoje". Kaišiadoryse vyko skaitinių paroda, surengta savitarpio pagalbos grupės "Atraižėlė", švenčiančios savo veiklos penkerių metų sukaktį. Per tą laiką buvo surengta dešimt parodėlių dižinių švenčių progomis. Molėtuose diena paminėta konferencija "Demokratija ir gyvybė". Kalbėjo gyd. A. Miliuvienė, kun. dr. A. Narbekovas, auklėjimo žinovė B. Obelenienė, gyd. M. Bagdonienė ir kt. Dalyvavo 78 žmonės. Kaišiadoryse minėjimas vyko vyskupijos Sielovados centro didžiojoje saleje. Pradėta Mišiomis, klebonas kun. R. Jurkevičius pamokslė kvietė primant ir perduodant gyvybę paklusti Kristui, melstis už negimusius kūdikius ir motinas. Buvo skaitomas montažas, grojo muzikos mo-

...Metai lyg žvakė deganti išstipsta.
Dienos lyg vaškas – išteka po lašą.
Paskui vėl sausio žingsniai
pasigirsta,
Ir vėl Naujį savo laimę neša...

OVER A CENTURY OF SERVICE

1874

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

kyklos moksleiviai, skaityti pranešimai, pasidalinta patirtimis.

Lietuvos moterų vienuolių aukštesniųjų vyresniųjų konferencija vyko Vilniuje 2003 m. lapkričio 21 d. Pakviestas dalyvavo vyriausybės kanceliarijos patarėjas religijų klausimais J. Ratkus ir "Caritas" darbuotoja D. Nekrašienė. Dar prieš susirinkimą kalbėtojas buvo nusiųsti klausimai, kad į juos galėtų išsamiu atsakyti. J. Ratkus dalyvius supažindino su naujaisiais religinėms bendrijoms aktualiais įstatymais, atskatinėjo į kilusius klausimus. D. Nekrašienė perteikė savo ilgametę patirtį, kaip pagal įstatymus turi būti tvarkomi religinių bendruomenių finansai, apžvelgė paramos bei labdaros sąvokas.

Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejaus dešimtmėtis Marijampolėje paminėtas 2003 m. lapkričio 21 d. Ta proga Vytauto Didžiojo parke atidengtas ir vysk. R. Norvilos pašventintas paminklas šios apygardos partizanams ir laisvės kovotojams pagerbti ir prisiminti. Minėjimas pradėtas Mišiomis Šv. Vincento Pauliečio šventovėje; vadovavo vysk. R. Norvila, per pamokslą pabrėžė, kad laisvė atgauta didelio kovotojų pasiaukojimo dėka, kvietė visus įvengiai dirbti. Konferencijos metu salėje dalyvius sveikino apskrities viršininkas A. Mitrulevičius, giedojo chorą "Suvalkija", J. Gustaitis skaitė pranešimą apie partizaninę kovą Tauro apygardoje. Po konferencijos prie naujai pastatyto paminklo aktorius P. Venslovas perskaitė Partizanų malda, grojo kariškos orkestras, skambėjo šventosios varpai, nuaidėjo karių atminimui paleistos salės.

Kun. A. Saulaičio, SJ, naujos knygos *Piktas Dievas yra miręs* suktuvęs įvyko Šv. Jonų šventovėje, Vilniuje 2003 m. lapkričio 30 d. Knyga sudarė ir spaudai paruošė E. Kučinskaitė, išleido "Aidų" leidykla. Knygos turinį sudaro pokalbiai, transliuoti per katalikų radiją "Mazojų studija" bei straipsniai, skelbti žurnale *Laisvė lietuviams*. Knygos autorius sakė, kad "Mazojų studija" ir draugystė su kun. J. Sasnausku, OFM, jam buvo vilties, šviesos ir bendravimo išminties metas. Dėkojo visiems, kurie padėjo šią knygą išleisti. Knygos sudarytoja apibūdino knygą: pirmoji dalis – aktualūs klausimai, antroji – sielos dalykai, trečioji – publicistinės temos ir ketvirtoji – visuomeninės aktualijos. "Mazosios studijos" bendradarbis dr. P. Subacius teigė, kad pastaraisiais metais išleistų knygų dėka žmonių nuomonė keičiasi, esą tokių skaitinių, kurių negali neskaityti; pabrėžė dviejų vienuolių atstovų – jėzuitų ir pranciškonų – įsirikimą pirmoje rašytojų eilėje; tos vienuolių jau nuo seno grindė krikščionišką Europos literatūrą.

Popiežius Jonas Paulius II ragina ukrainiečius susitaikyti, įveikti buvusius neigiamus sovietų valdžios padarinius. Laiške prisimena prieš 70 metų Stalino vykdytą ukrainiečių tautžudystę, baisų badmetį, dėl kurio žuvo nuo septynių iki vienuolikos milijonų žmonių. Žmonės šiandien prisimindami tuos baisius įvykius turėtų stropiai budėti dėl žmogaus teisių. Būtina kurti visuomenę, kurioje vyrautų višutinė gerovė, teisingumas ir pagarba žmogaus teisėms.

"Humanitarian Award" premiją popiežiui Jonui Pauliui II suteikė Simono Wiesenthalio centras už visą gyvenimą trunkančią draugystę su žydų tauta. Apdovanojimą įteikė rabino M. Hiero vadovaujama delegacija iš Los Angeles, atvykusi pasveikinti Švento Tėvo jo 25 metų popiežiavimo sukakties proga. Popiežius dėkodamas už dovaną kvietė visus šiais sunkiais laikais melstis už tarpusavio supratimą, susitaikymą ir taiką.

2003 metų vasarą grupė tautiečių iš Lietuvos nešė medinį kryžių į Romą. Ten juos priėmė Šv. Tėvas Jonas Paulius II ir suteikė palaiminimą. Kryžiaus nešėjų grupę, grįžusį Lietuvon, atsiuntė *Tėviškės žiburiams* šį laišką: *Garbė Jėzui Kristui! Gerb. "Tėviškės žiburiai" redakcijai: Su meile ir pagarba Jums rašo Kryžiaus kelio dalyviai, šią vasarą turėję Viešpaties malonę keliauti su Kryžiumi pėsčiomis iš Lietuvos į Vatikaną. / Džiaugiamiesi pranešame, jog spalio 14 d. mūsų kelionė sėkmingai baigėsi Šv. Mišiomis Vatikano Bazilikoje, o spalio 15 d. gavome Popiežiaus Jono Pauliaus palaiminimą. Mes tikime, kad jis skirtas ir Jums, nes su meile prisiminėte mus melsdamiesi ir paremdami materialiai. / Nuoširdžiai dėkojame Jums už rūpestį, atjautą, gailingumą ir artimo meilę. Lapkričio 13 d. per Šv. Padėkos Mišias Vilniuje prie Aušros Vartų Gailingumo Motinos meldėmės už Kryžiaus kelio geradarius bei aukotojus, prašydami visiems gausių Viešpaties malonių, Švč. Mergelės Marijos globos bei Šv. Dvasios dovanių. / Nuoširdžiai sveikiname Jus su artėjančiomis šventėmis. Tegul kiekviena Jūsų diena būna pripildyta dieviškos šviesos, ramybės, meilės ir džiaugsmo Viešpatyje. / Telsaima Jus Dievas, teglobos Jūs. Mergelė Marija!*
Gintaras Naudžiūnas, Danutė Totoraitytė ir visa Kryžiaus kelio šeima,
2003 m. gruodis, Vilnius

Valstybinė kalba ir tautos kalba

PROF. ZIGMAS ZINKEVIČIUS

Apie valstybinę ir tautos kalbą dažnai galima išgirsti įvairių samprotavimų, neretai abi sąvokos painiojamos. Jų santykis ilgai išlikęs tikrųjų labai kito.

Dabar valstybine paprastai vadinama valstybės sukūrusios tautos kalba. Senovėje buvo ne taip. Kai kūrėsi Lietuvos valstybė XIII š. viduryje, tokių valstybinių kalbų, kaip dabar, iš viso nebuvo. Jų tada nė nereikėjo. Tai, ką mes dabar suprantame kaip valstybinę kalbą, tada iš esmės buvo rašytinio kalba (...). Išvairiose to meto pasaulio šalyse įsigalėjo rašomosios kalbos, paveldėtos iš ankstesnių epochų (...). Viduramžiais raštai į kiekvieną Europos šalį paprastai atnešdavo kartu su krikštu. Jį daugiausia vartodavo dvasininkai. Vakarų Europos šalyse, kaip rašomoji buvo išplitusi lotynų kalba, o Rytų Europoje buvo rašoma vadinamąja senąja bažnytine slavų kalba (...).

Susikūrusios Lietuvos valstybės valdovai turėjo lotyniškai, senąja slavų kalba, net totoriškai rašiusių raštininkų, nelygu su koku kraštu reikėjo palaikyti ryšius. Patys jie kalbėjo, žino, lietuviškai, kaip ir to meto aukštuomenė, taip pat prie Lietuvos prijungtų sričių valdytojai. Bet susirašinėjama buvo kitomis kalbomis – kaip ir visoje to meto Europoje. Taigi valstybinės kalbos, jeigu jas taip ir vadinsime, tuomet buvo ne tos pačios kalbos, kuriomis žmonės toje valstybėje šnekėjo.

Tautinės (žmonių) kalbos didesnę vaidmenį ėmė atlikti tik nuo Reformacijos laikų, kada Vakarų Europoje buvo pakirstas lotynų kalbos, kaip rašto kalbos, monopolis. Pamažu pradėjo formuotis dabartiniai valstybiniai kalbų samprata. Tada ir Lenkijoje, su kuria Lietuva buvo sudariusi uniją ir turėjo bendrą valdovą, vietoj lotynų kalbos raštinės vis labiau ėmė įsigalėti

Laiptai į rašytojo Biliūno paminklą Anykščiuose

Nuotr. St. Daliaus

lenkų kalba. Kadangi Lietuvos aukštuomenė tuomet jau šnekėjo lenkiškai, lenkų kalba ir čia pradėjo brautis į raštines. Lietuvių kalba teliko šnekamoji paprastų žmonių kalba. Raštu ji vartota tik tiek, kiek reikėjo platinėti žmonės protestantų ar įtvirtinti katalikų tikybą. Tad ir raštijos lietuvių kalba atsiradimas buvo susijęs su Reformacija bei Kontroformacija. Deja, ilgai, ypač nuo XVIII š., dėl aukštuomenės sulenkėjimo lietuvių rašomoji kalba labai sunyko ir virto vos ne pusiau lietuvišku, pusiau lenkišku žargonu. Valstybinės kalbos šiu dienų prasme funkcijos lietuvių kalba dėl to meto istorijos sąlygų, žinoma, nė negalėjo atlikti.

Lietuvių tautos, o kartu ir kalbos atgimimas prasidėjo XIX š., ypač po to, kai panaikinus baudžiavą išaugo iš kaimo kilusi nauja inteligentijai, kalbant lietuviškai. Kadangi tai daugiausia buvo lietuviai, kilę iš ano meto Suvalkų gubernijos, kur baudžiava buvo panaikinta visu pusiūčiu metų ankščiau, tai ir lietuviškuose raštuose įsigalėjo vakarų aukštųjų tarmės pagrindu susiformavusi rašomoji kalba, iki tol vartota Mažojoje Lietuvoje, t.y. Vokietijos valdomoje Lietuvos dalyje. Čia lemiama reikšmę turėjo pirmasis tautinis lietuvių laikraštis *Aušra*, taip pat Jono Jablonskio ir kitų kalbininkų veikla. Galutinai mūsų dabartinė bendrinė kalba susiformavo XIX š. pabaigoje – XX š. pradžioje. Bet ir tada ji dar nebuvo Lietuvos valstybinė kalba. Lietuva tuomet buvo pavergta carinės Rusijos, todėl, kaip valstybinė, čia vartota rusų kalba.

Didžiausią reikšmę lietuvių tautai ir kalbai turėjo tautinės Lietuvos valstybės susikūrimas po Pirmojo pasaulinio karo. Tik tada pirmą kartą ilgoje mūsų tautos istorijoje lietuvių kalba tapo valstybine kalba šių dienų supratimu. Ji buvo įvesta į visas

valdžios įstaigas ir greit suklebėjo, tapo prestižinė. Deja, dėl imperinių Lenkijos užmačių ir generolo Želigovskio klastos nuo Lietuvos buvo atplėstas trečdalis etninės lietuvių teritorijos, kur lietuvių kalba liko merdėti. Ji ir dabar tame krašte tebemerdėja.

Negana to, praėjus tik dviem dešimtmečiams, 1940 m. Lietuvą ištiko baisi nelaimė. Okupuotoje ir prievartai Sovietų Sąjungai inkorporuotoje Lietuvoje prasidėjo baisus teroras, trėmimai, žudynės, brutali rusifikacija. Valstybei netekus nepriklausomybės, lietuvių kalba liko be jokios apsaugos. Vėl imta ją stumti iš vartosenos. Per 50 metų lietuviai buvo paversti dvikalbiais žmonėmis. Šneka lietuvių lietuvių kalba (mažiau rašomoji) labai degradavo ir virto savotišku žargonu, tikra puskalbe. Ypač nukentėjo pietryčių Lietuvos gyventojai, nes čia sąmoningai vykdyta polonizacija, dar bjauresnė už buvusią lenkų okupacijos metais.

Lietuvą nuo pražūties išgelbėjo išsivaduojamasis Sąjūdis ir nepriklausomybės atkūrimas 1990 m. Lietuvių kalba vėl atgavo jai savojė žemeje priklausiančias teises – valstybinės kalbos statusą. Jokia valstybė neįsivaizduojama be valstybinės kalbos. Tauta ir kalba visą laiką kartu, abi buvo persekiojamos, niekinamos. Bolševikų deklaruotas kalbų lygybės principas iš tikrųjų tebuvo apgaulė, nes negalėjo apginti lietuvių kalbos nuo labai stipraus rusų kalbos spaudimo, kaip skruzdės nuo dramblio. Nepaskelbus lietuvių kalbos valstybine, nebūtų buvę įmanoma sulaukyti tolesnio vidinio jos irimo, nebūtų atkurtas jos prestižas.

Lietuvos priešai labai įnirtingai kovojo prieš valstybinės kalbos statuso suteikimą lietuvių kalbai. Prisiminkime visokią plauko tariamą internacionalistų organizuotus mitingus, kuriuose, išsiganus atgimstančios Lietuvos, imtas pūsti muilo burbulas apie "žmogaus teises". Betgi lietuviai savo gimtajai kalbai teisių reikalavo savojė žemėje, o ne kur nors Magadane. Kitaip ir negalėjo būti – valstybinės kalbos statusas, turėtas prieš karą, lietuvių kalbai pagaliau buvo sugrąžintas.

Šiuo metu pamažu kyla lietuvių kalbos, kaip Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, prestižas. Gydomos padarytos žaizdos. Visa tai vyksta labai iš lėto, nes kalba yra sistema ir jos pokyčiai negali būti spartūs. Kas buvo gadinama per 50 metų, to per metus kitus nepataisysi. Svetimų apnašų lietuvių kalba visiškai nusikratys galbūt tik jauniosios kartos, išaugusios jau nepriklausomoje Lietuvoje, lūpose. Todėl kalbos kultūros darbas yra toks sunkus ir sudėtingas, reikalaujantis labai daug kantrybės, pasiryžimo, sutelktų visos tautos pastangų.

(Zigmas Zinkevičius, Rinktiniai straipsniai II, Vilnius, 2002).

SPAUDOS BALSAI

Užsienio laikraščiai apie Paksą

Lietuva – tai skanus kšnelis. "Baltijos tigras" išlaiko aukštą ūkio augimo tempą. BVM vienam gyventojui per paskutiniuosius trejus metus pašoko nuo 3000 ligi 3660 dolerių. Prie ekonomikos laimėjimų vos 13 metų nepriklausomai Lietuvos valstybei reikia priskirti ir diplomatinės laimėjimus – greitą įstojimą į ŠAS (NATO) ir Europos sąjungą. Labiau sukrėtė afera, kuri iškilo ryšium su Lietuvos slapto saugumo tarnybų pranešimu, kuris pateko į žiniasklaidą ir igavo tarptautinį mastą. Niekio nuostaba: iš pranešimų aiškėja, kad prezidentas Rolandas Paksas yra apsuptas žmonių, susietų su rusiška mafija, kuri jau prasiskverbė ligi paties šefo. *Polityka*, 2003.XI.15, Varšuva.

Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas dėl vienos šnipinėjo aferos pateko į sunkų politinį spaudimą. Vietinė ir amerikiečių slaptoji tarnyba įtaria, kad jis yra apsuptas įtakingų rusų agentų. Aferą atskleidė Rusijos priešininku ir JAV bičiuliui laikomas Lietuvos saugumo šefas Mečys Laurinkus. Jo tarnybos pateikė spaudai dokumentų rinkinį ir išgirstų vieno iš prezidento patarėjų ir rusų verslo ninko telefono pokalbį. Lietuvos saugumas kaip ir jo JAV-ųjų kolegų mano, kad šis ryšys su mafija yra Maskvos saugumo tarnybų išlaikomas ir vadovaujamas. (...) Prezidentui Paksui, norinčiam palaikyti gerus santykius su Rusija, saugumo šefas Laurinkus jau seniai buvo kritas akyje. Dar prieš savo pareigų perėmimą sausio mėn. jis reikalavęs jo pasitraukimo. *Der Spiegel*, 2003, 46-toji laida, Hamburgas.

Įstojimo į ŠAS ir Europos sąjungą išvakarėse Lietuva atsidūrė ties rimtos valstybės krizės slenkščiu. Vietinė žiniasklaida atvirai klausia, ar prezidentas Rolandas Paksas yra mafijos kontroliuojamas? (...) Netrukus po sausio mėn. Pakso išrinkimo Lietuvos spaudoje ėmė rodytis medžiaga apie keistus užmojus, liečiančius naujojo prezidento rinkimų finansavimą. Kaip pagrindinė rėmėja buvo nurodoma firma "Aviabaltika", kuri tarp kitko prekiaavo ginklais su kraštais, saistančiais tarptautinio embargo. (Kaip nurodo interneto šaltiniai, "Aviabaltika" yra buvusių KGB pareigūnų vadovaujama ir palaiko ryšius su dabartinėmis rusų specialiomis tarnybomis). Publicistai klausia, ką Pakso pažadėjo mainais už taip dosnią paramą? Iš kur atsirado tos bendrovės paskirti Lietuvos rinkimams lita, bendrovės, kuri turėjo rimtų finansinių rūpesčių? Atsakymo tada nebuvo. *Tygodnik Powszechny*, 2003.XI.11, Krokuva.

Religinės muzikos popietė

KAZYS BLAŽEVIČIUS

2003 m. gruodžio 13 d. Kauno karininkų ramovėje įvyko religinės muzikos popietė. Joje pirmą kartą buvo atliktas poeto ir kompozatoriaus Antano Paulavičiaus lietuviškos Mišios "Prisikėlusiai Tėvynei". Pats maestro apie giesmes lietuviškos Mišios štai ką yra rašęs: "Ne viena mėnesį, ne vienerius metus kūrė šias giesmes. Daugeliu metų. Vis grįždamas prie vieno ar kito posmo, patobulindamas tą ar kitą žodį bei garsą. "Tavęs ieškojau" – pirmoji mano giesmė. Jos žodžiai gimė Sibire apie 1950 metus. Po 30 metų, kai jau gyvenau Lietuvoje, grįžau prie šio eilėraščio – įvilkau į muzikinį rūbą ir, pasirašęs A. Liepos slapyvardžiu, perdaviau į JAV savo klasės draugui vysk. Pauliui. A. Baltakiui. Ją pradėjo giedoti išeivijos bažnytiniai chorai. Paskui ji kažkokiu būdu iš Amerikos atkeliavo į Lietuvą. Suskambo Tėvyneje. Pirmą kartą aš ją išgirdau Panevėžio Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, vėliau – Kauno arkikatedroje.

Atėjo šv. Kazimiero 500 metų jubiliejus – gimė giesmė Šventasis Karalaitis". Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejui sukuria giesmę "Slovė Viešpatie". O kai prasidėjo Atgimimas, sudariau tremtinių chorą – plūptelėjo jausmų jūra. Dieną naktį kūrėu vis naujas dainas.

Pateikti dokumentai saugumo tarnybos Lietuvos seimo vadovams rodo, kad Pakso valstybės saugumo patarėjas Remigijus Ačas buvo vienas iš kelių asmenų, susipažinusių su žinomu rusų organizuotu nusikaltėlių vadu, norėjusiu išplėsti Lietuvoje savo interesus. Kitas gaudus bendradarbis, sakoma, turėjęs ryšius su nelegalia ginklų prekyba, tariamai grasinęs padaryti poną Paksą "politiniu lavonu", jeigu šis nesugebės parūpinti jam valdiškos tarnybos už dosnias aukas. (...) Kaip dešiniųjų prezidentas jis negali tikėtis simpatijos iš kairiųjų seimo. Šis skandalas mažai ką turi bendro su vidaus politika. Seimo pirmininkas A. Paulauskas sako, kad tai buvo pradžia įsėjimo užsienio žvalgybos tarnybų, kurios norėtų matyti Lietuvą apsiavaliusią prieš įstojimą į ŠAS. *The Economist*, 2003.XI.15, London.

Tai valstybės perversmo Lietuvoje politika, naudojanti rusišką kortą, pasakė *Izvestijos* Anzori Aksentejev-Kikašvilis. Ten dabar vyksta politinė krizė. Apsivietusiems Vakarų ideologams neduoda ramybės priešų ieškojimas. Anksčiau tai buvo "blogio imperija" – Sovietų Sąjunga, vėliau jie surado "rusišką mafijos grėsmę". Čia man, Josifui Kobzonui, ir kitoms žinomoms asmenybėms buvo priskirtas vadeivų vaidmuo. Šią "pastipusią katę" Lietuvai pakilo dėl savo politinių interesų JAV specialiosios tarnybos. *Izvestia*, 2003.XI.4, Maskva.

Seimo darbo grupė trečią dieną baigė dokumento projekto darbą, kuriame sutelkti Pakso kaltinimai ir pašalinimo prezidento iš valdžios bylos motyvai. Dokumentas perduotas seimo frakcijoms. Greičiausiai jau ketvirtadienį bus renkami seimo narių parašai po pasiūlymu paremti eigos pradžia dėl Pakso pašalinimo. Įstatymai reikalauja 36 parašų. Seimo nariai tvirtina, kad iš 141 seimo atstovo balsų bus žymiai daugiau – netgi 85. Kaip tik tiek balsų reikia prezidento pašalinimui. Spalio pabaigoje Lietuvos saugumo tarnybos išaiškino, kad prezidento Pakso aplinka, o gal ir jis pats, turėjo ryšių su tarptautinėmis nusikaltamomis organizacijomis. *Gazeta*, 2003, gruodžio 12-14, Toronto.

Vienintelė lenkų tautinė partija LLRA aiškiai yra Pakso pusėje. Socialdemokratų seime yra pasiruošę prezidentatūrai Kazio Bobelio krikščionys demokratų ir Kazimieros Prunskienės naujieji demokratai. *Kurier Wilenski*, 2003.XI.15-17, Vilnius. J.B.

(...) Gimė mintis Mišioms labiausiai tinkamas giesmės sujungti į vientisą Mišių ciklą". Maestro savo mintį įgyvendino – gimė kūrinys – lietuviškos Mišios!

Mišių ciklą sudaro 19 giesmių. Visoms giesmėms muziką parašė Antanas Paulavičius. Dviejų giesmių – "Apšlakstyk, Viešpatie, mane" ir "Velykų himnas" – žodžių autorius Bernardas Brazdžionis. Giesmės "Kalėdų šventės" žodžių autorius A. Miškinis, giesmės "Palaimintasis mūsų Jurgis" – B. Butrimaitė-Rupaitienė ir giesmės "Už gyvybę" – Z. Ernstas.

[Popietė susirinko daug žmonių – vos tilpo salėje. Apie Advento reikšmę tikinčiam žmogui kalbėjo prof. kun. Arvydas Zygas. Giesmės poetiką gvildeno poetas Robertas Keturakis. Anot jo, giesmės tokios artimos širdžiai ir mielos ausiai todėl, kad jose susipina pakylėtas tikėjimas, liaudies melodijų motyvai ir meilė Tėvynei.

Mišių giesmės giedojo Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) šventosios choros, vadovaujamas Algimanto Mišeiko. Solo giedojo solistė Giedrė Jakelaitė ir Muzikinio teatro solistas Tomas Ladiga.

Popietė praėjo nepaprastai pakiliai. Klausytojai buvo sužavėti ir nuostabiomis giesmių žodžiais, puikiu choro giedojimu, solistais. Žmonės skirstėsi dvasiškai pakylėti, atitrūkę nuo kasdienybės prozos.

Užtvanka prie Alytaus?

Numatoma Nemuno užtvanka – nusikaltimas tautai

Iš tiesų HE (hidroelektrinės) statymas ant Nemuno prie Alytaus yra didelis nusikaltimas Lietuvai, jos gamtai, visiems Lietuvos gyventojams. Jei šis HE statybų projektas būtų įgyvendintas, netektume nuostabaus slėnio ir ypatingo grožio Merkio ir Nemuno santakos Merkinės piliakalnio papėdėje – visa tai virstų stovinčio vandens bala, netektume ir daugiau Nemuno slėnių, būtų sužalotas atvinguriuojančio iki santakos Merkio kraštovaizdis, galiausiai išnyktų retos floros ir faunos rūšys, kurios šiuo metu turi geras sąlygas egzistuoti Nemuno slėniuose ir šioje Dzūkijos parko dalyje, kuriai ir gresia užliejimo nelaimė.

Jei būdami nepriklausomos, laisvos ir demokratinės šalies piliečiai leisime, kad iš mūsų taip begėdiškai būtų atimta

viena gražiausių mūsų Tėvynės vietų, tai kas tada beliks – emigruoti? Vergiškai nulenkti galvas ir užsimerkti prieš tokią neteisębę? Ar kaip Pilėnams susidenginti matant, kad jau neįmanoma pasipriešinti klastingiesiems piniguočių ordinams?

Kviečiu visus ruošti pilietinėms akcijoms, kurios galėtų reikšti įvairiomis demokratinėmis protesto formomis – parašų rinkimu, įvairiais protesto renginiais, pilietinės valios pareiškimu per žiniasklaidą ir, be abejo, malda.

Būkime budrūs, kad dar kartą mūsų neapgautų.

P.S. Informacija apie galimas HE prie Alytaus statybos pasekmes gauta kalbant su Dzūkijos parko specialistais.

Kęstutis Danielius Rimkevičius

Kai už lango ruduo

Prabėgo vasara žalia, sklidi na paukščių giesmių, pasipuošusi įvairiaspalviais žiedais ir kaimo žmonėms dosni darbais, darbeliais. O, kai į šį vasarišką žavesį įpini poezijos ar prozos eilutes, širdžiai gera, ramu.

Birželio pradžioje mano namuose skambėjo poezija ir daina, lydimi kanklių virpėjimo. Šešioliaka "Seklyčios" klubo narių obelų pavėsyje skaitė eiles, įpindami dainą ir muziką. Besiskleidžiantys jazminų žiedai kvietė sukurti posmą. Pakviečiau kūrėjus atvykti į rudens poezijos popietę.

Baigti darbai, o čia pat artėjantis Advento metas. Reikia pabūti kartu, pasiklausti kūrėjų minčių, pabendrauti, pasišokti.

Šventėje dalyvavo klubo nariai, skaitė eiles, įpindami Aušros Barauskienės dainuojamą poeziją. Prezidento Griniaus muziejaus direktorius V. Grinius padovanavo nuotaikingą humoreską. Neatsilikti ir buvęs mūsų mokyklos mokinys A. Selmistraitis, nuotaikingo humoro kraitelę atvežęs net iš Vilkijos.

Visus žavėjo Klampučių pagr. mokyklos dešimtokė J. Penkaitytė. Jos nuostabus balsas plaukė į širdis. Ji daugelio konkursų laureatė. Kartu su mokytoja A. Maskvytiena taip pat poetė, dainavo puikių tekstų parašytas dainas. Aldona M. kuria tekstus, muziką ir dainuoja.

Prie švediško stalo ir kavos puodelio kvietė Paežerų kaimo kapela ir šaunios dainininkės Giedrė, Vida, Angelė. Skambėjo mano žodžiais parašyta daina. Šokiai, žaidimai, dainos liejosi pro langą į rudens lapų varinį švytėjimą. Tai kas, kad už lango ruduo! Malonu, kad žmonės savo meninę gyselę sugeba sujungti į nuostabią puokštę, neprašydami jokių atlygių. Gera širdyje, kai gali padovanoti ki-

tiems tai, kas patiems yra brangu.

Lapkričio pabaigoje sugužėjo žemdirbiai į tą pačią mokyklos salę. Labai norisi pabūti kartu, aptarti jau praėjusius rūpesčius. O, kad metai buvo derlingi, parodė suneštinės vaisės.

Žemdirbių pasveikimo, palinkėjo skambios dainos, trankaus šokio ir geros nuotaikos Paežerų kaimo bendruomenės pirm. Rimas Mockeliūnas. Geru derliumi ir žemdirbių nuotaika pasidžiaugė Pilviškių seniūnas Judickas, kartu palinkėdamas laimės, santarvės ir meilės asmeniniam gyvenime.

Ilgai sambėjo daina, juokas, įvairūs konkursai. Su gera nuotaika skirstėmės į namus.

V. Vosylienė, LKRS narė

Lopšinė duonai

Duonos riekelę laikau ant delno – meilę artėjo, saulės ir dangaus, laukų giminės trupinėli švelnų, bučiuotą vėjo, mėnulio blizgus.

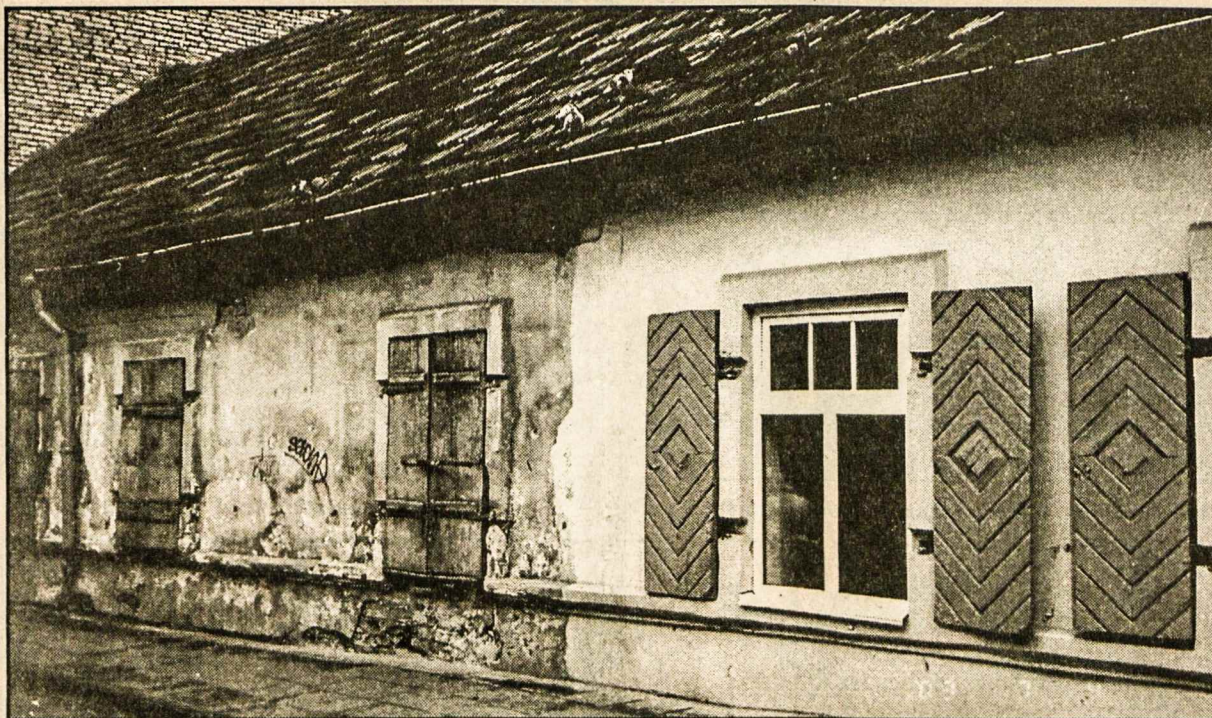
Giesmelė vyturio į saulę tave kėlė, žvaigždžių lietus veideli glostė, prausė, į saulę liejosi jaunučiai želmenėliai, o girios sekė pasaką žaliausią.

Melsvieji vėjai skruostus išbučiuavo, lopšinę ošė gžuolai aukšti, o vėtra kaukė, glostė ir lingavo, snaigės šoko šaltame lopšy.

Klajokliai vėjai barė, skaudžiai laužė, kilai į šviesą lieknas, išlakus širdyje skausmą, sielvartą užgniaužė – te grūdas brestą tvirtas ir skalus.

Žemelė šildė, glaudė prie krūtinės, maitino, girdė – šaltinių versmė, riekelė duonos, duonos kasdieninės žvaigždynų, žemės ir žmogaus giesmė.

Vida Vosylienė, LKRS narė

Dvi pusės pastato Vilniuje: kairėje – prieš remontą, dešinėje – po remonto

Nuotr. I. Ross

Kaimas, reikalingas dėmesio

REGINA STAKĖNAITĖ-PRASCIEVIČIENĖ

Mūsų Lietuva per stebuklą po penkiasdešimties metų vergavimo tapo vėl laisva. Visas išgyventas vargas, netiesa, mirtys, kančios, skriaudos liko, kaip neseniai sapnuotas baisus sapnas. Liks – istorija. Jau beveik keturiolika metų gyvename laisvi. Laisvai meldžiamės, rašom, skaitom, važiuojam į svečius – tolimesis šalis. Atrodo – viskas puiku!

Ar ištinkrų? Ar visiems brangi Tėvynė, laisvė? Deja. Mūsų tauta skęsta blogio liūne... Liūne netiesos, gobštumo, bet kokia kaina troškimo valdžios, alkoholio, narkotikų, moralinio nuopolio... Ir visa tai – tautos priešų toleruojama, propaguojama visomis galimomis priemonėmis.

Bažnyčia atskirta nuo valstybės. Mokyklose už tikybės pamokų dėstymą mokami skatikai. Bažnyčios išlaikomos parapijiečių. Tačiau nuskurdintiems vyresnio amžiaus žmonėms, kurie daugiausia ir lanko šventoves, padėti joms materialiai – labai sunku... Klebonai, ypač kaimuose, negali išspręsti pačių svarbiausių reikalų, kaip šventovių remonto, buvusių nusavintų klebonijų remonto, kurios sugrąžintos beveik griūvančios, kar-

tais ir su gyventojais.

Ir kaimo išauga valstybių prezidentai, rašytojai, poetai, mokslininkai-įsradėjai ir daug kitų tautos šviesuolių. Šiandien kaimo žmogui reikia ypatingai daug dėmesio, kuris jiems padėtų prisikelti iš dvasinio nuopolio, fizinės negalios, iš alkoholizmo ir kitų negandų... Gresia ir tautos išnykimas.

Netoli, už septynių kilometrų nuo Rokiškio miesto, yra bažnytkaimis, senas, kaip jame stūkstantys šimtamečiai klejai, liepos ir kitokie medžiai... Tai miestelio puošmena. Rageliai – tai Lietuvos žemės rojus kam-pelis, apsuptas pušaitėmis apaugusių kalnų šlaitų, gražių ežerų, gausybės grybinių miškų. Pro šį bažnytkaimį eina asfaltuotas kelias iš Rokiškio per Ragelius, Juštintus, Užpalius, Vyžuonas, Uteną, Molėtus, per naująjį Europos centrą – parką į Vilnių. Prie pagrindinės bažnytkaimio asfaltuotos gatvės, centre, stovi nedidelė, jauki bažnytelė. Prieš ją, kitoje gatvės pusėje, stovi didelis, taip pat medinis namas su mansardomis (apie 133m² plotu), kuris sovietinijai buvo nusavintas, o jo savininkas su šeima išvežti į Sibirą. Dabar šis namas sugrąžintas savininkui, gyvenančiam Utenos mieste. Todėl šį namą savininkas nori parduoti už 10,000 litų.

Ivaikinimas Lietuvos vaikų

JONAS IR VITALIJA DUNCIAI

Sunku rasti pasaulyje žmogų, kuris bendravo su vargšais daugiau, negu Motina Teresė. Ji praleido visą savo gyvenimą globodama Indijos badaujančius benamus, gatvėse paliktus vaikus, ligonius. Taigi, anot Motinos Teresės, didžiausias vargšas yra ne tas, kuris neturi stogo virš galvos ar valgio ant stalo, o tas, kuris yra niekieno nemylimas.

Lietuvoje tokių tikrų vargšų, kurie neturi tėvų ir leidžia savo gražiausias vaikystės dienas uždaryti įvairiuose vaikų namuose, yra apie 550. Tik 51 šeima, gyvenanti Lietuvoje, norėtų įvaikinti. Daugiausia vaikų įvaikina šeimos, gyvenančios pietų Italijoje, Prancūzijoje, Izraelyje.

Prieš 3-4 metus Lietuvos įstatymai užsienyje gyvenantiems lietuviams nesudarė jokios pirmenybės įvaikinant vaikus. Lietuviai, gyvenantys užsienyje, atsidurdavo užsieniečių, norinčių įvaikinti bendroje eilėje. Taip praėjusio 2-3 metai, pasendavo dėl įvaikinimo paruošti dokumentai, reikėdavo viską pradėti iš naujo. Kas galėjo turėti tiek laiko, pinigų ir kantrybės? Lietuviai nusisuko nuo Lietuvos vaikų ir pradėjo įvaikinti vaikus iš kitų pasaulio kraštų. Bet dabar situacija yra labai pasikeitus. Būnant Lietuvoje, teko bendrauti su įvaikinimo tarnybos tarnautoja Simona Broniusiene. Ji sakė: "Lietuvių kilmės asmenys, gyvenantys JAV, nebūtinai turi turėti LR pilietybę, svarbu, kad būtų koks ryšys su mūsų šalimi. Vaikai yra siūlomi be eilės, tai yra priekyje visų kitų užsieniečių, todėl jiems įvaikinimo procesas trunka neilgai. Šiuo metu laukia 5 lietuvių kilmės šeimos įvaikinti vaikučius Lietuvoje. Per kiek laiko bus patenkintas prašymas įvaikinti, priklausomai nuo prašymo..."

Taigi, kas galite surasti savo širdyje meilės, papildomą šaukštą ir vietos prie savo stalo, dabar yra pats geriausias laikas įvaikinti vaikus iš Lietuvos ir tokiu būdu padėti tikriesiems vargšams. Neleiskime Lietuvos vaikams išsibarstyti po visą pasaulį.

Jeigu kas susidomėtų įvaikinimu iš Lietuvos ar norėtų gauti daugiau informacijos tesikreipia į įvaikinimo tarnybos tarnautoją Simoną Broniusienę. Ji yra labai pasižvelgusi savo darbui ir visada pasiruošusi padėti našlaičiams ir būsimiems tėveliams. Jos elektroninis paštas: simona@ivaikinimas.lt. Jeigu kas turėtų daugiau klausimų apie įvaikinimą, tai paskambinkite straipsnio autoriams (tel. 215-504-0278).

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

savitraštis, didelio formato, 8 puslapių,

reguliari metinė prenumerata – \$50.00,

rėmėjo – \$60.00, garbės – \$70.00

Naujam prenumeratoriui pirmiems metams – \$35.00

(JAV-se amerikietiška doleriais)

Vardas, pavardė.....

Adresas.....

Siunčiu prenumeratą.....dol., auką.....dol.

Laikraščio adresas:

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON
L5C 1T3, Canada

Tinklalapio adresas: www.tzib.com

El. paštas: tevzib@pathcom.com

Tel.: 905 275-4672 Faksas: 905 290-9802

Norintiems susipažinti TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

siunčiami nemokamai šešias savaites

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

SVEIKINA

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" skaitytojus ir redakciją su lietuviams brangia spaudos atgavimo sukaktimi, kurią minėsime šiais Naujaisiais metais.

Keturiasdešimt metų, nuo 1864 iki 1904, caro valdžia lietuviams trėmė į Sibirą už spausdinimą, platinimą ar net turėjimą savo namuose lietuviškų knygų ir laikraščių lotyniškais rašmenimis. O lietuviai keturiasdešimt metų atkakliai spausdino ir knygnešiai platino po Lietuvos kaimelius ir kaimus knygas ir laikraščius su lietuviškais rašmenimis. 1904 metais lietuvių ištvermė pasiteisino.

Kartu džiaukimės spaudos atgavimo 100 metų sukaktimi, kurią UNESCO įtraukė į 2004-2005 metų pasauliui reikšmingų sukakčių sąrašą.

JAV LB krašto valdyba

Sveikiname

gimines, bičiulius ir pažįstamus Kanadoje, Lietuvoje ir kitur su

šv. Kalėdomis ir Naujais metais –

JUOZAS ir DANUTĖ

DANIAI Ottawa, Ont.

Saulė teka iš Rytų...

ANTANINA GARMUTĖ

Saulė teka iš rytų. Vakaruo-se ji leidžiasi. Kai jos, tos natūralios saulės, būna per mažai – atsiranda norinčių mums draugiškai padėti. Taip buvo dar mūsų atmintyje prieš šešiasdešimt su viršum metų, kai literatūriniai išsišokėliai ir kalėjimų lygio padugnės važiojo mums jos parvežti. Irgi iš Rytų. Iš amžinai "gerų" kaimynų. Parvežti formaliai, nes anų žvaigždėti tankai ir, pamenu, skudurais kojas apsimūturiaję kareiviai jau buvo įropę į mūsų žemę. Jie "broliai" tiesė į mus rankas – ir gabendami mus mirčiai į Sibirą, ir, po visokių išvadavimų, pamiršdami išeiti. Na, jų armija niekada nekludė mums ir, anot vieno nekarūnuoto mūsų vado, netgi mus "saugojo". Nuo ko? Aišku, nuo laimės. Bet... Laisvės vėjas papūtė mums į veidus. Stipriai. Tauta panoro – ir tapo – LAISVA.

Betgi saulė teka iš rytų. Jos vėl – kai kam – per mažai. Kaimynai rymo savo stepėse. Ir laukia. Laukia. Ko? Praryti gardų karnį. Juk jie geri ir visada pasiryžę mums "padėti" – ateiti ir nebeišėiti. Jie nupirko mums prezidentą. Na, nenupirko, o šiaip gražiai padėjo, parėmė tuo metu, kai arklys arklio dykai ne-

kasu. Ne kokį ten feldfelį ar liokajų, beriantį žodžius kaip metalinius žirnius, kurių klausantis širpas ima... Metalizuoto roboto balsas bublina tautai... Užhipnotizuotas aiškiaregių, jis, rodos, pats savaime neriiasi iš kailio, kad atimtų sveiką protą, ir iš kitų. Matyt, gera sėdėti istorijos vežime – nesvarbu, kokia kaina. Be to, kai žiūri televizorių, matai, kad ir palyda gerai paruošta. Pasikausčiusi. Tiksliau, pakautyta.

O saulė teka iš rytų. Ir kiek čia suvailintų ir apgautų? Kas suskaičiuos – ir kiek nupirkutų? Niekas. Tik vargšai mulkinami žmogeliai realybėje neturi kuo maitinti savo vaikų... O pensininkai – už ką? – nusipirkt kars-tų. (Pabrango.)

Gaila, kad Lietuvoje nėra kalnų. Mat akmens amžiuje Vidurio Europoje kalnuotose vietovėse prieš tūkstančius metų žmonės gyveno natūraliose olose, vadinamose užli miestuose ir buvo neblogai apsirūpinę. Medžiojo lokius ir mamutus.

Argi galima kaltinti savo valstybės geografinę padėtį? Ir dar ką nors? Ir liūdna – žiema prieš akis. Ir tai, kad saulė teka iš Rytų... Beto nepamirškime: žemė sukasi istorinė civilizacijos spirale, pirmyn. Ir aukštyn. Ir tai suteikia – VILTI.

Rusų žvalgyba Lietuvoje

Apie pilkąją žvalgybą interesų zoną kalbėjosi buvęs Lietuvos saugumo departamento pareigūnas Valerijus Savelijovas su buvusiu saugumiečiu Ričardu Čekučiu. Pokalbis išspausdintas Atgimime (2003.XII.11), iš kurio aiškėjo, kad Rusijos vadovų nuomone, Baltijos valstybės neturėtų dingti iš vadinamosios pilkosios zonos ir patekti į Europos sąjungą ir ŠAS-gą (NATO).

Rusijos žvalgyba Lietuvos politinius ėjimus bei planus labai atidžiai seka. Lietuvos rusų bendruomenėje kuriamos atitinkamos nuotaikos. Ta linkme daug pasidarbavęs buvęs Rusijos ambasadorius Lietuvoje J. Zubakovas. Vien Lietuvos KGB dirbo 1600 žmonių, iš kurių apie 800 veikė Vilniuje.

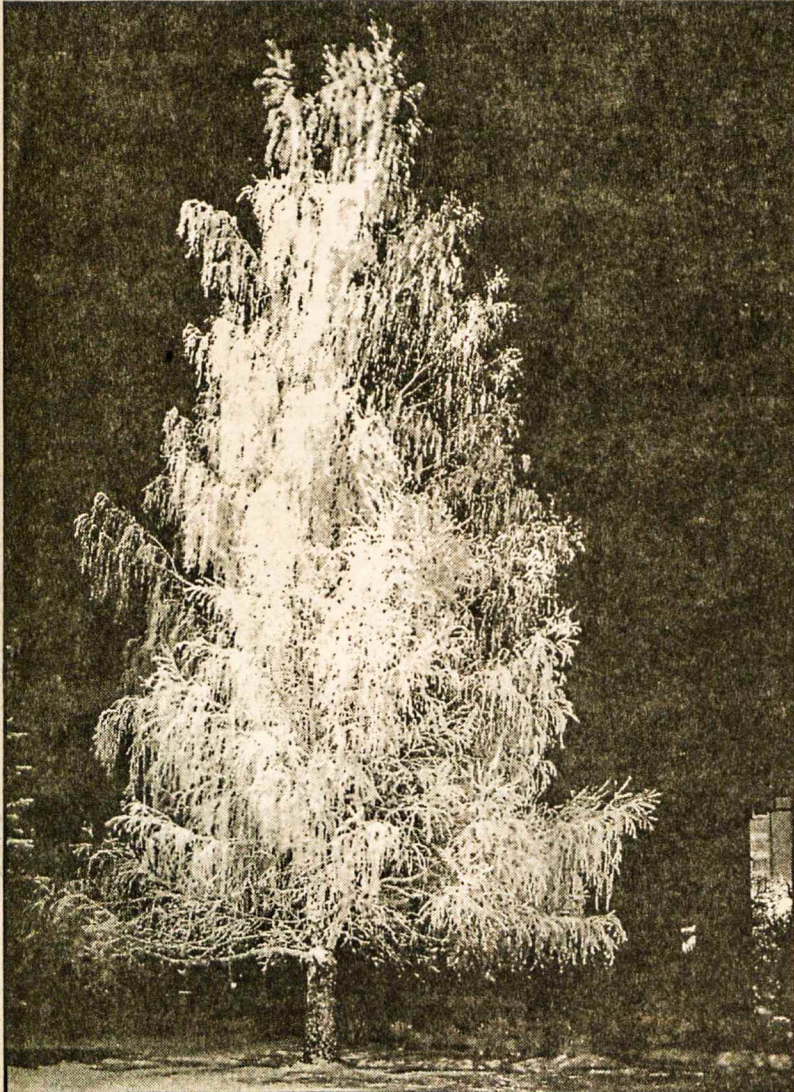
Saugumo vadovas Vyt. Karinauskas 1988-89 m. buvo gavęs iš Maskvos nurodymus parengti savo darbuotojus dirbti užsienyje nelegaliomis sąlygomis, nes buvo manoma, kad Lietuva netrukus taps užsienio valstybe. Vadovas jau buvo parengęs 23 žmones, ir tuo metu rengė dar 19.

Lietuvai atstačius nepriklaus-

somybę, KGB veikėjai pradėjo vadovauti verslo įmonėms. Pvz. dujų verslą kontroliuoja buvęs KGB pulkininkas Vajeiko, naftos – buvęs KGB majoras Maškovas. Pelningsus verslus kaip viešbučius ("Karolina"), "Vilonas" valdo buvę saugumo pulkininkai. Be to, viešbučiai žvalgybai labai gera bazė.

Kontržvalgyba Lietuvoje neparuošta, nėra nė mokyklos, kokias turi Estija ir Lenkija. Saugumo veiklą Lietuva pradėjusi nuo nulio. Iš pradžių dirbo 30 žmonių, perėjusių iš KGB. Po to atėjo politiniai kaliniai ir tremtiniai, troškę keršto ir atpildo buvusiems saugumiečiams ir strībams. Atėjus J. Jurgeliui, nepatenkinti išėjo P. Plumpa ir B. Gajauskas.

Į Lietuvos saugumo gretas buvo infiltruota Rusijos saugumo agentūra. Tuo metu Lietuvoje knibždėte knibždėjo vien Rusijos spec. tarnybų žmonių. Rusijos žvalgyba Lietuvoje veikia kurdama politines partijas, "tarp kurių vadovų galime rasti po kelis buvusius KGB karininkus", steigdama ekonomines-finansines įmones. Snk.

Rudens šerkšnas

Nuotr. A. Klunonius, Marijampolė, 2003.XI.7

LAISVOJE TĖVYNĖJE

DIDELĖ PRIVATIZAVIMO SUTARTIS

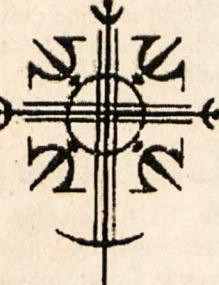
Praėjusių metų gruodžio 17 d. Lietuvos vyriausybė patvirtino energetikos bendrovės "Vakarų skirstomieji tinklai" akcijų pirkimo-pardavimo sutartį su NDX koncernu. Ši sukūrė didžiausią Lietuvoje prekybos tinklo "VP Market" savininkai. Kaip skelbia ELTA/LGTIC, bendrovės privatizavimo konkursą laimėjęs NDX sumokės 539.85 mln. litų už 77% energetikos bendrovės akcijų. Naujajai įmonės savininkai numato investuoti 420 mln. litų į bendrovę per penkerius metus. Tai antra savo dydžiu privatizavimo sutartis Lietuvoje. Didžiausia buvo "Lietuvos telekomo" pardavimas, už kurį valstybė gavo 2.68 bln. litų. Krovos darbų firma "Klasco" parduota už 200 mln. litų.

PARTIJŲ PAREIŠKIMAI

ELTA/LGTIC skelbia, kad dvi neparlamentinės partijos – Romualdo Ozolo vadovaujama Valstybinė centro partija (VCP) ir Arvydo Akstinavičiaus vadovaujama Socialdemokratų sąjunga (LSDS) žada bendradarbiauti jas vienijančiu ideologiniu ir vertybiniu pagrindu. Spaudos konferencijoje partijų pirmininkai pareiškė, kad jų politinės nuostatos yra "alternatyva populistinei, ideologijomis ir vertybėmis nepagrįstai politikai. Neseniai įsteigta partija "Lietuvos kelias" reikalauja nuosekliai didinti pensijas ir sveikatos apsaugos finansavimą. Demonstracijos, surengtos 2003 m. gruodžio 17 d., partijos atstovai platino siūlymą kasmet didinti pensijas tiek nuosimčių, kiek auga BVP. Jie pasigenda teisingumo ir aktyvios socialinės politikos, kuri atitiktų Europos socialinės chartijos reikalavimus. "Lietuvos kelias" žada siekti konstitucinių vertybių įtvirtinimo, socialinio stabilumo, ekonominės plėtros, dvasinės kultūros pažangos ir stiprinti valstybingumą narystės ES sąlygomis. Keturių partijų gruodžio 18 d. pasirašė prezidentą Rolandą Paką remiantį pareiškimą – Liaudies sąjungos "Už teisingą Lietuvą" (pirm. Julius Veselka), Gyvenimo logikos partija (pirm. Vytautas Bernatovas), Respublikonų partija (pirm. Kazimieras Petrakis) ir Laisvės sąjunga (pirm. Vytautas Šustauskas, kuris R. Pako apkaltė remiančių parlamentarų pašto dėžutėse gruodžio 17 d. paliko tualetinio popieriaus ritinėlį).

LIETUVIAI – IŠ SVEIKIAUSIŲ

Lietuvoje ilgalaikis sergamumas yra du kartus mažesnis negu Europos sąjungos (ES) valstybėse, rašo ELTA/LGTIC. Statistikos departamento duomenimis, ilgalaikių sveikatos sutrikimų turėjo 8.4% apklausoje dalyvavusių, 16-64 metų amžiaus gyventojų. ES valstybėse jų buvo 16.4%. Ilgalaikiams sveikatos sutrikimams priskirti tie, kurie tęsėsi 6 mėnesius ir daugiau, trukdo žmogaus darbui ir gyvenimui. Europos sąjungoje ilgalaikių susirgimų daugiausia patiria Suomijos ir Jungtinės karalystės gyventojai (atitinkamai 32% ir 27%).

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

Sveikiausi – Italijos ir Ispanijos gyventojai, kur tik 6.6% ir 8.7% turi tokių ligų. Naujų ES narių gyventojai sveikesni – daugiausia sveikatos sutrikimų turinčių asmenų gyveno Estijoje (23.7%) ir Čekijoje (20.2%). Gyventojų sveikatai itakos turi amžius, šeiminių padėtis ir išsilavinimas. Visose valstybėse daugiausia serga vyresnio amžiaus, vieniši ir žemesnio išsilavinimo asmenys. Lietuvos jaunuoliai – vieni sveikiausių Europoje. Ilgalaikių ligų turėjo 1.9% apklaustų 16-24 m. amžiaus jaunuolių. Mažiau sveikatos problemų turėjo tik Vengrijos, Slovakijos ir Maltos jaunimas (1.2%, 1.4% ir 1.7% atitinkamai). Blogiausia jaunimo sveikata Suomijoje (17.3%) ir Jungtinėje karalystėje (16%).

SEIMO SESIJA PRATĖSTA

Lietuvos seimo rudens sesija, pagal Konstituciją turėjusi pasibaigti 2003 m. gruodžio 23 d., pratęsta iki 2004 m. sausio 29 d. Seimo pirmininko pirmojo pavaduotojo Česlovo Juršeno teigimu, sesija pratęsiama dėl nebaigtų darbų, ypač dėl eurointegracinių įstatymų. Dalis seimo narių yra pasisakiusi dėl apkalto proceso Lietuvos prezidentui, todėl gali tekti vis tiek susirinkti tuo reikalu.

GRYBŲ KONKURSAI

Ilgiausių ir derlingiausių grybų sezonas Dūkijoje baigėsi 2003 m. gruodžio 9 d. Grybų karaliaus karūnavimu, rašo Lietuvos rytas. Alytiškis Alvydas Andruskevičius komisijai "Baravykas 2003" pristatė Sudvąjū miške prie Alytaus išrautą 1.1 kg sveriantį grybą. Tačiau karūnavimo išlaidose negalėjo dalyvauti. Jis gaus pintinę bei meninę nuotrauką "Baravykas". Geriausia grybautoja pažymėta alytiškė Vida Žukauskienė, vienu kartu komisijai pristatiusi 300 baravykų, užsibrėžusi iš viso iki sezono pabaigos surasti 2003 baravykus. Paskutinius tris grybus ji surado spalio pabaigoje. Ji gavo butelį šampano ir krepešį saldumynų – keptų baravykų. Didžiausia voveraitė rado Marytę ir Genius Sorokai, kurie gavo diplomą ir 200 litų premiją už 17 centimetrų aukščio, apie 450 gramų sveriančią voveraitę, kurios kepuraitės skersmuo – 15 cm.

SULAİKĖ KONTRABANDA

Valstybės sienos apsaugos tarnybos Pagėgių rinktinė pastaruoju metu buvo dažnai minima kaip lengviausia kontrabanda per sieną į Lietuvą praleidžianti. Tačiau atsiskačė kyšio specialiosios paskirties būrio pareigūnai sulaikė porą garlaiviškių, kurie mikroautobusu vežė 40 dežių rusiškų cigarečių – iš viso 20,000 pakelių, kurių vertė Lietuvoje – per 40,000 litų, rašo Lietuvos rytas. Paprašius pateikti automobilio dokumentus, mikroautobuso vairavęs vyras pareigūnui pasiūlė 10,000 litų, kad nebūtų tikrinami jo dokumentai ir krovynės. Vyras ir žmona buvo sulaikyti ir uždaryti į Šilutės policijos komisariato areštinę. VSAT pareigūnai iš viso šiemet sulaikė beveik pusantro milijono pakelių į Lietuvą bandytų įvežti kontrabandininkų tabako gaminių.

BVP AUGIMAS

Trečiąją 2003 metų ketvirtį, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu pernai, bendrasis vidaus produktas (BVP) Lietuvoje augo sparčiau, negu kitose Baltijos valstybėse. Liepos-rugsėjo mėnesiais Lietuvos BVP paaugo 8.4%, Latvijos – 7.3%, o Estijos – 4.3%. Lietuva lenkė kaimynės ir pirmuosius du šiu metų ketvirčius. Sausio-kovo laikotarpiu BVP Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje atitinkamai padidėjo 9.4%, 8.8% ir 5.2%, o antrąjį ketvirtį – 6.7%, 6.2% ir 3.5%. RSJ

BPL Import/Export

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SKAMBINTI

Petras Brasas

(905) 383-1650

Dalis A. Klunionaus nuotraukų parodos ir žiūrovai

Nuotr. V. Mozūraičio, Marijampolė, 2003.XI.7

Hamilton, Ont.

KAIP PENSININKAS 2003 metų gruodžio 23 d. buvau aplankytas grupės Hamiltono ateitininkų jaunuolių su švenčių linkėjimais ir gražiomis dovanėlėmis. Maloniai nustebintas jaunuolių dvasios kilnumo, noriu išreikšti jums savo linkėjimus, kad jūsų gyvenimai ir darbus visuomet lydėtų Šviesa ir Gėris.

Jūsų aplankytas tautietis

Kelowna, B.C.

STEPAS IR ALDONA ŽALDOKAI, nuolatiniai "Tremtinių grįžimo fondo" rėmėjai, atsiuntė \$100 auką tremtiniams parenti.

Dėkinga – KLKM dr-jos c. valdyba

Victoria, B.C.

V. K. DAILYDĖS, nuolatiniai "Tremtinių grįžimo fondo" rėmėjai, atsiuntė \$110 auką tremtiniams parenti.

Nuosirdžiai dėkinga –

KLKM dr-jos c. valdyba

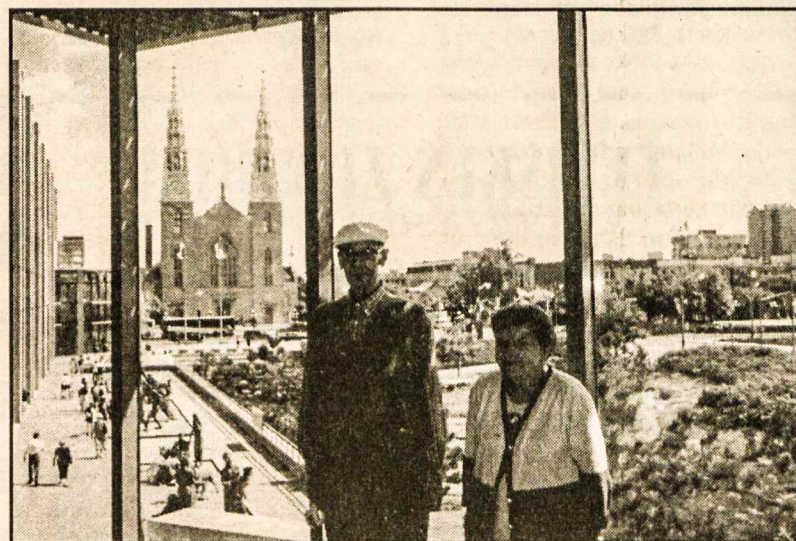
London, Ont.

KLB šios apylinkės informacinis susirinkimas įvyko gruodžio 14 d. po Mišių parapijos salėje. Visus susirinkusius pasveikino pirm. Algis Švilpa, paaiškinęs ir šio susirinkimo tikslą – supažindinti susirinkusius su KLB Krašto tarybos 18-ojo suvažiavimo 3-sios sesijos, vykusios lapkričio mėn. 8 d. Mississaugoje, nutarimais. Ta tema pranešimą paruošė suvažiavimu dalyvė A. Valaskevičienė. Ataskaitinį – rinkiminį bendruomenės susirinkimą numatyta sušaukti 2004 m. pradžioje. Valdyba dėkinga šeiminkams už skanius pyragus ir kavą, kuo visi vaišinomės. Esame dėkingi savo klebonui kun. K. Kakevičiui, kad visada palaiko mūsų iniciatyvą ruošiant bendruomenės renginius ir pritaria laiko su derinimui.

A. V.

Neužmirškime spaudos

Rašant testamentą kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirškina, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau daugiau kaip 50 metų leidžiamas *Tėviškės žiburiai* – plačios apimties savaitraštis. Iškeliu jį tautiečiai ir anapus vienas po kito, o *Tėviškės žiburiai* lieka šviesti ir toliau. Mažėjant tautiečių skaičiui, jie reikalingi vis stipresnės paramos, ypač nuolat didėjant paruošimo, spausdinimo ir pašto išlaidoms. Testamentinis palikimas *Tėviškės žiburiams* yra ir prasminga parama visai lietuviškai veiklai. Adresas: *Tėviškės žiburiai*, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. TŽ leidėjai

Žymūs Kanados lietuvių visuomenės veikėjai Juozas ir Danutė Daniai, apsilankę Otavos meno galerijoje. Pro langą matyti katedra

SU ŠTURMU

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

LĖKTUVU arba LAIVU

905•271•8781

PETRAS ŠTURMAS

Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvos ambasadoje Vašingtone 2003 m. lapkričio 24 d. buvo paminėta Lietuvos karių diena. Kalbėjo ambasadorius V. Ušackas, pabrėžęs, kad šiuolaikinė Lietuvos kariuomenė per trumpą laiką yra pasirengusi apginti ne tik savo valstybę, bet ir prisidėti prie taikos palaikymo pasaulyje. Beveik 100 Lietuvos karių padeda ginti demokratijos, laisvės ir žmogaus teisių idealus už Lietuvos sienų. Taipgi buvo surengta asmeninė Amerikos legio lietuviško posto H. Gaidžio paroda "Lithuanian Militaria Collection". Lietuvos karių, tarnavusių įvairiose armijose atributika. Penktadienį, 2003 m. lapkričio 21, Lietuvos kariuomenės diena paminėta JAV sausumos pajėgų karo kolegijoje, kur dabar studijuoja Lietuvos kariuomenės pulkininkas A. Pocius. Šiame minėjime dalyvavo Lietuvos ambasados ministras patarėjas R. Norkus, pasveikinęs kolegijos studentus ir dėstytojus, padėkojęs jiems už indėlį ginant demokratines vertybes pasaulyje. Taipgi dalyvavo ir kolegijos vadovas gen. mjr. D. H. Hunt, jn.

Baltiečių laisvės lygos vicepirmininkė, JAV LB tarybos narė A. Nelsienė, kartu su vyru Romu, pakviesta JAV kongresmeno E. Royce, dalyvavo susitikime su JAV Atstovų rūmų pirmininku D. Haster, Pastarojo pagerbime dalyvavo daug žymių Kalifornijos respublikonų. A. Nelsienė galėjo su Atstovų rūmų pirmininku išsamiai aptarti Laisvosios Europos radio ir Amerikos balso programų tęstinumo reikalus Baltijos valstybėms bei karinės pagalbos atnaujinimo klausimus. D. Haster, kalbėdamas 250 įtakingų politikų bei verslo žmonių, pabrėžė, kad JAV nepaliks Lietuvos, Latvijos ir Estijos bei kitų būsimų NATO narių vienišų Europoje. Paklaustas apie numatytą prezidento Pakso vizitą, D. Haster sakė, kad padėtis Lietuvoje esanti atidžiai stebima ir kol kas laikomasi numatytų susitikimo su juo. Jis taip pat priminė A. Nelsienės nuopelnus steigiant "Baltic Caucus" Atstovų rūmuose, turėjusius lemiamos reikšmės Lietuvai, siekiant NATO narystės. "Baltic Caucus" (grupė kongresmenų padėti Baltijos kraštams) vadovauja lietuvių kilmės kongresmenas John Shimkus.

Argentina
Argentinos lietuvių susivienijimas (ALS) Buenos Aires mieste rengia lietuvių kalbos kursus. Juose birželio 21-22 d. lankėsi M. Leonavičienė iš Urugvajaus, kur ji pati vadovauja panašioms kursams. Viešniai rūpėjo pasikeisti mintimis apie platesnį bendradarbiavimą. Buenos Aires mieste lietuvių kalbos kursai vyksta kiekvieną šeštadienį ALS patalpose. Jų lankytojai padalinti į tris grupes, kuriose dėsto A. Verbickas, F. M. Savickas ir L. Stankevičienė.

Birželio 22 d. lietuviškas jaunimas surengė Jonines su puikomis vaišėmis ir programa ALS patalpose. Apie Joninių šventę kalbėjo Lietuvos ambasados Argentinoje laikinasis reikalų patikėtinis V. Baluonkis ir F. M. Savickas. Vykdo žaidimai, dainos ir šokiai. Į šventę buvo atvykę "Mindaugo" ir "Nemuno" draugijų tautinių šokių ansambliai iš Beriso miesto. Dalyvavo ir Lietuvių centro ansamblis "In-

karas" bei Argentinos lietuvių susivienijimo "Dobilas".

Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 m. sukakties minėjimą birželio 29 d. surengė Argentinos lietuvių susivienijimo Kultūros reikalų komisija. Paskaitą skaitė dr. A. Stanevičius iš Urugvajaus, plačiai supažindinęs klausytojus su šiuo istoriniu įvykiu.

Apie Dainų ir šokių šventę Lietuvoje rugpjūčio 24 d. ALS patalpose pranešimą padarė dr. J. Si-manauškas, grįžęs iš šios šventės. Įspūdingai atrodė ansambliai ir kitų dalyvių eiseną į Vingio parką Vilniuje, kur vyko dainų ir šokių programa. Tai buvo didelio masto, gerai organizuotos renginys, reikšmingai prisidėjęs prie tautiškumo puoselėjimo. Paskaitoje dalyvavo Lietuvos ambasados pirmasis sekretorius A. Naujokaitis, žmona ir vaikai, Lietuvos grabės konsulas dr. J. M. Daujokas, Estijos garbės konsulas P. Pulizaar bei žmona ir kiti svečiai. (Pasaulio lietuvis, 2003 m. 9 nr.)

Britanija

A.a. Albinas Pranskūnas, 81 metų amžiaus, mirė rugpjūčio 14 d. Londone. Velionis gimė 1922 m. Užpaliuose, netoli Utos. Čia mokėsi pradžios mokykloje ir Utenos gimnazijoje. Buvo įstojęs į Vietinės rinktinės karo mokyklą Marijampolėje, o 1944 m. spalio mėn. dalyvavo Sedos kautynėse prieš sovietinę armiją. Buvo sužeistas ir vokiečių išvežtas į karo ligoninę Vokietijoje. Po karo iš Vokietijos atvyko į Angliją ir apsigyveno Londone. Ilgus metus dirbo Lietuvių Namų reikalų vedėju, politinės veiklos koordinatoriumi. Organizavo bei dalyvavo demonstracijose prie sovietų konsulato Londone. Vazinėjo po kitus lietuvių telkinius, minėjimuose sakė pagrindines kalbas. Buvo apdovanotas Savanorio kovotojo medaliu. Pastaruoju laiku sunkiai sirgo ir buvo slaugomas namuose, nuolat lankomas savo žmonos Olive. Palaikai sudeginti ir nuvežti į Lietuvą. Už velionį gedulines Mišios atšauktos rugsėjo 7 d. Šv. Kazimiero šventovėje. (Europos lietuvis, 2003 m., 11 nr.)

Lenkija

Seinuose rugsėjo 15-19 d.d. viešėjo Lazdijų Motiejus Gustaičio vidurinės mokyklos moksleiviai. Jie su Seinų I-mosios gimnazijos moksleiviais dalyvavo bendrame žygyje aplink Galadusio ežerą. Iš Lazdijų vidurinės mokyklos atvyko 16 moksleivių, vadovaujami direktorės pavaduotojų V. Spitrienės, Z. Kukačionio ir lietuvių kalbos mokytojos R. Lesevičienės. Kartu atvyko ir Lazdijų savivaldybės atstovai. Seiničiai džiaugėsi galėję susipažinti su bendraamžiais iš Lazdijų. Per penkis dienas keliauta aplink Galadusio ežerą (prie Lietuvos ir Lenkijos sienos). Moksleiviai aprašinėjo gamtovaizdį, piešė, kalbino aplink Galadusio ežerą gyvenančius ūkininkus. Jie bendravo trimis kalbomis – lietuvių, lenkų ir anglų. Seiničiai, kaip rašoma *Aušros* 2003 m. 18 nr., didžiavosi, galėję su svečiais laisvai susikalbėti lietuviškai. Baigė dienos kelionę, moksleiviai prie lauzo šoko ir dainavo, o priešpaskutinę dieną berniukai sužaidė kreplinio rungtynes – laimėjo šeiminkai santykiu 68:62.

J. Andr.

• Kai nežinai į koki uostą plauki, joks vėjas nėra tinkamas. (Seneka).

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavybe namuose –

“TALKA” LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 45 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki 0.75%
santaupas 1.00%
kasd. pal. taupymo sąsk. 0.75%

PASKOLAS

Asmenines nuo 6.50%
nekiln. turto 1 m. 4.55%

INDELIJAI:

90 dienų indėlius 1.55%
180 dienų indėlius 1.55%
1 m. term. indėlius 2.25%
2 m. term. indėlius 2.50%
3 m. term. indėlius 2.75%
4 m. term. indėlius 3.00%
5 m. term. indėlius 3.50%
RRSP ir RRIF (Variable) 1.00%
1 m. ind. 2.25%
2 m. ind. 2.50%
3 m. ind. 2.75%
4 m. ind. 3.00%
5 m. ind. 3.50%

• Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.
• Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$100,000.00 sumos draudimu

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELE – INTERAC KORTELE
TINKLALAPIS: www.talka.net

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST ROBERTAS NEKRAŠAS

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- VAIKU EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ
- IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLIAIS
- PRIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŲ IRANKIŲ

LIGONIUS PRIIMAME:

352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

Kas bando atkurti Raudonąją armiją?

HENRIKAS KUDREIKIS

Tarnybos diena artilerijos batalione. Pirmieji Lietuvos artilerijos šūviai koviniams sviediniams. Graži bobų vasaros diena prasidėjo trenksmu. Sprogimai vis dėl to neišgąsdino grybautojų, lėdančių į poligono zoną, nepaisančių įspėjimo ženklų.

Paskutiniai lietuvių artilerijos šūviai krito Varėnos smiltnuose 1940 m.

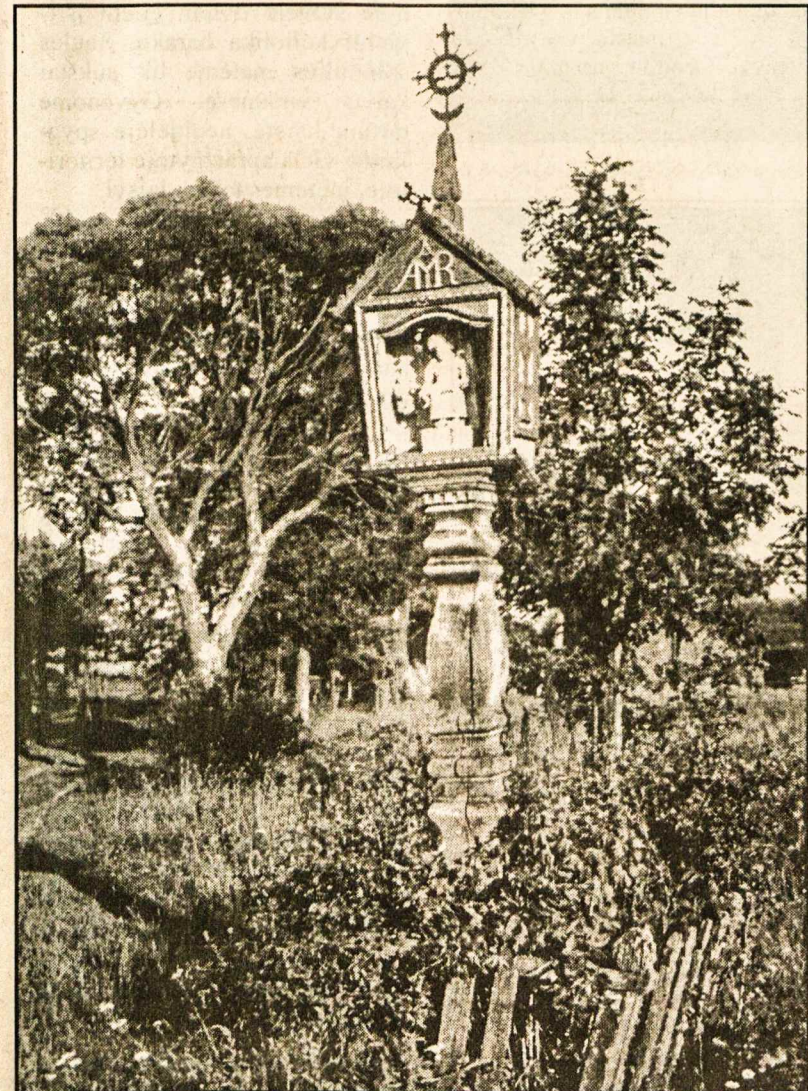
Jau ne Lietuvos kariuomenės, bet 29-jo lietuvių šaulių korpo vadovybė nuo 1941 m. pradžios lietuviams šaudyti uždraudė. Poligone kas savaitę keičias dienas šaudė tik rusai. Pavojingą poligono tarnybą atliko lietuviai, į kurių tarpą iš 184-tos šaulių divizionijos pionierių bataliono į poligono artilerijos komandą atsuntė mane. Mano pareigos – sprogdinti nesprogusius sviedinius. Bevykdant čia šias pavojingas operacijas, užklupo vokiečiai ir atsidūriau Varėnos II belaisvių stovykloje. Be tik trimis dienoms.

Malonu šiandien skaityti, kad Lietuvos naujoje kariuomenėje įsteigtas pionierių (ar inžinerijos) batalionas. Jie atlieka naudingus uždavinius, ypač sprogdindami II-ro pasaulio karo nesprogusias bombas ir artilerijos sviedinius. Taip pat stato tiltus.

Tačiau dabar patriotinėje Lietuvos spaudoje pasirodo kitokios rūšies naujienos, liečiančios naująją Lietuvos kariuomenę. Ypač sukrečiantis *Valstiečių laikraščio* karinio bendradarbio Gintaro Visocko (nr. 88, 2003) straipsnis, liečias Krašto apsaugos ministerijos antrojo departamento vadą Gintarą Bagdoną, jo praeitį ir kilmę. Iš kapitono žaibo greičiu pakilo į pulkininką leitenantą. G. Bagdonas parinko prezidentas R. Pakšas. Pristatytas kaip labai patyręs karininkas, bet jam tik 38 metai. Ar gali 38 metų amžiaus pareigūnas būti itin patyręs? Tarp kitko – jo motina rusė – Lida Orlova.

Vis dažniau žurnalistas G. Visockas išgirsta, jog į atsargą šiandien paleidžiami valstybiškai, patriotiškai nusiteikę, rimtų nuodėmių neturintys lietuviai. Bet tokie, kaip aviacijos karininkas V. Cygankovas, įveltas į saugumo pažeidimus, paliekami, net pakeliami į aukštesnius laipsnius. Štai vienas būsimasis karo lakūnas prasiarė, esą į Lietuvos karo aviaciją įstoti, kaip bolševikų laikais, su lietuviškomis pavardėmis labai sunku, tie-

● Tragiška mūsų istorija, kaip tragiškas teisybės susidūrimas su neteisybe, kuriame neteisybė laimi prieš teisybę vien dėlto, kad ana fiziškai galingesnė. DR. J. GIRNIUS

Dailus senoviškas Lietuvos kryžius. Iš leidinio „Geležinių viršūnių rinkinys“, 2003 m., Šiaulių „Aušros“ muziejus

sioj neįmanoma. Vienas šauktinis, paklaustas kaip sekasi Lietuvos kariuomenėje, pradėjo garsiai juoktis. Pagal jį, jis tarnavo ne lietuvių, bet rusų Raudonojoje armijoje. Skyriaus vadas – rusas. Būrio vadas – rusas, kuopos vado pavaduotojas – rusas. Tai buvo mokomajame pulke. Ta pati padėtis koviniame batalione. Kas trečias seržantas – rusas. Kareivinėse dieną naktį skambėjo rusiškos dainos, girdėjosi rusiški keiksmai. Seržantai, komentuodami įvykius Čekėnijoje ir Amerikos valstijose, džiūgaudavo: „Maniškiai (suprask rusai) gerai įkretė, nušluostė nosį jankiams“, ir t.t.

Lietuvos karinėje spaudoje matydavau daug rusiškų pavardžių, ypač aviacijoje ir laivyne, net karinių orkestrų dirigentai – rusai. Tragiškai skamba, kad žurnalas *Karys* džiūga, kad tik į leitenantus pakeltas jaunas vyras kariuomenėje sutiko gyvenimo draugę. Jos pavardė – rusiška.

Prieš keletą metų, atvykęs į Vilnių, nutariau aplankyti *Kario* redaktorių. Redakcija – Krašto apsaugos ministerijos pastate. Pataikiau į momentą, kada keitėsi sargyba. Su įdomumu sekiau šį įvykį. Mano nusivylimui – visi sargybiniai tarp savęs kalbėjo rusiškai. Paklaustas redaktorius sumurmėjo, jog lietuviai nenoriai stoja į sargybų dalinius.

Didelis klausimas: kuris iš Lietuvos kariuomenės vadų bando atkurti Raudonąją armiją? Tik ne generolas J. Kronkaitis. Jo sekretorė kariuomenės saugumas bendė užverbuoti. Nejaugi buvęs amerikiečių pulkininkas nepatikimas? Kodėl Kronkaitis, o ne Saumosas kariuomenės vadas brig. gen. Valdas Tutkus, kurio praityje daug nuodėmių.

Kitas klausimas – ko tokia kariuomenė verta? Kas gins mūsų šalį nuo didžiosios kaimynės?

XXI amžiaus (nr. 22-2003) žurnalistas Petras Katinas tebisi, kad nė vienas Lietuvos politikas, išskyrus V. Landsbergį, ne-reagavo į Rusijos paskelbtą naują gynybos koncepciją (lietuviškai plana), kurioje atvirai skelbiama Rusijos teisė smogti branduolinius smūgius, jei iškilis pavojus Rusijos interesams. Pirmieji smūgiai tiems, kurie pažeis tėvynainių teises. Taigi, bandyk atsikratyti infiltruotų Rusijos KGB, GRU operatorių – smūgis Lietuvai. Paskelbtame plane minimos ir Baltijos valstybės.

Rusijos planas – G. Bush kopija. Irako valstybė ne tik negrėsė Amerikai, net neturėjo nė vieno modernaus ginklo kovoje su galinga Amerikos kariuomene.

Vilniaus Šv. Kazimiero šventovė teberemontuojama Nuotr. I. Ross

Kruvina kelionė pragare

VYTAUTAS KAZIULONIS

Papasakosiu apie išskirtinę kelionę, panašią į dešimties tūkstančių kitų, kurios pabaigą čekistai numatė Jenisejaus ar Karsko jūros dugne. Apie tai liudija slapti dokumentai, rasti Krasnojarsko krašto KGB archyvuose.

1952 m. iš Krasnojarsko persiuntimo lagerio Janisėjumi į Dudinkos uostą (Taimyro pusiasalį) buvo atplukdę apie 1200 politinių kalinių, jaunų vyrų iš Pabaltijo ir Vakarų Ukrainos. Tarp jų iš Krasnojarsko lagerių nemažai senbuvų, kuriuos už neramumus iš karštų Kazachstanu stepių „atvėsinti“ vežė į amžino įšalo žemę.

Dudinkos uoste išlaipinę kalinius iš baržos čekistai išrikiavo prie ilgo siaurojo geležinkelio vagonėlių sąstato. Padaliję sausą maisto davinį (keturiems kepaluką duonos ir po gabalą pašvinkusios žuvies) įsakė lipti į vagonus. Kelionė neilga: nuo Dudinkos uosto iki Norilsko lagerių – 100 km. Tačiau kaliniai lipti į vagonus atsisakė, pareikalavo pakeisti dvokiančią žuvį. Čekistams tai buvo staigmena. Pirmą kartą „fašistai“ (taip vadino politinius kalinius) nepakluso jų įsakymui. Sumetę, kad nėra kuo terliotis, jie pradėjo šaudyti virš galvų ir apie kojas. Užpūdę šunimis ir daužydami automatų buožėmis kalinius sulaipino į vagonus.

Norilsko lagerių viršininkai, iš anksto informuoti apie maištingus kalinius, paruošė ypatingą sutikimą. Prie penktojo lagerio vartų atvežė ir į purvyną sudodino apie 400 kalinių. Iš juo- debesio lyg skepetos krito baltos snaigės. Susigūžę, glausdamiesi vienas prie kito, laukė, kada nauji šeimininkai teiks atverti lagerio vartus. Po kelių valandų pasirodė visa go- vėda čekistų patikėtinių, tokių pat kalinių, kaip mes, kuriais remdavosi lagerio administratoriai. Tai ypatingos rūšies padarai. Pasveikinę triaukščiai „mat“, jie iš karto pabrėžė, kad mus atvežė ne į sanatoriją. Vakarų Ukrainos „benderovcams“ (taip vadino Ukrainos partizanams) paaiškino, kad čia ne Karpatų kalnai, kur jie šaudė taikius gyventojus. Baltiečiams priminė apie miškus, kuriuose šeimininkauja „banditai“. Anot jų, čia ta šalis, kur įstatymas – tundra, o prokuroras – baltoji meška.

Penktas lageris iš šešių sukilusių Norilsko politinių kalinių lagerių buvo tarsi sukilimo vėliavnešis. Čia buvo subrandinta sukilimo pradžia. Čia anksčiau nei kitur kilo juodos vėliavos. Čia daugiausia pralieta kraujo.

Per sukilimą čekistai sargybos bokštuose pasidavusiems kaliniams buvo įrengę stebėjimo punktus. Pasinaudoję poliarnės dienos šviesa, šios padūgnės sekė ir užrašinėjo aktyvesnių kalinių veiksmus ir pavarde, nes jie, būdami brigadų vadovais, pažinojo kone kiekvieną. Remdamiesi pakalikų parodymais, byloje įrašytomis „osobo opasnyj“ (itin pavojingas) pastabomis, čekistai iš visų 6 lagerių at-

rinko apie 1200 kalinių, kuriuos suvežė į tris keistais pavadinimais lagerius – „Kucep“ (pirklys), „Nedežda“ (viltis) ir „Kosoj“. Iš šių lagerių, atrinkę apie 900, jų manymu, pačių pavojingiausių, iš jų apie 90 lietuvių, paruošė paskutinei kelionei tikrąja prasme. Berijos areštas nulėmė pasmerktųjų kalinių likimą. Barža, pakrauta kaip silių statinė, iš Dudinkos uosto pasuko ne į šiaurę, Karos jūros pusę, o Janisėjumi aukštyje Krasnojarsko miesto link. Kadangi Sibire vasaros karštos, triume tvyrojo tvankus, priplėkęs oras ir tamsa. Tik virš galvų, prie nusileidimo laipto, per grotuotą angą švietė dangaus lopinėlis.

Prieš kelionę kiekvienos tautybės kaliniai išsirinko vyresnius, kurie triume susirinko pasitarti. Lietuviams atstovavo iš pirmojo ir penktojo lagerio parinkti patikėtiniai. Pasitarime buvo svarstomasi svarbiausias klausimas: ar čekistai į šią ilgą kelionę tarp mūsų neįterpė savo patikėtinių – „stukačių“? Lietuviai vieni kitą pažino, nes pety petin stovėjo per sukilimą. Todėl mūsų atstovai patikino, kad tarp mūsų nėra išdavikų. Sunkiau buvo išsiaiškinti ukrainiečiams ir rusams – daugumos atstovams. Kaip vėliau sužinojome, tarp savųjų jie atrado agentų, kuriuos pasmerkė myriop.

Po savaitės prie triumo laiptų gulėjo 7 laivonai. Čekistai iš viršaus gerai matė išpūstus, pa- juodavusius kūnus, tačiau paminti neskubėjo. Paprasčiausiai tyčiojosi ir siūlė suruošti pakasy- ną puotą. Mes spraudėmės kuo toliau nuo įstančių kūnų, sklido bausis dvokas. Maisto nepriėmėme, nes neliko galinčių bent kashnį nuryti. Kaliniai žiaugėjo ir alpo, kvėpuoti pro nosį buvo neįmanoma. Baržos triumas tapo dideliu karstu, kuriame buvo apie 900 gyvų laivonų. Į pabaigą kelionės, kuri tęsėsi 20 dienų, kvapas iš triumo pasklido ir po baržos denį. Čekistams taip pat surietė nosis. Neapsikentę praverė triumo grotas ir įmetė bre- zentinis maišus. Sujudinti laivonai dar labiau nuodijo aplinką.

Krasnojarsko uosto krantinėje dar kartą buvome filtruojami ir skirstomi. Iš mūsų lietuvių atradę itin pavojingų – Antaną Gabužį, Joną Lioniką ir keletą – išvežė į Vladimiro kalėjimą. Visus kitus sulaipino į gyvulinius vagonus. Prasidėjo nauja kelionė – ir rytus, vis toliau nuo Lietuvos. Vežė išties mėnesį per bekrastę Sibiro taigą.

Kelionė traukiniu baigėsi prie Ramiojo vandenyno, Varino uoste. Svyruojančių klipatų kolona, kareivių baksnojama durtuvais ir pjūdoma šunimis, pasiekė ka tik pastatytą lagerį. Į rytus už 70 km saulėtomis dienomis buvo matyti žemės juosta – Sachalino sala, kurią skalavo Ochotsko jūros vandenys. Nedidelė lagerio zona buvo aptverta trimis eilėmis spygliuotų vielų. Viduje, simetriškai rikiavosi trimis eilėmis 12 barakų. Arčiau tvoros stovėjo dvi lauko išvietės, po kuriomis buvo išraustos gilios duobės. Šios duobės ir paskutiniu ruošis masiniam pabėgimui.

Tilžės deklaracija - jungtis su Lietuva

Tilžės akto 85-tos metinės paminėtos Vilniuje

VYTAUTAS MIKLAŠEVICIUS

Išskilmingiausias 2003 metų Mažosios Lietuvos reikalų tarybos renginys įvyko Vilniuje. Tai buvo ML prisijungimo prie Didžiosios Lietuvos – Tilžės akto 85-ųjų metinių minėjimas. 1918 m. lapkričio 30 d. tuo aktu Mažosios Lietuvos tautinė taryba išreiškė amžinąjį lietuvininkų troškimą ir siekį gyventi vieningoje nepriklausomoje Lietuvos valstybėje.

Renginį ML dainomis pradėjo Vilniaus mokytojų namų liaudiškos muzikos ansamblis „Kankleliai“. Šis Daivos Čičinskienės vadovaujamas kolektyvas jau ne kartą yra tąkines ML reikalų tarybos renginiams. Minėjimą puikiai vedė ir Kazio Bradūno eilėraščių ML tematika skaitė ML tarybos atsakingoji sekretorė Birutė Kurgonienė. Nuoširdžių plojimų susilaukė są tik gautas ML rezistencinio sąjūdžio, tęsiančio tilžiškės ML

tautinės tarybos darbą, garbaus pirmininko Algio A. Regio sveikinimas:

[Žanginį pranešimą *Yra tik viena Lietuva* perskaitė ML reikalų tarybos pirm. Vytautas Šilas. Jis priminė, kad 1918 m. lapkričio 30 d. ML tautinės tarybos prezidento sukviešti 24 tarybos nariai pasirašė pareiškimą apie mažlietuvių ryžtą būti vienoje atkuriamoje valstybėje su didlietuviams. Adomo Jakšto žodžiais, „Dievas, sukurdamas Lietuvą, į dalis jos neskirstė“ (į Didžiąją ir Mažąją padalinę ir po to ją draskė svetimieji – lenkai, rusai, vokiečiai). Tilžės aktas – tai teisinis dokumentas, grindžiamas vietos gyventojų (ne atėjūnų) teise spręsti savo tėvų žemės likimą.

Daugelio ML tarybos narių likimas buvo tragiškas. Antai E. Simonaitis už lietuvišką veiklą buvo kalinamas Mathauzeno ir Dachau konclageriuose. Naciai buvo suėmę 80-ąjį dešimtmetį pradėjusį J. Lėbartą, tačiau kaip repatriantą į sovietų valdomą Lietuvą, paleido. Lietuvos vyriausybės komisaras Klaipėdoje V. Gailius 1941 m. repatriavo į Vokietiją ir ten gyveno nuolatinė Gestapo priežiūroje, o jo brolis Albinas Gailius žuvo Dachau konclageryje. Suimtas K. Paura neišlaikė nacių kankinimų ir nusižudė. Suimtas J. Margis 1942 m. mirė nacių kalėjime Klaipėdoje. 78-ųjų metų sulaukęs J. Vanagaitis mirė Kaselio-Martenburgo pabėgėlių stovykloje Vokietijoje. Kažkuriame nacių konclageryje kalėjo gydytojas signataras Valteris Didžys ir lietuvininkas Fridrichas Subaitis. Jau senelis M. Jankus iš pradžių nacių buvo priverstas iš gimtųjų Bitėnų keltis į Kauną, o paskui nuo bolševikų trauktis į Vakarų (mirė Flensburge 1946 m., sulaukęs 88-ųjų). E. Jagomasta jau 1941 metais gestapininkai sušaudė (kartu su šeima) Aukštosiuose Paneriuose prie Vilniaus.

Tilžės aktu, kaip ir Vasario 16 d. aktu, lietuvių, skirtingai nuo savo slaviškųjų kaimynų deklaravo tautinės valstybės, kurioms savo istorinės etninės žemės, principą. Tilžės aktas paliudijo, jog vokiečių valdžioje beveik 600 metų išbuvusios lietuvių tautos dalies atstovai, ML tarybos pasirašę Tilžės aktu deklaravę, kad ne „piktoji pamotė“ Vokietija, o Lietuvos valstybė yra mažlietuvių Tėvynė, kad visi lietuviai turi tik vieną Lietuvą.

Filosofas ir politikas Romualdas Ozolas, kalbėjęs apie moralinę ir geopolitinę Tilžės akto reikšmę, pabrėžė, kad Tilžės aktas, netgi tapęs istoriniu dokumentu, išlieka juridiškai pilnavertis, liudija apie laiką neįvykdytą lietuvininkų valią. Kaimynų plėšyta, bet atsilaukusi tauta turi teisę gyventi integracijoje tautinėje valstybėje. Deja, JAV prezidento T. V. Wilsono tezės apie tautų teisę pačioms spręsti savo likimą nebuvo kopioje nors Jungtinių Tautų deklaracijoje ir yra nustelbtos visuotinės žmogaus teisių deklaracijos. Tilžės aktas primena kad ir tautos yra demokratijos subjektas. Jis pradėjo praktinio istorinio teisingumo atkūrimo procesą, tapo genocidinės lietuvių tautos priespaudos likvidavimo pradžia. Dabar svarbiausia Lietuvos problema – esantis jos po-

litinio elito anemiškumas ir valios stoka siekti visišką Tilžės akto įgyvendinimą.

Lietuvininkų bendrijos „Mažoji Lietuva“ atstovas Vytautas Gocentas nušvietė Tilžės akto priešistoriją – lietuvininkų pastangas išlaikyti lietuviškumą XIX š. pabaigoje sustiprėjus germanizacijos procesui. 1874 m. Kulto ir švietimo ministerija išleido paaikškinimą, kad bažnytinės bendruomenės nebegali būti skirstomos tautiniu principu – į lietuviškas bei vokiškas ir ėmėsi šalinti lietuvių kalbą iš pradinių mokyklų. 1875 m. įsigaliojo civilinių aktų rašymo įstatymas, leidęs valstybinio aparato valdininkams vokietai ML vietovardžius, lietuviškas pavardes. 1876 m. priimtas įstatymas dėl vienintelės valstybinės vokiečių kalbos įvedimo visose valstybinėse įstaigose. Rytprisių lietuviai nuo 1879 m. ėmė rašyti peticijas (pirmąją pasirašė 17,000 žmonių) Prūsijos landtagui, Kulto ir švietimo ministerijai, kaizeriui. Be žymesnio poveikio... Savišvietos, lietuviškumo išlaikymui pasitarnavo lietuviškos draugijos. Tilžės akto istorinė vertė – kad tai buvo pasisakymas už lietuvių išlaikymą ir nedalomą etninę Lietuvą.

Mokslo ir enciklopedijų instituto mokslinis redaktorius dr. Algirdas Matulevičius rašė apie mažlietuvių ir didlietuvių etnokultūrinį bendrumą. Lietuvininkų etninė gyventojų bendruomenė Mažonoje Lietuvoje susidarė vakarų lietuvių skalių ir nadruvių, sulietuvėjusių kuršių, sembių, šiaurinių prūsų burtų, notagų, galbūt ir varmių bendravimo sąveikoje. Reformacija, kaip tautinis religinis sąjūdis stiprino jų lietuvių. Daugėjant lietuviškų mokyklų ir valdžiai toleruojant (iki 1872 m.) gimtąją lietuvių kalbą, Mažonoje Lietuvoje daugėjo apsišvietusių lietuvių. Tai jiems leido pajusti savo etnokultūrinį bendrumą su didlietuviams. Etnologų tyrimai patvirtina, kad Mažonoje Lietuvoje susiformavo europinės reikšmės baltų civilizacijos kultūra. Tilžės aktas įpareigoja galinčius ką nors daryti ML.

Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto dekanas prof. dr. Domas Kaunas pabrėžė ne vien iš Tilžės akto kylančią įpareigojimą rūpintis ML kultūros paveldo išsaugojimu. Paveldas – tai didžiulis tautos turtas, viena iš svarbiausių jos dvasinių ir materialinių vertybių. Tai civilizacijos pažangos sąlyga. Reikėtų konferencijos ta tema. Paveldas išsauginimas, inventorinimas, apsauga leistų plačiau atskleisti savitą ML istorijos puslapį. Lietuvos Mokslo akademija turėtų jungti visas ML paveldo klausimus kompetentingas jėgas ir 2005 m. surengti konferenciją tuo klausimu, nes jo sprendimas yra Lietuvos, o ne kieno nors kitos rankos.

ML tarybos surengtą Tilžės akto 85-ųjų metinių minėjimą užbaigė Tautos dainų klubo „Raskila“ nariai, išdalinę susirinkusiems L. Rėzos dainų pluoštą ir pakvietę visus jas dainuoti kartu. Raskiliečiai, vadovaujami dabar jau nebeįsileidžiamą į Rusijos valdomą Karaliaučiaus sritį ML tarybos nario Rimanto Matulio, yra padėję įsistiegti Tepliuos apylinkės lietuvių kultūros draugijai, ir ją iki šiol remia ir globoja.

Kitą dieną Vilniaus evangelikų liuteronų šventovėje prie išskleistomis ML vėliavomis pamaldoms buvo pagerbtas 24 Tilžės akto signatarų atminimas. Šios šventovės kunigas Mindaugas Sabutis dalį sekmadienio pamokslą paskyrė Tilžės aktui, kaip lietuvininkų valios išraiškai, o signatarų garbei pakvietė susirinkusius sugiedoti giesmę „O, Dieve, sergėk tėvų žemę. Tegul jinai žydės ir bus tvirta. ... Palaimink, Dieve, mūsų šalį. Tiesk ją vienybės, sandoros kelius“.

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Priimaname kalnos, aukšta kokybę. TEL. (416) 252-6741 66 Mimico Ave. Toronto Ont. Savininkas Jurgis Kuliešius

2003 m. spalio 27 d. Vilniaus Martyno Mažvydo bibliotekoje įvyko Vilniaus Braženo 90-mečio veiklos suvenyrų parodos atidarymas. Iš kairės: „SOS-Vepriose“ org. direktorius Romas Petras Taulys, Veprių ambulatorijos vyr. šeimos gydytoja, homeopatė Gražina Taulienė, Vilniaus Braženas

VDU Katalikų teologijos fakulteto talentų vakare studentai atlieka savo ir kitų kūrybos dainas. Talentų vakarai – kasmetinis renginys, kun. prof. K. Trimako idėja

Plati akademijos veikla

Lietuvių katalikų mokslo akademijos darbai 2003 metais. Sutrumpinta apžvalga

Nuo pat įsikūrimo Lietuvių katalikų mokslo akademija kas treji metai rengia mokslininkų katalikų suvažiavimus. Šiais metais LKMA Šiaulių skyrius Šiaulių universitete labai sėkmingai suorganizavo LKMA XIX suvažiavimą (2003 m. birželio 25-27 d.).

Savo darbą suvažiavimas pradėjo šv. Mišiomis Šiaulių šv. apaštalo Petro ir Pauliaus katedroje. Po Mišių vyko plenarinis posėdis, pradėtas LKMA pirminio vysk. Jono Borutos, SJ, pranešimu *LKMA pirmieji trečiojo tūkstantmečio metai*. Pranešimą *Europos Sąjunga – pirmąjį, mokslo pagrįsta ekonomika: siekiai ir realybė* skaitė Lietuvos mokslo tarybos pirmininkas prof. habil. dr. Kestutis Makariūnas. Po to vyko darbas aštuoniolikos sekcijų. Perskaityta apie 250 pranešimų. Dalyvavo prelegentai iš JAV ir Lietuvos: Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Klaipėdos. Suvažiavimas baigėsi plenariniu posėdžiu, kuriame pranešimus skaitė vysk. Jonas Boruta, SJ, - *Žvilgsnis į Lietuvą 750 metų atgal*, dr. Aldona Vasiliauskienė (VU) - *LKMA šviečiamoji veikla 1922-2002 m.*, kun. dr. Vincas Valkavičius (JAV) - *Mano, kaip išievyti istoriką, prisiminimai*. Be darbo sekcijose, suorganizuota išvyka į Kryžių kalną, kur buvo pastatytas LKMA XIX suvažiavimo dalyvių kryžius. Taip pat suvažiavimo dalyviai klausė Šiaulių valstybinio polifoninio choro "Polifonija" ir Šiaulių universiteto Menų fakulteto kolektyvų koncertus.

Suvažiavime perskaityti pranešimai bus išspausdinti *LKMA Suvažiavimo darbų* 19-ame tome.

2003 m. LKMA surengė keletą mokslinių konferencijų. Tarptautinė mokslinė konferencija *Vilniaus vyskupas Jurgis Matulaitis vakar ir šiandien* (vyskupas apvieto 85-mečiui) įvyko 2003 m. spalio 17 d. Pranešimus skaitė svečiai iš Lenkijos: lic. Tadeusz Górski, MIC, kun. dr. Jan Bukowicz, MIC, ses. Dr. J. J. Samolewicz, SJE, ir prelegentai iš Lietuvos: vysk. dr. J. Jonas Boruta, SJ, kun. teol. lic. Vaclovas Aliulis, MIC, ses. dr. Albina Pajarskaitė, MVS, ses. dr. Daiva Kuzmickaitė, MVS, dr. Paulius Subačius, dr. Regina Laukaitytė, istorikė Genovaitė Gustaitė, dr. Rimantas Miknys, dr. Algimantas Kasparavičius. Konferencijoje perskaityti pranešimai bus išspausdinti LKMA Metrašio 24-ame tome.

Mokslinė konferencija *Arki-vyskupas Mečislovas Reiny – ganytojas ir kankinys* (mirties Vladimirio kalėjime 50-mečiui) įvyko lapkričio 8 d. Pranešimus skaitė vysk. dr. Jonas Boruta, SJ, vysk. Juozas Tunaitis, habil. dr. Vanda Aramavičiūtė, dr. Giedrė Butkienė, istorikas Algimantas Katilius, dr. Algimantas Kasparavičius, kan. dr. Kęstutis Žemaitis, dr. Sigita Jęgelevičius, dr. Arūnas Streikus. Konferencijoje sveikinimo žodį tarė J. Em. kard. Audrys Juozas Bačkis. Pranešimai bus išspausdinti LKMA Metrašio 24-ame tome.

Gruodžio 9 įvyko mokslinė konferencija *Juozas Brazaitis – Lietuvos piliečio raška* (gimimo 100-osios metinės). Pranešimus skaitė habil. dr. Antanas Tyla, dr. Arūnas Streikus, dr. Paulius Subačius, dr. Mindaugas Bloznelis, dr. Sigita Jęgelevičius, dr. Aldona Vasiliauskienė, Jonas Antanaitis, dr. Arūnas Bubnys, dr. Juozas Banionis. Pranešimai bus išspausdinti LKMA Metrašio 25-ame tome.

Beveik kas mėnesį vyksta LKMA Vilniaus skyriaus seminarai įvairiomis temomis. Pami-

nėsiame keletą iš jų. Pranešimą *Nuo konkordato iki sutarčių su Šventuoju Sostu* (sausio 31 d.) skaitė dr. Kazimieras Valančius, pranešimą *Respublikos prezidentas Lietuvoje: statusas ir problemos* (balandžio 25 d.) skaitė dr. Paulius Vinkleris, pranešimą *Šv. Augustino pedagogikos ypatumai ir jų aktualumas bei svarba krikščioniškumui ugdyti* (spalio 24 d.) skaitė dr. Stasė Dzenuškaitė.

Beveik kas mėnesį vyksta LKMA Kauno skyriaus renginiai. Sausio 31 d. pranešimą *Laisvo pasirinkimo logika* skaitė dr. Arimantas Raškinis, kovo 28 d. pranešimą *Bažnyčios karitatyvinė dimensija* skaitė kun. dr. Artūras Jagelavičius, rugsėjo 28 d. surengtas A. Dirsytes maldaknygės *Marija, gelbėk mus* išleidimo 50 metų sukakties minėjimas. Šiais metais LKMA išleido knygą *Adelė Dirsyte: gyvenimas ir darbai*. LKMA Kauno skyrius surengė (lapkričio 28 d.) šios knygos pristatymą Kaune.

LKMA šiais metais išleido Jūratės Viliūtės knygą *Brolis Vincentas*. LKMA Telšių skyrius surengė šios knygos pristatymą Lenkijoje. Be to, LKMA Telšių skyriaus iniciatyva buvo surengti minėjimai vietovių, kurios šiais metais pažymėjo 750 metų sukaktį.

LKMA Klaipėdos skyrius kovo 15 d. Klaipėdos Kristaus Karaliaus bažnyčioje surengė Gavėnios rekolekcijas akademinei visuomenei. Rekolekcijos vadovavo mons. habil. dr. Petras Puzaras. Balandžio 9 skyrius surengė mokslinę konferenciją *Lietuvių katalikų mokslo akademijai – 80*; Klaipėdos miesto visuomenei skyriaus nariai surengė seminarą-skaitinius *Dar kartą apie Tėvą* (birželio 8 d.)

Pasibaigus kadencijai, šiais metais išrinkta nauja LKMA centro valdyba. Jos pirmininku vėl išrinktas vyskupas LKMA akad. dr. Jonas Boruta, SJ, vice-pirmininku mokslo sričiai – LKMA akad. habil. dr. Antanas Tyla, vicepirmininku leidybai – LKMA akad. habil. dr. Vacys Milius, vicepirmininku kultūrai – LKMA akad. habil. dr. Zigmantas Zinkevičius, sekretore ryšiams – LKMA akad. habil. dr. Sofija Kanopkaitė, moksline sekretore – dr. Elena Neniškytė.

Šiais metais išrinkti trys nauji LKMA akademikai: kard. dr. Audrys Juozas Bačkis, habil. dr. Vytautas Merkys, habil. dr. Vanda Žekonienė. LKMA šiais metais persikėlė į naujai suremontuotas patalpas Pilies g. 8, kur yra gyvenę palaimintasis Jurgis Matulaitis ir arkivyskupas Mečislovas Reiny. Rugsėjo 22 d. šios patalpos buvo pašventintos ir įvyko naujai išrinktų LKMA akademikų inauguracija.

2003 m. LKMA išleido:

1. *Adelė Dirsyte: gyvenimas ir darbai*. Sudarė dr. Mindaugas Bloznelis (572 psl.). Knygoje, remiantis autentiškais faktais, pateikta A. Dirsytes biografija ir darbai. Kaip viena iš knygų dalyvių čia pateikta A. Dirsytes teisinė byla, tardymo protokolai. Išspausdinti A. Dirsytes laišukai, liudijimai apie A. Dirsyte, jos bibliografija.

2. *Jūratė Viliūtė, Brolis Vincentas* (311 psl.). Tai apybraiža apie monsinjorą Vincentą Vėlavičių – aktyvų pasipriešinimo sovietų okupacijai dalyvį, tame pasipriešinime dalyvavusį nuo pirmųjų sovietinės okupacijos metų iki pabaigos, sovietinio lagerio kalinį, kartu įturtą, gerą širdį dviasios tėva, visuomenę ir žmogų gydytį ne tik drąsiu tiesos žodžiu, bet ir tėviškos

meilės šiluma ir šypsena.

3. *LKMA Metraštis, t. 22* (686 psl.). Tomo pradžioje spausdinama M. Pečkauskaitės Šatrijos Raganos gimimo 125-osios metinės skirtose konferencijose skaityti pranešimai, Šatrijos Raganos kūrinių ir įvairių publikacijų apie ją bibliografinis sąrašas. Tame taip pat spausdinama LKMA 80-mečiui skirtų konferencijų, vykusių Vilniuje ir Kaune, pranešimai. Yra nemaža mokslinių straipsnių įvairia tematika: apie sovietinio saugumo karininką ir Lietuvos patriotą Antaną Šilių, sovietiniame kalėjime palaistą pranciškoną Liucijų Martušį, žymų biologą, LKMA narį Pranciškų Šivickį ir kt. Publikacijų skyriuje – įdomus vokiečių okupacijos laikų Vilniaus Lukiškių kalėjimo kapeliono kun. Juozo Baltramonaičio dienoraštis. Be to, tome pristatomas gausus būrys LKMA jubiliatų, minimi ir amžinybės iškeliaję LKMA nariai.

4. *LKMA Metraštis, t. 23* (647 psl.). Šiame tome skelbiama LKMA kartu su kitomis mokslinėmis institucijomis organizuotose mokslinėse konferencijose skaityti pranešimai. Vyskupui, poetui, mokslininkui Antanui Baranauskui skirtose tarptautinėse mokslinėse konferencijose jo veikla nagrinėta įvairiais aspektais. Pateikiami šios konferencijos pranešimai. Antra konferencija, kurios pranešimai skelbiama šiam tome, buvo skirta Lietuvos ir Šventojo Sosto santykiams. Tarptautiniame seminare, skirtame krikščionių bei Baltijos šalyse XX amžiuje, skaityti pranešimai taip pat skelbiama šiam tome. Yra ir keletas atskirų mokslinių straipsnių. Publikacijų skyriuje pristatomas dar vienas su palaimintojo Jurgio Matulaičio veikla susijęs dokumentas, mons. K. Gaščiūno ir kun. V. Šauklio sovietmečiu rašyti rašiniai Kristaus istorikumo tema; apžvelgiama tikinčiųjų padėtis sovietmečiu. Pagerbiami LKMA jubilatai, prisimenami iškilavysieji amžinybės.

5. *Zigmantas Zinkevičius, Rinkiniai straipsniai, t. 3* (758 psl.). Čia spausdinamų straipsnių tematika: antropomimika, kita onomastika, recenzijos, personalijos, apie mokslines konferencijas, kalbos praktika, kalbos didaktika, su lietuvių kalbotyra tiesiogiai nesusiję straipsniai.

6. *Stasė Dzenuškaitė, Krikščioniškosios mėlės ženkla Marijos Pečkauskaitės tikrovėje* (160 psl.). Knygos užsklandoje rašoma: "Neturime vožti indu Marijos Pečkauskaitės krikščioniškosios mėlės liudijimo, jos akivaizdžių gerų darbų!.. Reikia apie ją rašyti ir kalbėti, kad būtų lengviau patikėti, jog Jėzaus Kristaus atnešioji Geroji Naujiena – ne vien nepasiekiamas idealas, ne vien kieti žodžiai, kuriuos net apaštalam kartais buvo nelengva priimti, jog Dievo karalystė gali būti tarp mūsų, jog galime su Jėzumi vakarieniauti, jei tik Jam neužtrenksime širdies durų."

Rengiama spaudai *2000-ųjų metų jubiliejus Lietuvoje*.

Kitais metais LKMA numato išleisti: Vysk. Vincentas Borisevičius, *Ganytojiniai laišukai*. Arkivysk. Pranciškų Karevičius, *Asiminimai*. Zigmantas Zinkevičius, *Rinkiniai straipsniai, t. 4*. LKMA Metraštis, t. 24 ir 25, ir kt.

Su LKMA leidiniais išsamiu galima susipažinti LKMA interneto puslapyje: www.lkma.w3.lt

Vysk. LKMA akad. Jonas Boruta, SJ, LKMA CV pirmininkas Dr. Elena Neniškytė, moksline sekretorė

Literato ir politiko šimtmetis

VIKTORAS ALEKNA

Praėjusiais metais lietuvių tauta turėjo daug ką prisiminti ir paminėti. Garsiai minėjo Mindaugo karūnavimo sukaktį, kai kurie miestai šventė savo sukaktis. Kukliai paminėta ir Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio penkiolikos metų sukaktis, kalbininkai pasidžiaugė ir pirmosios lietuvių kalbos gramatikos 350 m. išleidimo sukaktimi, ir žurnalo *Gimtoji kalba* septyndešimtmečiu. O gruodžio 9 d. iškilmingai paminėtas ir Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio gimimo šimtmetis.

Pastarojo minėjimas pradėtas pamaldomis Vilniaus Katedroje, o po jų sukaktuvininko gerbėjų būrys susirinko į Mokslų akademijos salę ir ten keturias valandas klausėsi literatų, istorikų, politikų pranešimų apie šio kilnaus sukaktuvininko darbus lietuvių tautai ir politinę veiklą sunkiais tautai ir valstybei metais.

Jo vardą pirmiausia išgirdo jaunosios Lietuvos moksleiviai, kai 1930 metais jie gavo J. Ambrazevičiaus parašytą Literatūros teorijos vadovėlį. Vėliau jie skaitė jo straipsnius apie įvairius rašytojus bei jų knygas *Židinio, Naujosios Romuvos, Athenium* žurnaluose, o vėliau tuos straipsnius išspausdintus knygoje *Lietuvių rašytojai* (1938 m.). Taip pat visi literatūros žmonės džiaugėsi skaitydami J. Ambrazevičiaus knygą *Vaižgantas*. Ir straipsniai, ir knygos ne tik jo mokinėms Kauno "Aušros" mergaičių gimnazijoje, kurioje jis literatūrą dėstė beveik dvidešimt metų, bei Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos bei Filologijos fakulteto studentams, bet ir visiems literatūros mėgėjams sakytė sakė, kad bręsta brandus literatūros tyrinėtojas ir savo minčių skelbėjas – uolus darbininkas rašytojas kritikas.

O nuo 1936 m., kada įdėmiai skaitytojai pastebėjo jo vardą po *Naujojoje Romuvoje* paskelbtu šešiolikos jaunųjų katalikų ateitininkų rašiniu apie organinės valstybės kūrimą, supratu, kad ryškėja ir naujas politikas. Šis politikas augo 1936-1940 m. *Dvidešimtojo amžiaus* skiltyje, kada dažnai skelbė savo politinius bei visuomeninius rašinius, pasirašydamas slapyvardžiu "Servus".

O tikrasis politiko veidas išryškėjo 1941 m. birželio 23 d., kai Juozas Ambrazevičius atsikuriančios Lietuvos vyriausybėje buvo paskirtas Lietuvos Švietimo ministru. Kadangi tos vyriausybės min. pirmininkas pulkininkas Kazys Škirpa vokiečių nebuvo išleistas iš Berlyno į Lietuvą, tai Juozas Ambrazevičius ėjo ir vyriausybės pirmininko pareigas.

Per šį trumpą šešių savaičių laikotarpį Lietuvos vyriausybė nuveikė labai daug. O kai vokiečių administracija sustabdė tos vyriausybės veiklą ir pasiūlė jai talkininkauti okupantams vokiečiams, J. Ambrazevičius visų vyriausybės narių vardu atsisakė talkininkauti okupantams ir tuo ne tik vokiečiams, bet ir visai tautai parodė, kaip reikia kovoti dėl tautos laisvės ir nepriklausomybės. Nuo to laiko jis nueina į politinės veiklos pogrindį, o paškui jį ir visa lietuvių tauta. Visi tikrieji lietuviai pasiryžo gyventi tik tautai.

1944 m. vasarą, artėjant bolševikų antrajai okupacijai, J. Ambrazevičius, jau Brazaičio pavarde naujame pase, pasitraukia į tą pačią Vokietiją, o vėliau ir į JAV, kur dar daugiau kaip dešimt metų kovoja plunksna dėl lietuvių tautos ateities, ir redaguodamas *Darbininko* laikraštį, ir 1964 m. išleidamas naują knygą *Vienų vieni*. Ši knyga kiekvienam lietuviui aiškiai rodo, kokias kančių kelias teko eiti kiekvienam lietuviui, slėgiu žiaurių tautos priešų okupantų.

Paskutinį savo gyvenimo dešimtmetį Juozas Brazaitis susikauptė savo gyvenimo ir veiklos bei darbų apmąstymui, savo gyvenimo tiesiąją laikydamasis jau 1953 metais pasakytų ir paskelbtų žodžių: "Krikščioniškoji moralė yra nepaneigiamai norma, kurios privalo paisyti visas žmogishkas veikimas, taigi ir – politinis". Kaip liūdna, kad atsi-kūrusios Lietuvos politikai nėra girdėję šių žodžių. O jei kas ir girdėjo ar skaitė, tai jų nelaiko savo širdyje ir mintyse.

Juozas Brazaitis mirė 1974 m. lapkričio 28 d. Putname, o jo darbai liko neužmirštami visai lietuvių tautai. Lietuvos istorikai, visuomenininkai gražiai paminėjo jo gimimo šimtmetį.

Sustabdytos akimirkos

Vasarą dalyvavau Pasaulio lietuvių dainų šventėje, užfiksavau jos įžanginę dalį "Karaliaus išaukštinimas (nuotr. 1). Buvo laiko pasigrožėti Vilniui. Mūsų miesto kaimiška kapela "Girniniai obuolukai" (vad. A. Jančas) prie Vilniaus universiteto (nuotr. 2). Belaukiant eisenos į Vingio parką, kur vyko Dainų diena, prie pat Katedros "pagavau" seimo narį V. Andriukaitį ir jamžinau su mūsų miesto mažiausiais dainorėliais (nuotr. 3).

Daug svečių, literatų, žiūrovų sukviečianti kasmetinė mūsų miesto šventė "Pilnates šviesoje", kuri visada vyksta liepos mėn. (nuotr. 4). Čia per visą naktį skaitoma poezija; pasireikšti gali kiekvienas, o po vidurnakčio bendraujame prie arbatos, kavos puodelio (nuotr. 5).

Rugpjūčio 1 d. Kaune vyko Lietuvos nepriklausomų rašytojų sąjungos neeilinis suvažiavimas, kuriame buvo atkurta ši sąjunga, pašventinta jos vėliava, išrinkta valdyba, pateikti žodžiai himnui. Jos pirmininkas Vladas Buragas tą dieną šventė 50-ties metų jubiliejų (nuotr. 6).

Spalio mėn. dalyvavau kasmetinėje šventėje Kalvarijoje. Tai – "Rudens spalvos". Jos organizatorius – Kalvarijos literatų klubo "Rasa" keletą narių užfiksavau (nuotr. 7).

Alytaus literatų "Tekmė" kvietimu spalio mėn. į jų miestą sugužėjo literatai iš Lazdijų, Suvalkų krašto (Lenkija), Varėnos, Kalvarijos, Vilniaus, Marijampolės. Dauguma šventės dalyvių jamžinau nuotraukoje (nuotr. 8). Pirmoje eilėje pagarbai išsirikiavę Suvalkų krašto dainininkai ir literatai.

Nuotraukų daug. Tačiau dar daug jų suklijavau į mano vadovaujamo literatų klubo "Siety-nas" metraštį. Gražūs, turtingi ir turiningi metai buvo!

Irena Vaičiulytė-Bradaitienė

6 psl. • Tėviškos žiburiai • 2004.I.6 • Nr. 1 (2808)

Julijos Adamonienės ir Juozas Adamonytės šiaudinukais papuošta lietuviška eglutė Montrealio "Museum of Fine Arts" Nuotr. B. Merrett

Kruvina kelionė pragare

(Atkelta iš 5-4o psl.)

Laive sukruto kaliniai, buvę jūrininkai. Žinodami laivų konstrukcijas, iš gultų išmėję lentagius, išlaužė ventiliacinių angų grotas. Vos ne metrinio skersmens vamzdžiai nuo laivo paviršiaus per kelis triumus siekė laivo dugną. Panaudojus šią galimybę buvo svarstoma užgrobti laivą. Juolab, kad čia pat pašonėje japonų salos. Nesulaukę organizuotų nurodymų, kai kurie drąsuliai čekistus nuste-bino savo netikėtų pasirodymu denyje. Kilo sąmyšis. Denyje sukleno kulksosvaizdžiai. Kareiviai užblokavo ventiliacines angas. Pagaliau dar prie visko prisidėjo audra. Reikėjo stipriai laikytis už gultų stovų, kad nebūtum nublokštas į priešingą triumo sieną.

Šioje kelionėje sunkiausia buvo įveikti trijų kilometrų atstumą nuo uosto iki persiuntimo

punkto. Išvargusias galvas tartum švinas slėgė juodi jūros vėjo gainiojami debesys. Po kojomis lingavo žemė. Vienas kitą prilaikydami slinkome tarsi vaiduokliai, nesuvokdami, kur einame, negirdėdami grėsmingų sargybos raginimų. Tris kilometrus "nužygiavome" per 4 valandas. Lagerį radome tuščią. Suguzėję į barakus, sukritome ant plikų narų. Viskas atrodė kaip sapnas.

Lietuviai laikėmės arčiau vienas kito. Pagarbą ir mūsų patikėjimą turėjo vyresnio amžiaus bendro likimo broliai: kunigas Česlovas Kavaliauskas, teisininkas Vaclovas Zubkevičius, inžinieriai Vytautas Laugalis ir Algirdas Ruzgys, karininkas Mikas Misiurevičius, Bronius Ramanauskas, Julius Alek-novičius, Juozas Daukantas ir kiti daugiau patyrę vyrai.

Magadano persiuntimo lageryje čekistai mus laikė porą savaičių. Beveik visi susirgome padagra, vištakiu. Nusileidus saulei, užtemdavo akys, nieko nematėme. Pirmą kartą suteikė med. pagalbą, padalino po šaukštą žuvies taukų.

Paskutinę etapą atkarpa, apie 400 km, įveikėme sunkiasvoriais sunkvežimiais ("tatrais" ir "daimanais"). Juose tilpo po 60 ir daugiau kalinių. Keliavo-me į šiaurę Beringo sąsiaurio kryptimi.

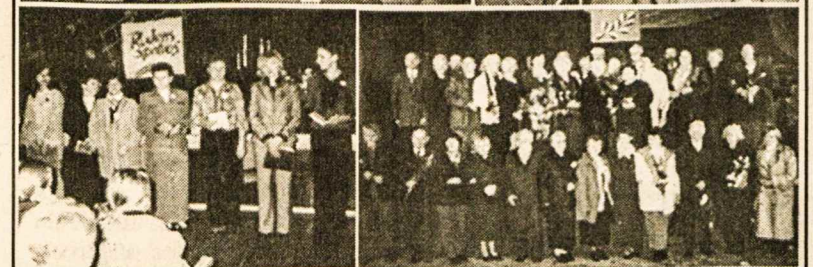
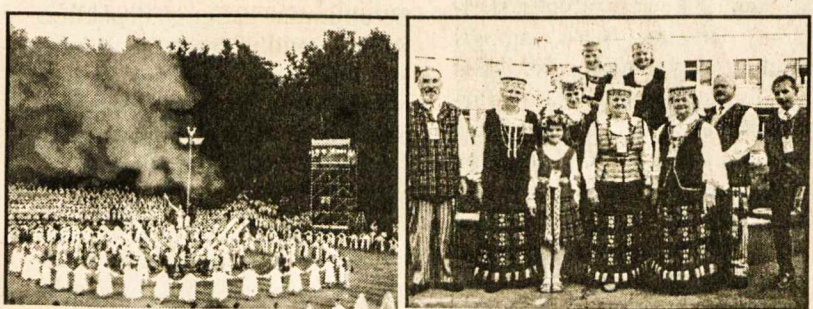
Tik po dviejų mėnesių iš Taimyro pragaros pasiekėme Kalimos šėtono karaliją – aukso kasyklos šachtą, Choldodnoja. Kalnų apsupti nedideliam slėnyje stovėjo dviem eilėmis išrikiuoti keliolika barakų. Saulės spindulius matėme tik aukštai kalvų viršūnėse. Gyvenome tartum karste, nedidelėje spygliuota viela apraizgytoje teritorijoje, jautėmės tačiau laisvi.

Taimyro pusiasalyje – 40° šaltėje siautė uraganai, o Kalimos šalčius iki – 60° gaubė baltoji tyla. Šioje duobėje buvome izoliuoti nuo pasaulio ir kitų kalinių. Čekistai baiminosi, kad neužkrėstume kitų. Tačiau jie labai klydo, nes laisvės troškulių jau visur liejosi per kraštus. Po Norilsko sukilo Vorkutos, Karagandos ir daug kitų lagerių. Prasidėjo "gorlagų", "berlagų", "oziorlagų", "vetlagų" ir visų kitų "lagų" grūtis.

Ne visi likimo broliai sulaukė išsivajotos laisvės. Retai kuriam nesuluošino sveikatos. Tačiau neišvengė dvasios stiprybės, neužgesino Tėvynės meilės. Norilsko vyčiai, perėję kalėjimų lagerių ir etapų pragarą, nepalaužti kiekvienais metais pagerbia žuvusius draugus. Susirinkę pasiguodžia ir pasidžiaugia iškovota laisve ir nepriklausomybe.

Lietuvos partizanai, laisvės kovų dalyviai, visuomet buvo apsisprendę:

Ginsimės lig vieno, kaip Pilėnai gynė. Paskutini šviti – tau, širdie, skiriu! Tegul šitos pušys pasakys Tėvynei, Kad lietuvis niekad nemirė vergu.

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.P.
 ONTARIO LAND SURVEYOR

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
 E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

PRISIKĖLIMO
KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje tel.: 905 566-0006 Fax: 905 566-1554

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind.1.25%	Asmeninės paskolas
180-364 d. term. ind.1.55%	nuo 5.50%
1 metų term. indėlius1.75%	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius2.00%	nuo 5.50%
3 metų term. indėlius2.35%	Nekiln. turto paskolas:
4 metų term. indėlius2.75%	Su nekilniamu
5 metų term. indėlius3.05%	nuosimčiu
1 metų GIC-mėn. palūk.1.50%	1 metų 3.95%
1 metų GIC-met. palūk.2.00%	2 metų 4.20%
2 metų GIC-met. palūk.2.25%	3 metų 4.50%
3 metų GIC-met. palūk.2.60%	4 metų 5.25%
4 metų GIC-met. palūk.3.00%	5 metų 5.25%
5 metų GIC-met. palūk.3.30%	
RRSP, RRIF ir OHOSP	Su keičiamu
"Variable"1.00%	nuosimčiu
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.2.25%	1, 2, 3 metų 4.50%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.2.50%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.2.85%	Duodame CMHC apdraustas
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.3.25%	nekilnojamo turto paskolas
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.3.55%	
Taupomąją sąskaitą iki1.00%	Duodame komercines
Kasd. pal. taupymo sąsk.1.00%	nekilnojamo turto paskolas
Kasd. pal. čekių sąsk. iki1.00%	
Amerikos dol. kasd. pal.	
taupymo sąsk.0.40%	

Duodame asmenines paskolas iki \$100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% įkainoto turto vertės. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiame nemokamai: spausdiname asmeninius ir biznio čekius, apmokame įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC-PLUS" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.rpcul.com

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27 John Street, Toronto

MLS **JUMS TIK KAINUOS**
3 1/2%
IŠ VISO
+ GST
Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų
pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 16 metų

SKUBIAI PARDUODAMAS pomirtinis palikimas, Howard Park & Roncesvalles, atskiras 12 kambarių, 4 virtuvės. Gera proga investavimui arba šeimai su vaikais. Prašo \$489,000.

SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI, B.A.
416-769-1616

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416 231-4937

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST. W.

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJĄ
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS Parcels
4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042

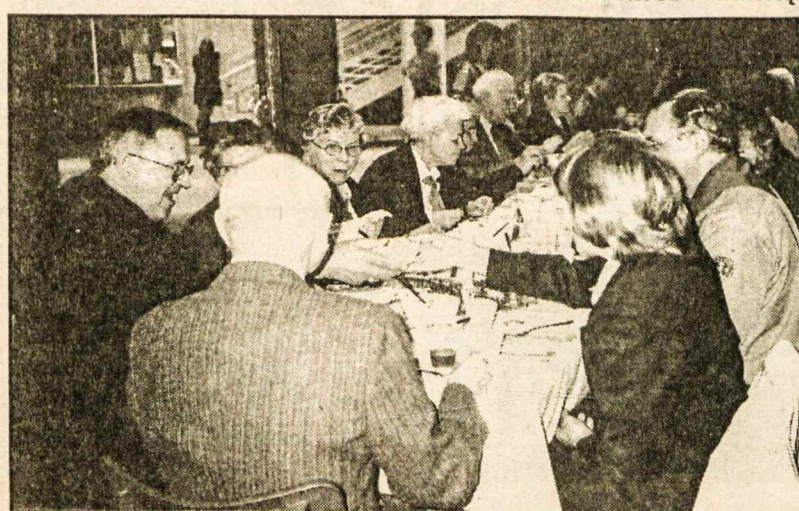
Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių

Tel: (416) 233-4601

\$300* off COUPON for 1 parcel **\$300* off**
*coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Lietuvos kardinolas Audrys J. Bačkis su skautininkais – Ričardu Kalendra (kairėje) ir Mariumi Rusinu, "Rambyno" tūntininku, 2003 m. lapkričio 29 d. Maironio mokykloje, kur po pamokų vyksta skautų-čių sueigos
Nuotr. R. D. Puteris

Vadovai-vės prie Kūčių stalo su vysk P. Baltakiu, OFM, (kairėje) Toronto "Šatrijos" ir "Rambyno" tūntų surengtoje šventinėje vakarienėje Prisikėlimo parapijos salėje 2003 m. gruodžio 21 d. Ntr. F. Mockaus

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Pirmuosius ateivius papildė kitos prancūzų ateivių bangos, kurios jau kūrėsi naujame žemyne ir vadino savo "Acadians", pagal pirmųjų ateivių kilmės provincijos pavadinimą. Prieš 250 metų akadiečiai buvo pergalingų anglų valdymo metu ištremti iš savo gyvenviečių, tačiau daugelis jų grįžo į savo gyvenamąsias apylinkes ir visą laiką stengėsi išlaikyti savo kultūrą ir kalbą. Šiuo metu yra apie 300,000 akadiečių, gyvenančių Atlanto pakraščio provincijose, tačiau daugiausia, apie 250,000, jų gyvena New Brunswick provincijoje. Tautinės akadiečių bendruomenės pirmininkas Euclides Chiasson džiaugiasi, kad dar šiuo metu jie gali naudotis prancūzų kalbos mokyklomis nuo vaikų darželio iki universiteto. Akadiečių kultūros išsilaikymui grečia asimiliacija ir jaunosios kartos migracija į vakarines Kanados provincijas.

Gėlo vandens ištekliais gausiausias pasaulyje kraštas (Kanada) stebi smarkiai nykstančius savo šalyje esančius ledynus ir gėlo vandens išteklius. Kanados vakarų "Rocky mountains" ledynai per paskutiniuosius 150 metų kai kuriose vietose jau pasiekė žemiausią 10,000 metų laikotarpio lygį ir prarado nuo ketvirtos iki trijų ketvirčių savo ledų masę. Rytinėje Kanados dalyje Šv. Lauryno upė per paskutinį dešimtmetį nuseko visų metrų ir kai kuriose vietose sudaro kliūčių laivininkystei. Kanadiečiai yra vieni iš didžiausių gėlo vandens vartotojų, nes per metus kiekvienas jo suvartoja apie 1500 tonų

Toronto mokslininkai atrado pagrindinę smegenų nykimo priežastį galvos priepuolio pakirstiems asmenims. Tyrimai parodė, kad priepuolio atveju, kai smegenų ląstelės netenka deguonies ir pagrindinių mitybos reikmenų, automatiškai įsijungia ląstelių apsaugos elementai ir sukelia pavojingą reakciją grandinė, kuri pagreitina smegenų ląstelių žlugimą. Šios reakcijos atskleidimas įgalins mokslininkus atrasti tinkamus vaistus priepuolio ištiktiems asmenims apstabdyti reakcijos plėtimąsi, prailginti kritinės būklės laiką ir tuo pačiu išgelbėti žmogaus gyvybę. Vienas iš jo rinkiminių pažadų buvo – artimiausiu metu su JAV vyriausybe, tačiau iki šiol to bendravimo pradžios dar nematyti.

Toronto mokslininkai atrado pagrindinę smegenų nykimo priežastį galvos priepuolio pakirstiems asmenims. Tyrimai parodė, kad priepuolio atveju, kai smegenų ląstelės netenka deguonies ir pagrindinių mitybos reikmenų, automatiškai įsijungia ląstelių apsaugos elementai ir sukelia pavojingą reakciją grandinė, kuri pagreitina smegenų ląstelių žlugimą. Šios reakcijos atskleidimas įgalins mokslininkus atrasti tinkamus vaistus priepuolio ištiktiems asmenims apstabdyti reakcijos plėtimąsi, prailginti kritinės būklės laiką ir tuo pačiu išgelbėti žmogaus gyvybę. Vienas iš jo rinkiminių pažadų buvo – artimiausiu metu su JAV vyriausybe, tačiau iki šiol to bendravimo pradžios dar nematyti.

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošime lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Skautų veikla

• Tradicinės Kūčios įvyko 2003 m. gruodžio 21 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Dalyvavo visa Toronto skautiškoji šeima, daug tėvelių ir svečių, tarp kurių ir vysk. Paulius Baltakis, OFM. Susėdus prie vakarienių paruoštų stalų, visus pasveikino ir programą vedė vyr. skautės Vaida Kuraitė, Viktorija Valaitytė, ir Vilija Pečiulytė. Programą pradėjo liepsnelės ir giliukai. Po jų pasirodė paukštytės, vilkiai, skautės, skautai, vyr. skautų kandidatai, sk. vyčiai, jūros skautai-tės. Visi pasirodymai buvo įdomūs. Jiems pasibaigus, Hamiltono AV parap. klebonas ps. Juozapas Žukauskas, OFM, palaimino valgius ir valgytojus. Visi dalinosi plotkėmis, linkėdami vieni kitiems ko geriausio. Po to kibia į skanias tradicinius valgius. Pasitūtinus buvo platinami loterijos bilietai. Parduota už 176 dolerius, kurie bus sunašiami Lietuvos skautams kaip gerasis Kalėdų darbelis. Tūntininkai s. M. Rusinas ir ps. R. Baltaduonytė-Lemon padėjo vysk. P. Baltakiui, OFM, už dalyvavimą, tėvų k-to pirm. D. Karosui už auką, tėveliams už sunašėtą maistą. Birutės vyr. skautė d-vei ir draugininkei s. D. Steponaitienei už gražų stalų sutvarkymą, B. Stanulienėi už silkių paruošimą, skautams vyčiams ir jų kandidatams už stalų sustatymą, klebonui kun. s. Aug. Simanavičiui, OFM, už salę. Kalėdų senelis (V. Narušis) atkeliavo su gausiomis dovanomis, sveikino visus ir jas dalino pradėdamas nuo mažiausių. Kūčių vakarienė baigta sugijotus Ateina naktis. F.M.

• Pranešimu iš Lietuvos, prezidentas Rolandas Paksas 2003 m. gruodžio 20 d. priėmė vėjus "Betliejaus taikos ugnis" dalyvių-skautų, įteikusių prezidentui simbolinį žibintą, kuriame dega Betliejaus taikos liepsnelė. Tai jau penktą kartą, kai Lietuvos skautai dalyvauja Betliejaus taikos liepsnelės platinime Europoje. Skautai prezidentui palinkėjo ramybės, taikos ir Kalėdų džiaugsmo. Prezidentas dėkodamas linkėjo "laimingų ir prasmingų ateinančių Naujųjų metų". Inf.

Dauguma provincijų pasižymi savita gyvūnija. Ontario turi juodosius lokius, Britų Kolumbija – pilkuosius, Šiaurės vakarų teritorija – baltuosius, Kvebekas ir rytinės provincijos – briedžius ir stirnas, Alberta – barškuoles, tačiau Saskatchewan provincijoje atsirado naujenybė – tai šernai, kurių šeimos sudaro iki 30 galvų. Šernai kilme yra Europos ir Afrikos gyvūnai, Kanadoje pradėti auginti kontroliuojamuose ūkiuose maistui. Pareikalavimui sumažėjus, sumažėjo ir jų priežiūra. Į laisvą gamtą patekę šernai, palankiose sąlygose labai greitai paplito. Pagal Kanados įstatymus, jie yra laikomi kaip naminiai gyvūnai, ir jų medžioti be savininko leidimo draudžiama.

McGill universiteto tyrinėtojai rado būdą pagerinti oro kokybę didesniuose pastatuose. Įjungiant į vėdinimo sistemą ultravioletinius (UV) spindulius sunaikinama didelė dalis bakterijų, pelėsių ir mikroorganizmų, kurie kenkia žmonių kvėpavimo sistemai. UV spindulius naudojantis pėrvietimo įrengimo pritaikymas prie veikiančios vėdinimo sistemos, nereikalauja didelių išlaidų, o jos išlaidos ir priežiūra gali kainuoti tik apie 14 dol. per metus. Nustatyta, kad pėrviečiant vėdinimo sistemą UV spinduliais galima sumažinti žmonių kvėpavimo takų negalavimus iki 40%. A.V.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA

AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME	IMAME
1.00% už 30-89 d. term. indėlius	už asmenines paskolas nuo 5.50%
1.25% už 90-179 d. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su nekilniamu nuosimčiu (fixed rate)
1.55% už 180-364 d. term. indėlius	1 metų 3.95%
1.75% už 1 m. term. indėlius	2 metų 4.20%
2.00% už 2 m. term. indėlius	3 metų 4.55%
2.35% už 3 m. term. indėlius	4 metų 5.25%
2.75% už 4 m. term. indėlius	5 metų 5.40%
3.05% už 5 m. term. indėlius	- su keičiamu nuosimčiu 4.50%
1.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
2.00% už 1 m. GIC invest. pažym.	
2.25% už 2 m. GIC invest. pažym.	
2.60% už 3 m. GIC invest. pažym.	
3.00% už 4 m. GIC invest. pažym.	
3.30% už 5 m. GIC invest. pažym.	
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	
2.25% už RRSP 1 m. term. ind.	
2.50% už RRSP 2 m. term. ind.	
2.85% už RRSP 3 m. term. ind.	
3.25% už RRSP 4 m. term. ind.	
3.55% už RRSP 5 m. term. ind.	
1.00% už OHOSP (variable rate)	
0.45% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
0.60% už JAV dolerių 1 metų GIC	
0.40% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

Nuosimčiai gali pasikelsti savaltės elgoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELEŠ
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninė pašta: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR
IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; šeštad. nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
Royal York skyriuje – šeštad. nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard, American Express, Citrus

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd., Toronto, ON, M9A 5G1 tel. 416-889-5531

KLF daugiau kaip 40 metų remia lietuvišką veiklą Kanadoje ir Lietuvoje. Jūsų įnašai ir aukos lieka Fonde kaip nuolatinis šaltinis, sudarantis galimybę remti lietuviškos išlaikymą bei studijuojantį jaunimą Kanadoje ir teikti finansinę paramą Lietuvai.

Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkite jį savo aukomis.

Raštinės darbo valandos: pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p. Telefonas veikia nuo pirmadienio iki penktadienio tarp 9 v.r. ir 5 v.v. Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

Algis MEDELIS QUEEN SYRENA TRAVEL
133 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L2 Tel. 416-531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS
LIETUVA – visuomet geriausiomis kainomis!

VISUOMET turi įvairių pramoginių išvykų - apžiūrėti Toronto miestą, Niagara, Ontario šiaurę, Otavą, Kvebeką ir t.t. - teiraukitės!

VISUOMET ruošiamas maldininkų kelionės - Roma, Liurdas, Fatima

Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, skambinkite ALGIUI MEDELIUI asmeniškai.

Tel. Toronto 416 531-4800 Bilietus prašau atsiimti, į tolimesnes vietas siunčiu X-PRESS paštu

MEDELIS CONSULTING 45 Forest Heights Tr., WHITBY, Ont. L1R 1T7
ALGIS ir STEFA MEDELIAI Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atsišviečiant giminės iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius. Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Soeikiname tėvelius JONĄ ir BRONĘ GREIČIŪNUS

vedybinio gyvenimo
sukakties proga.

Linkime geros sveikatos ir daug laimės.
Su Dievo palaima ilgiausių metų!

VAIKAI -

Živilė, Ramunė, Aida, Vytautas,
Aušra, Gintaras ir Paulius su šeimomis

Amerikos dienraštis apie Lietuvą

Milijoninio tiražo dienraščio "Los Angeles Times"
straipsnis apie Lietuvos prezidentą

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

Apie Lietuvą rašo dienraščiai - *New York Times*, *Chicago Tribune*, *Los Angeles Times* ir kiti mažesnio tiražo dienraščiai įvairiuose Amerikos miestuose.

Štai prieš akis milijoninio tiražo dienraštis *Los Angeles Times* 2003 m. gruodžio 2 d. laida, kurioje yra straipsnis su prez. R. Pakso nuotrauka. Straipsnio pavadinimas: "Lietuvos seimo specialioji komisija, tirianti Prezidento skandalą, rado jo ryšius su mafija".

Toliau rašo: Parlamentinė komisija rado prezidento veiksmus, gresiančius valstybės saugumui. Dėl šių ryšių jam gresia priverstinis atsistatydinimas.

Tyrimo komisija rado prez. R. Pakso ryšius su Rusijos mafija, kuri gresia Lietuvos saugumui. R. Pakso kaltė, kad jis su savo patarėjais ir pareigūnais tuos ryšius su mafija ir toliau tęsia. Vakarų Europos spaudos žiniomis, šie Lietuvoje prezidentiniai negatyvūs įvykiai, gali pakenkti Lietuvos įstojimui į Europos sąjungą.

Praceitą savaitę į Lietuvos sostinės Vilniaus gatves išsilejo daugiau kaip 5000 gyventojų minia, reikalaujanti R. Pakso atsistatydinimo. Pasaulyje itin įtakingos satelinės *CNN* ir *International News* televizijos stotys demonstracijas parodė. Parlamentinės komisijos pirm. Aloyzas Sakalas pareiškė, kad komisija priėjo išvadą, kad prezidentiniai nelegalūs veiksmai gresia tautiniam saugumui, nes organizuotas nusikaltimų tinklas turi įtakos į prezidento ir jo padėjėjų veiklą.

Seimo pirm. A. Paulausko ir ministrų tarybos pirm. A. Brazausko pareiškimai skamba šitaip: "Jeigu aš būčiau prezidentas..."

Valstybių sienos, nuotoliai ir kalbos gali atskirti žmones, bet jos negali išparceliuoti žmogiską gyvenimą - tai padaro tik ignorancija. - CHARLES LILLARD

tu, atsistatydinčiau". Tačiau R. Pakso pareiškė, kad jis neturi jokios intencijos atsistatydinti. Keletas Lietuvos politinių partijų pareiškė norą, oficialiai pradėti per Lietuvos seimą R. Pakso atsistatydinimą. Įstatymas nekaltina, kad iš 137 seimo narių 36 pasirašytų pareiškimą dėl R. Pakso atsistatydinimo.

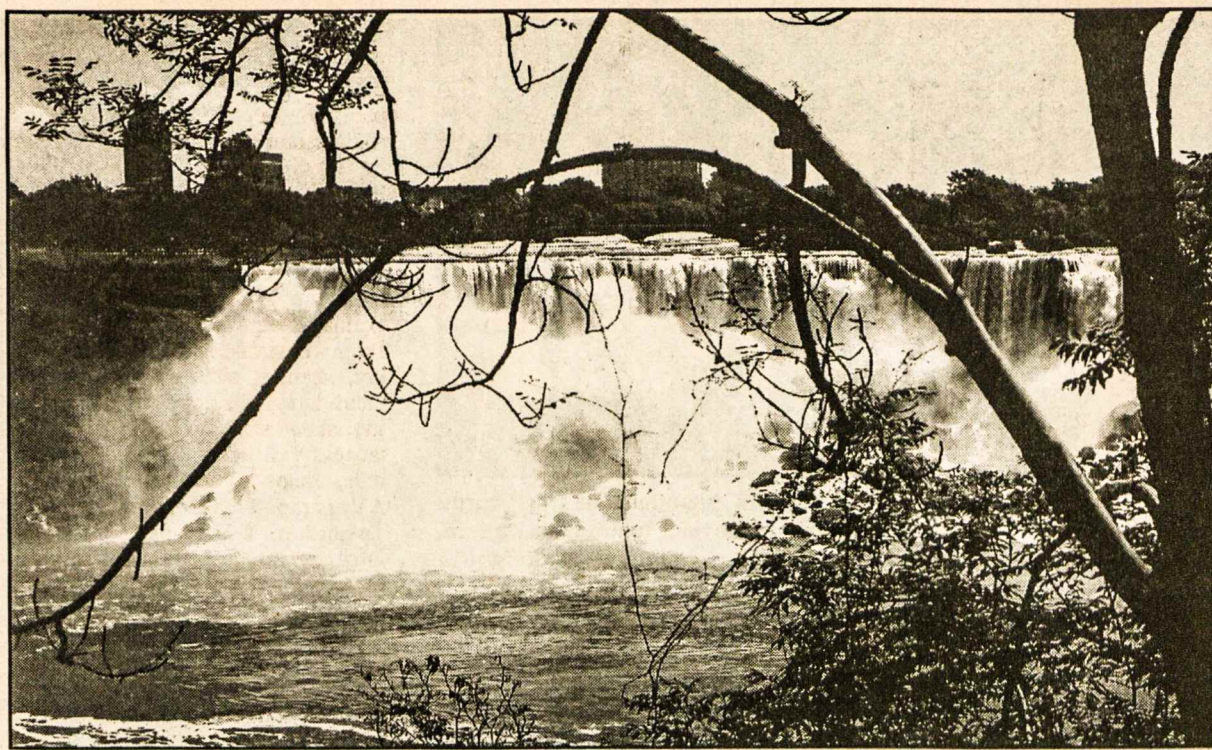
R. Pakso skandalas prasidėjo spalio 30 d., kai Valstybės saugumo departamentas pranešė apie pinigų plovimą ir pervežimą draudžiamų ginklų. Visų šių machinacijų vadovas buvo R. Pakso rinkimų rėmėjas Rusijos verslininkas Yuri Borisov, kuris buvo įvertintas į nelegalių ginklų gabenimą į Sudaną. Vėliau buvo išspausdintas Tyrimų komisijos rašytas slaptas pokalbis Borisovo su Paksu, kuriame Paksas pasidavė jį priimti savo patarėjų.

Duotame pokalbyje Lietuvos laikraščiams Borisovas pareiškė: "Žinoma, mes turėjome susitarimą su Lietuvos prezidentu, ką jūs manote? Aš jam daviau pinigų. Tai nereiškia labas ir sudėv".

Borisovas turėjo didelės įtakos Lietuvos prezidentūroje, kur kartu su Paksu, Borisovu buvo ir kitas rusas Ansor Aleksentjev Kikalishvili, kurie visi turėjo ryšius su tarptautinėmis kriminalinėmis grupėmis.

Š.m. (2003) gruodžio 8 d. Lietuvos prezidento R. Pakso vizitas į Vašingtoną susitikti su Amerikos prezidentu G. W. Bushu neįvyko.

Lietuvos ambasadorius Amerikoje Vygaudas Užsackas pranešė, kad dėl susidėjusių aplinkybių Lietuvoje, Lietuvos prezidentūra atšaukė Lietuvos prezidento R. Pakso vizitą į Vašingtoną ir Čikagą. Anksčiau numatyto R. Pakso vizito į Vašingtoną metu jis pareiškė norą susitikti Čikagoje su Amerikos lietuvių organizacijų pirmininkais. Tačiau Čikagos organizacijų vadovybė atsisakė pasimatymo su Lietuvos prezidentu R. Paksu.

Niagaros kaskadų žiūrėjimas iš Amerikos

Nuotr. V. P. Maco

GYDYTOJO UŽRAŠAI

Klinikinė praktika Zarasuose IV

DR. VYTAUTAS MEŠKA

Žmogaus organizme reikšmingą paskirtį turi raudonieji kraujo kūneliai - eritrocitai. Šiame rašinyje kaip tik ir noriu papasakoti apie vieno, vienintelio eritrocito reikšmę.

Ligoninės vidaus ligų skyriuje patraukė dėmesį simpatinągus paauklus, kuris nepaisė gydytojo reikalavimų gulėti lovoje, valgyti ne visai skanias ir nesimpatiškas pieniškas sriubas, kiaušinius, sviestą, retkarčiais viščiuko kulšėlę. Aš labai stengiausi jį perkalbėti - ir švelniai, ir griežtai, tačiau rezultatas buvo ne koks. Dar daugiau. Po pietų, kada ligoninėje likdavo tik budintis gydytojas, paauklus išsprūdavo net į ligoninės kiemą ir merkdavo akį praeinančioms gatvės gimnazistėms, apmėtydamas jas erkėtrožių žiedais ir pan.

Jam iš tikrųjų reikia būti vidaus ligų skyriuje? Norėdama išsiaiškinti, kreipiausi į vyriausiąjį gydytoją, kuris kiekvieną rytą pasikalbėdavo su visais vidaus ligų skyriuje esančiais pacientais.

Su vyriausiuoju gydytoju, Rusijos žydu, atvykusiu prieš keliolika metų į Zarasus iš Leningrado, jautėme tarpusavio simpatiją. Todėl gerokai nustebau, kai jis atsakė lakoniškai, patardamas visų pirma susipažinti su šio paciento ligos istorija. Tai buvo teisybė, nes kiti pradėti pasakojimą apie pacientą arba nagrinėti jo būseną, nelo-giška.

Gydytojų kambaryje susiradau norimą ligos istoriją, kuri buvo gana stora, su daugybe įrašų, analizių, sunkiai įskaitoma rašysena. Iš tų dokumentų sužinojau, kad, baigiantis pavasariui, berniokas žvejybos iš valties, o diena buvusi saulėta ir karšta. Todėl jam buvo patogiausia sėdėti pamerkus iš valties kojas iki kelių vandenynėje.

Nors pavasaris baigėsi, vanduo buvo dar šaltas. Tačiau jaunas žvejys jautėsi puikiai, tuo la-

biau, kad meškere gaudomos žuvys gerai kibo. Po gero pusdienio vaikas iš ežero grįžo su žuvimis namo. Mama paruošė puikius pietus.

Naktį mūsų žvejys prabudo. Krėtė šaltis. Jautė galvos skausmą. Ieškodamas tada populiarus vaisto nuo galvos skausmo - citramono - veidrodyje pamatė, kad jo veidas gerokai pabrinkęs, ypač ties akimis. Šlapintis kažkodėl buvo sunku, o šlapimo spalva atrodė neįprastai, lyg nes-švari, rausva.

Vaikinas vėl atsigulė į lovą. Tačiau galvos skausmas, šaltis, krėtimas nemažėjo. Kitą dieną iškvietas ambulatorijos gydytojas nukreipė staiga susirgusį pacientą į ligoninės vidaus ligų skyrių. Tačiau ir po dienos kitos galvos skausmas nenurimo. Vaikinui, kaip minėjau, buvo paskirtas gulimas režimas ir dietinis maitinimas. Pirmomis dienomis ligonis gavo tik 150-200 g cukraus, jokio valgio, jokio gėrimo.

Gydantis gydytojas nustatė žymiai padidėjusį arterinį kraujospūdį, vėdė ir kojų patinimą, vidutinio laipsnio dusulį, vidutinį kraujotakos (širdies veiklos) nepakankamumą. Gydė atitinkamais vaistais.

Pradėjus mažėti patinimai, padidėjus šlapimo išsiskyrimui, paciento dieta buvo išplėsta: duodavo daugiau daržovių, bulvių, kiaušinių, pieno gaminių. Vėliau buvo leidžiama jam valgyti ir liesą vištieną. Per visą buvimą laiką ligoninėje pacientas druskos negavo.

Kliūtis grįžti namo buvo pastoviai šlapime randamas vienas kitas eritrocitas. Dėl to buvo atliekamas net zondavimas - šlapimas buvo paimtas iš inksto geldelės, bet eritrocitas buvo randamas paėmus šlapimą ir tokiu būdu.

Kadangi inkstų uždegimo eiga buvo gera, o taikytas gydymas paveikęs, laukėme beveik visiško pasveikimo. Tačiau, kol šlapime bus bent vienas kitas eritrocitas, skubėti išrašyti pacientą iš ligoninės nėra ko. Tuo labiau, kad paciento gyvenimo sąlygos sunkios.

Pat yra spausdintas ir pagrindinis Lenkijos lietuvių leidinys - *Aušra* mažo formato. Tie, kurie norės įrėti *Pasaulio lietuvių* komplektus - dabar turės sunkumų. Šio naujojo numerio pradžioje randame PLB valdybos pirm. G. Žemkalnio žodį *Iš naujų namų*. Čia jis rašo, kad jo vadovaujama valdyba, nutarusi ir toliau leisti šį žurnalą nusprendė, kad jo leidybai ir redagavimui yra priimtinausias Punkskas. "Leidyba bendruomenėje, kuri yra etninės Lietuvos teritorijoje, o kartu ir Pasaulio lietuvių bendruomenėje, simbolizuoja tėvynės ir užsienio lietuvių ryšį", taip teigia pirmininkas.

Per metus bus leidžiama 10 numerių ir pagal numatytas pajamas leidėjams truks 12,000 JAV dolerių. Pirmininkas prašo paramos iš tų kraštų, kur lietuvių bendruomenės yra didesnės, kad būtų galima žurnalą siuntinėti neturtingoms bendruomenėms, Lietuvos bibliotekoms, neįstengiantiems leidinių prenumeruoti Sibire ir kitose vietovėse.

Beje, visiems skaitytojams PL dabar siuntinėjamas oro paštu, o tai sudaro dar daugiau išlaidų. Iš Lenkijos į Čikagą žurnalas atkeliavo per savaitę, tuo tarpu kada jis buvo spausdinamas ir siuntinėjamas Čikagos paštone, kai kuriuos jos priemiesčius pasiekdavo tik po 2-3 savaitių.

PL redakcinę kolegiją sudaro - Romas Vaštoka, Jaras Alkis, Gabrielius Žemkalnis, Bronius Makauskas. Tekstų rinkėja - Aldutė Jonušonytė, korektorė - Danutė Komčiūtė, maketuotojas - Sigita Birgelis.

Žurnalą Š. Amerikoje užsi-spremuoruoti (jo metinė kaina 25 dol.) galima rašant: Juozas Lukas (*Pasaulio lietuvis*), 622 Tremont Court NW, Grand Rapids, MI 49504, USA.

Žurnalas ruošia savo Paežeriuose literatų vakarus. Jų mūsų "Seklyčios" klube yra per 20, rajone apie 50, Lietuvos kaimo rašytojų sąjungoje 250. Nepriklausomų rašytojų s-jė 160 žmonių. Mes stengiamės puoselėti, išauginti lietuvišką žodį, mintį. Sąjungose išleidžiamos antologijos, almanachai, atskirų poetų knygelės. Aš sūspėj dalyvauti visuose renginiuose, klubuose ir sąjungose. Bendraujame su apskrities literatais.

Lygiai tą patį rado Kanados demografiniai iš kelių valstybių statistikos: reikia keturių vaikų vidutiniškai šeimoje, kad tauta nemazėtų. Trijų vaikų šeimoje neužtenka. Tauta mažės, bet ne taip sparčiai, kaip du vaikai šeimoje.

Yra keletas priežasčių, kodėl reikia keturių vaikų. Ne visi vaikai užaugs. Kai kurie miršta dėl ligų ar nelaimingų atsitikimų. Taip pat užaugs miršta dėl ligų ar žūsta automobilių nelaimėse. Kiti nesukuria šeimų ar vedę neturi vaikų. Dar kiti emigruoja ar nusižudo. Dar yra keletas mažesnių priežasčių.

Toliau V. Alekna rašo, kad lietuviai ištverė baudžiavą ir rusų caro valdymą iki 1915 metų. Tada - vokiečių okupaciją. Išters ir dabar. Tai tiesa, bet tada lietuviai baudžiavininkai ar laisvi ūkininkai turėdavo šeimoje vidutiniškai po 10 vaikų. Visai kas kita būtų buvę, jeigu būtų turėję po vieną, ar du vaikus.

Kas atsitiko su bajorais, kai pradėjo turėti po 2 vaikus - jie pradėjo nykti. Mano apylinkėje, Rokišio apskr. buvo užkuriai atvykę iš Lenkijos. Dėl gimimų mažėjimo turi bėdų beveik visos Vak. Europos tautos. Jos įsileidžia imigrantus ir juos asimiliuoja. Nuo 2 vaikų iki keturių vaikų gana toli, tai mažėjimas gali tęstis ilgą laiką.

R. Bulovas, Hagersville, Ont.

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas

♦ 25 metų namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel. 416 769-1616, namų - 416 769-3577

Nemokamas namų įvertinimas

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

DANTŲ GYDYTOJA
Dr. Gintarė Sungailienė

115 Lakeshore Rd. E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5
(I vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE LAW FIRM
5110 Dundas ST. W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

SKAITYTOJAI PASISAKO

DRABUŽIŲ SIUNTOS
Gerbiamieji užsienio lietuviai, norėdami padėti Lietuvoje tėvynainiams, pirmiausia pasiųskite laišką, paklauskite, kokių drabužių reikia, kokios avalynės bei kokios išmėros ar dydžio. Tada nebus pykčio ir nesupratimų ir abi pusės bus patenkintos. Dar kartą kartojau - pirmiausia pasiųskite laišką su užklaimu. Seni drabužiai nepažeidaujami.

Tėviškės žiburių skaitytoja
POEZIJA TĖVYNĖJE
Džiaugiuosi, kad mano eilėraščius skaito lietuviai. Tikiu, kad mano posmai palengvina Tėvynės ilgesį, teikia ryžto, ugdo sparnus, nors mintimis aplankyti tėvų žemę. Tuo įsitikinau per Pasaulio lietuvių dainų šventę Vilniuje.

Dažnai ruošiu savo Paežeriuose literatų vakarus. Jų mūsų "Seklyčios" klube yra per 20, rajone apie 50, Lietuvos kaimo rašytojų sąjungoje 250. Nepriklausomų rašytojų s-jė 160 žmonių. Mes stengiamės puoselėti, išauginti lietuvišką žodį, mintį. Sąjungose išleidžiamos antologijos, almanachai, atskirų poetų knygelės. Aš sūspėj dalyvauti visuose renginiuose, klubuose ir sąjungose. Bendraujame su apskrities literatais.

V. Vosylienė, Paežeriai

DĖL TAUTOS MAŽĖJIMO
Viktoras Alekna straipsnyje *Lietuvių tautos ateitis*, TŽ, 2003 m. 45 nr. rašo, kad Lietuvos politikai susirūpinę dėl gimimų mažėjimo. Konservatorių pirmininkas A. Kubilius paskelbė šūkį: "Du vaikai šeimoje". K. Prunskienė: "Dviejų vaikų neužtenka, tris vaikai šeimoje". Anglai tvirtina, kad reikia keturių vaikų šeimoje norint išlaikyti tą patį gyventojų skaičių.

Lygiai tą patį rado Kanados demografiniai iš kelių valstybių statistikos: reikia keturių vaikų vidutiniškai šeimoje, kad tauta nemazėtų. Trijų vaikų šeimoje neužtenka. Tauta mažės, bet ne taip sparčiai, kaip du vaikai šeimoje.

Yra keletas priežasčių, kodėl reikia keturių vaikų. Ne visi vaikai užaugs. Kai kurie miršta dėl ligų ar nelaimingų atsitikimų. Taip pat užaugs miršta dėl ligų ar žūsta automobilių nelaimėse. Kiti nesukuria šeimų ar vedę neturi vaikų. Dar kiti emigruoja ar nusižudo. Dar yra keletas mažesnių priežasčių.

Toliau V. Alekna rašo, kad lietuviai ištverė baudžiavą ir rusų caro valdymą iki 1915 metų. Tada - vokiečių okupaciją. Išters ir dabar. Tai tiesa, bet tada lietuviai baudžiavininkai ar laisvi ūkininkai turėdavo šeimoje vidutiniškai po 10 vaikų. Visai kas kita būtų buvę, jeigu būtų turėję po vieną, ar du vaikus.

Kas atsitiko su bajorais, kai pradėjo turėti po 2 vaikus - jie pradėjo nykti. Mano apylinkėje, Rokišio apskr. buvo užkuriai atvykę iš Lenkijos. Dėl gimimų mažėjimo turi bėdų beveik visos Vak. Europos tautos. Jos įsileidžia imigrantus ir juos asimiliuoja. Nuo 2 vaikų iki keturių vaikų gana toli, tai mažėjimas gali tęstis ilgą laiką.

R. Bulovas, Hagersville, Ont.

Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos narės. Iš k.: Sereikienė, Vosylienė, Kurtinaitienė

Žurnalo apimtis ir skyriai yra maždaug tie patys, kaip ir anksčiau. Tačiau jo turinys priklauso ir nuo bendradarbių tal-tal, o tai sudaro dar daugiau išlaidų. Iš Lenkijos į Čikagą žurnalas atkeliavo per savaitę, tuo tarpu kada jis buvo spausdinamas ir siuntinėjamas Čikagos paštone, kai kuriuos jos priemiesčius pasiekdavo tik po 2-3 savaitių.

PL redakcinę kolegiją sudaro - Romas Vaštoka, Jaras Alkis, Gabrielius Žemkalnis, Bronius Makauskas. Tekstų rinkėja - Aldutė Jonušonytė, korektorė - Danutė Komčiūtė, maketuotojas - Sigita Birgelis.

Žurnalą Š. Amerikoje užsi-spremuoruoti (jo metinė kaina 25 dol.) galima rašant: Juozas Lukas (*Pasaulio lietuvis*), 622 Tremont Court NW, Grand Rapids, MI 49504, USA.

ŽEMIAUSIA KAINA BET KUR!

Skambintis Lietuvoje - tik 26 centai!

Lietuva - 26 centai
Kanada ir JAV - 4.9 centai
Maskva - 7 centai

Lenkija - 12 centų
St. Peterburgas - 8 centai
D. Britanija - 6 centai

10-10-580

Skambinant šiaurės Amerikoje
surinkti 10-10-580 + 1 + rajono kodą + numerį

Tarptautiniams skambučiams
10-10-580 + 011 + krašto kodas + rajono kodas + numeris

NEREIKIA keisti telefono firmos.

BELL sąskaitoje bus sužymėti Onlinetel skambučiai. Visos kainos galioja 24 valandas, 7 dienas per savaitę. Ryšiai su nešiojamais telefonais gali kainuoti daugiau. Kainos gali keistis be pranešimo. Visiems skambučiams taikomas 25 centų minimumas. Pilną kainoraštį galite skaityti tinklalapyje www.10-10-580.com

Powered by
Onlinetel
talk freely to the world

Padalinys Eiger Technology Inc., viešos akcinės bendrovės, dalyvaujantis Toronto akcijų biržoje - TSE (simboliu AXA).

TORONTO

Anapilio žinios

Kalėdų švenčių proga mus sveikino: vysk. Paulius Baltakis, OFM, vysk. Jonas Kauneckas, vysk. Juozas Preikšas, vysk. Juozas Matulaitis, vysk. Rimantas Norvila, vysk. Juozas Žemaitis, MIC, vysk. Jonas Boruta, vysk. Antanas Vaičius ir vysk. Eugenijus Bartulis.

Iš Sudbury miesto gruodžio 17, trečiadienį, Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidotas a.a. Petras Venskus, 88 m. amžiaus.

Gruodžio 22, pirmadienį, iš Lietuvos kankinių šventovės palaidota a.a. Nadija Zakarienė, 79 m. amžiaus.

Laidotuvių Mišios už a.a. Juozą Bakį buvo gruodžio 27, šeštadienį, Lietuvos kankinių šventovėje.

Lietuvos kankinių šventovėje Kūčių naktį prieš Bernelių Mišias ir jų metu giedoją Deimantės Grigutienės vadovaujami "Gintareliai" ir Jono Govėdo vadovaujamą šventovės chorą. Kalėdinės 9.30 v.r. Mišiose giedoją Lilijos Turūtaitės vadovaujami "Angeliukai", o 11 v.r. Mišiose – sol. Rimas Paulionis su Jono Govėdo vargonų palyda.

Gruodžio 27, šeštadienį, Delhi Šv. Kazimiero šventovėje pakrikštytas Ermino ir Ritos (Pargauskaitės) Paulauskų sūnus Jonas.

Lietuvos kankinių šventovėje Naujųjų metų dienos pamaldose giedoją Deimantės Grigutienės vadovaujami "Gintareliai".

Praeitais 2003 metais Lietuvos kankinių šventovėje pakrikštyti 8 kūdikiai. Pirmąją Komuniją priėmė 7 vaikučiai, Sutvirtinimo sakramentą priėmė 6 jaunuoliai, Santuokos sakramentą priėmė 3 poros, o iš šventovės palaidota 20 parapijiečių ir 9 neparapijiečiai.

Delhi Šv. Kazimiero šventovėje praėjusiais 2003 metais pakrikštytas 1 kūdikis, Pirmąją Komuniją priėmė 1 mergaitė, o iš šventovės palaidoti 2 parapijiečiai.

Anapilio knygne gautas nr. 35 žurnalo *Laisvės kovų archyvas*. Taipgi galima įsigyti dr. Č. Jonio meniškai paruoštą mūsų parapijos deimantės sukakties iškilmių vaizdajuostę.

Mišios sausio 11, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Kazimierą Batūrą ir Domicelę, Stasį Asevičius; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už a.a. Stepą Ignatavičių; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje sausio 10, šeštadienį, 3 v.p.p. už Norkų ir Krausaukų šeimas.

Išganytojo parapijos žinios

Sekmadienį pamaldos 11.15 v. ryto. Sekmadieniais, sausio 11 ir 18, pamaldas ves tarybos narys Paulius Kravacas.

Sekmadienį, vasario 1, pamaldos įvyks 9.30 v. ryto, nes anglų parapija tą sekmadienį šaukia savo metinį visuotinį susirinkimą. Vasario 8 d. pamaldos vėl bus laikomos 11.15 v. ryto. Lietuvių parapijos metinis visuotinis susirinkimas įvyks vasario 15 d. po pamaldų Lietuvių Namų patalpose.

Šeštadienį, sausio 3, mūsų šventovėje buvo pakrikštyti Birutė ir Gvidas Karveliai. Sekmadienį, sausio 4, pamaldų metu buvo pakrikštyti: Nikas Karvelis, Joris Marius Meiklejohn ir Aistis Darius Meiklejohn.

Iš anksto pranešame, kad š.m. ekumeninės pamaldos įvyks trečiadienį, kovo 17, 7 v.v. Prisikėlimo parapijos šventovėje ir sekmadienį, kovo 21, 11.15 v. ryto Išganytojo parapijos šventovėje.

Anapilio sodybą \$500 aukojo Anapilio moterų būrelis.

Lietuvos alkaniesiems \$150 aukojo E. Stunguris.

Šv. Jono lietuvių kapinėms \$50 aukojo D. Radzevičienė.

Keltu vėjui \$100 aukojo F. Mockus (a.a. Vidos Mockuvienės atminimui).

NUOMOJAMAS namas (town house) Dundas-High Park rajone. 3 miegamieji, kiemas, garažas. Nuoma \$1350 mėn. Skambinti tel. 416 207-0637.

Toronto Maironio mokyklos mokiniai klasėje pasiruošę pamokai

Prisikėlimo parapijos žinios

Prisikėlimo parapijos vadovybė ir pranciškonai sveikina visus parapijiečius, parapijos geradarius ir visus lietuvius su Naujais metais ir linki visiems Dievo palaimos ir sėkmės.

Kūčių vakarą prieš Bernelių Mišias kalėdinės muzikos koncertą atliko jungtinis parapijos, "Volungės" ir "Retkartinis" choras su solistais Anita Pakalniškyte-Puodžiūniene, Arūnu Radtke, Skaidra Puodžiūnaite ir Indre Viskontaite. Prie prakartėlės jaunimo chorą giedoją kalėdinės giesmės ir pavaizdavo gimusių Kristų.

Diakonas Petras Šarka, OFM, gruodžio 20 d. vysk. Pauliaus Baltakio, OFM, buvo išventintas į kunigus. Šventimų pokylis vyko parapijos salėje. Sekančią dieną naujas kunigas parapijos šventovę aukoją pirmąsias Mišias (primicijas).

Klebonas Augustinas Simanavičius, OFM, ir kun. Petras Šarka, OFM, yra išvykę į Lietuvą dalyvauti Lietuvos pranciškonų Šv. Kazimiero provincijos trimetiniame suvažiavime, kur bus renkama provincijos vadovybė: provincijolas, viceprovincijolas ir keturi patarėjai. Po mėnesio nauja vadovybė susirinks posėdžiui, kuriuose bus daromi kunigų paskirstymai įvairiom pareigoms.

Kanados lietuvių katalikų moterų draugijos parapijos skyriaus susirinkimas įvyks sausio 25 d., po 12 v.d. Mišių parapijos kavinėje. Programoje – kun. Petro Šarkos, OFM, žodis, einamieji reikalai ir loterija.

Pakrikštytas Aleksas Petras, Dainos (Gurklytės) ir Sauliaus M. Valadkų sūnus.

Gruodžio 24 d. palaidota a.a. Marija Levišauskienė, 93 m. Paliko sūnų Vytautą ir dukrą Birutę Alksnienę su šeimomis. Lietuvoje mirė: a.a. Bronius Butėnas, torontiečio Petro Butėno brolis ir a.a. Eugenija Ragažinskienė, Algio ir kun. Augustino Simanavičių sesuo.

Žodis tarp mūsų – sausio ir vasario mėnesių knygtės yra padėtos šventovės prieangyje. Kaina \$5.

Jei kas norėtų papildyti 2003 metų aukas parapijai, vienuolynui ar kitiems labdaros tikslams, mokesčių įstatymams leidžiant, gali tai padaryti iki sausio mėnesio pabaigos.

Mišios sekmadienį, sausio 11: 8 v.r. už a.a. dr. Silvestrą Čepą; 9.15 v.r. už a.a. Eleną Kudabienę; 10.30 v.r. už a.a. Juozą Kaulių, už žuvusius prie Vilniaus televizijos bokšto lietuvių; 12 v.d. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Muziejaus-archyvo žinios

Linkime visiems sėkmingų ir darbinių Naujų metų! Muziejaus-archyvas dabar pradeda penkioliktuosius veiklos metus. Liekame dėkingi visiems rėmėjams, nes jų dėka sugebėjome išvystyti vienintelę instituciją, kurioje įamžinama Kanados lietuvių veikla.

Muziejaus-archyvo išlaikymui aukojo: \$5,000 – Genovaitė Kuzmienė; \$3,000 – Hamiltono kredito kooperatyvas "Talka"; \$500 – Toronto lietuvių pensininkų klubas; \$100 – Emilija Karosienė, Ursulė Paluiš; \$50 – Silvija ir Vincas Piečičiai, Kazimieras ir Gema Balytos, Jurgis Kuliešius ("Printing Net"); \$25 – Bernice Vycinienė.

Vita Lapaitienė savo mylimos dukrėlės pagerbimui Vilniaus universitete įsteigė Socialinio darbo magistrės Dainos Lapaitės atminimo fondą, kuris penkerius metus duos po \$500 metines stipendijas dviems studentams, studijuojantiems socialinio darbo mokslus.

Inf. A. a. Angelės Lešinskienės atminimui Silvija ir Vincas Piečičiai *Tėviškės žiburiams* aukojo \$25.

MOTERIS gali slaugyti ligonius arba prižiūrėti vaikus gyvendama kartu. Gali išvažiuoti į bet koki miestą. Skambinti tel. 1 416 249-8683 arba 1 416 233-5996.

Marijampolės ansamblis "Bočiai" sveikina Vasagos (Ontario) lietuvių chorą "Bočiai". Nuotraukoje ansamblio vadovė O. Krikščionaitienė (sėdi centre), bendrijos "Bočiai" pirmininkė J. Bridžiuvienė (trečia iš k.) Adresas: J. Jasiulaitienė, Kauno g. 111-14, 4520 Marijampolė, Lithuania

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

40 METŲ

3 Resurrection Road, Toronto, Ontario M9A 5G1
Tel.: (416) 532-3400 Fax: (416) 532-4816

Prisikėlimo kredito kooperatyvo valdyba praneša, kad 2003 metus užbaigė sėkmingai ir dalį pelno sugrąžino savo nariams:

- * taupytojams išmokėjo **8%** papildomų palūkanų už visas sutaupytas palūkanas, prirašytas iki 2003 metų pabaigos ir
- * skolininkams sugrąžino **8%** palūkanų už visas palūkanas, sumokėtas kooperatyvui iki 2003 metų pabaigos.

Papildomos ir sugrąžintos palūkanos yra įrašytos narių taupomosiose sąskaitose

Šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga Tėviškės žiburiai

susilaukė gausių sveikinimų iš Lietuvos ir išsvijos, tarp jų – buvusio prezidento Valdo Adamkaus ir dabartinio – Rolando Pakso. Redakcija, negalėdama visiems atskirai padėkoti, taria nuosirdų acių sveikinimus, pareiškiusiems linkėjimus ir toliau darbuotis lietuvių išlaikymui, per savąjį spausdintą žodį skleidžiant lietuviškąją kultūrą. Sveikinimai ir linkėjimai, moralinė bei finansinė parama mus skatina ir toliau tęsti 1949 m. pradėtą darbą.

Išleisus kalėdinį TŽ numerį, atėjo iš Punsko sveikinimai Irenai Savickienei gimtadienio proga iš Dariaus Savicko tėvų ir Gavienų šeimos. Taip pat gautas sveikinimas Julijai Čepelienei, buvusiai mokytojai puskietei, gyvenančiai Toronte, iš Mokytojų pensininkų klubo Punske. Pastarajame sveikinime sakoma: "Būki laiminga Kanadoj tolinoj, žemėj svetimoj, toli nuo gimtų namų, už Atlanto vandenų".

Vidmantas Vitkauskas, Garliavos Juozo Lukšo gimnazijos direktorius, "Kalėdų stebuklo" žodžiais sveikindamas Tėviškės žiburius, su sveikinimo atviruku atsiuntė ir kompaktinę disketę Istorijos mokymo programą 10 kl. bei nuotrauką pailiustruotą sąlankėlę apie Juozą Ambrazevičių-Brazaitį (1903-1974). TŽ leidėjai dėkoja gerb. direktoriui už dovaną ir malonius žodžius.

A. a. Juozo Bakio atminimui Stasys ir Elizabeta Kėkštai Tėviškės žiburiams aukojo \$50.

A. a. Jadvygos Bunienės atminimui J. ir A. Kirkilioniai Tėviškės žiburiams aukojo \$50.

A. a. Juozo Albino Bakšos 5 m. mirties prisiminimui žmona Eugenija Bakšienė Tėviškės žiburiams aukojo \$50.

Išsvijos lietuvių klierikų studijų fondui aukojo: \$1,000 – N.N.; \$100 – L. Morkūnienė.

Atitaisymas. TŽ nr. 51-52 įsirašiusių į bendrą Kalėdų sveikinimą saraše turi būti ne Valė Kerberienė, bet Alė Kerberienė. Atsiprašome.

JAV Lietuvių fondas, skelbiantis vieną iš savo svarbiausių tikslų – lietuviškos išsvijos spaudos rėmimą, *Tėviškės žiburiams* paskyrė \$3,500 (JAV) auką. TŽ leidėjai dėkingi už kasmetinę paramą.

Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvas "Talka" parėmė *Tėviškės žiburius* leidybą \$2,000 auka. Savaitraščio leidėjai nuosirdžiai dėkoja už šią reikšmingą paramą stiprinant ne tik savąją spaudą, bet ir visą lietuviškąjį gyvenimą išsvijoje.

Liuda Stulginskienė, sveikindama visus draugus ir pažįstamus su šv. Kalėdom ir Naujais metais *Tėviškės žiburiams* aukojo \$20.

Lietuvių Namų žinios

Š.m. sausio 4 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 167 svečiai. Pranešimą padarė LN valdybos vicepirmininkas E. Steponas.

Lietuvių Namų valdybos posėdis – sausio 15, ketvirtadienį, 7 v.v. Lietuvių Namų sekljoje.

Vasario 8, sekmadienį, Lietuvių Namuose įvyks populiariosios muzikos atlikėjų iš Lietuvos Irenos Starosaitės ir Žilvino Žvargulio koncertas.

Vasario 14, šeštadienį, visi kviečiami į tradicinį Valentino dienos šokių, kuriuos rengia "Santakos" klubas. Daugiau apie tai kitame TŽ numeryje.

Vasario 21 d. įvyks Medžiojų-žuklautojų klubo "Tauras" tradicinis metinis balius.

Kviečiame visus pietauti Lietuvių Namuose, Jauki aplinka, geras aptarnavimas, veikla baras.

Sausio 11 dienos sekmadienio popietėje pasirodys jaunieji dainininkai, instrumentalistai ir jaunųjų smuikininkų ansamblis "Lyrelė". Kviečiame atvykusius į popietę pasivaistinti lietuviškais patiekalais ir susipažinti su jaunų menininkų naujai paruošta programa.

Sausio 18, sekmadienį, 1.30 v.p.p. sekljoje bus rodomas filmas "Skrydis per Atlantą". Tai meninis filmas, sukurtas S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio pėdsakais. Šiame filme paminėti.

Slaugos namų žinios

Slaugos namams aukojo: a.a. K. Ciušio atminimui L. V. Balaišiai – \$50; M. V. Kriščiūnai – \$200; T.A.E. Šiurnos – \$100; a.a. L. Kirkilio, nuosirdžiai prisidėjusio prie "Vyčio" sporto klubo, atminimui W. I. Žukauskai aukojo – \$100; pusserės a.a. V. Mortus (JAV) atminimui W. Žukauskai aukojo – \$1,000.

Besidomintys slaugos namais informacijos gali gauti interneto tinklalapyje www.labdara.ca.

Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas. Jos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siūsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

BLOOR-SOUTH KINGWAY RAJONE nuomojamas 1 miegamasis butas rūšyje. Arti TTC, skalbykla, atskiras įėjimas, cable TV, vėsinimas, \$700. Galima tartis. Norima nerūkančioji. Skambinti tel. 416 399-2912 dienos metu, 416 769-8672 vakarais.

MONTREALQUE

Aušros Vartų šventovėje Kūčių vakare, 9.30 val. vyko trumpas kalėdinių giesmių koncertas. Prieš Mišias buvo pašventinta prakartėlė. Per Mišias, kaip ir visada, gražiai giedoją chorą ir sol. Ant. Keblys. Po Mišių dauguma susirinko į parapijos salę kalėdaičiams (plotkėms) ir kuklioms vaišėms.

Naujų metų sutikimas gražiai papuoštoje Aušros Vartų parapijos salėje praėjo labai smagiai. Programoje įvairūs žaidimai, Pauliaus Gedriko muzika ir loterija. Renginį organizavo Petras Paulauskas ir Ramūnė bei Robertas Sakalauskai. Vakara smagiai praleido apie šimtas dalyvių. Vaišės buvo sušneštos, o įėjimas – laisva auka. Renginio pelnas skiriamas šeštadienine lietuviškai mokyklai.

Visuotinis Aušros Vartų parapijiečių susirinkimas įvyks 2004 m. sausio 18 d. po pamaldų parapijos salėje. Prie šventovės durų (prie biuletenio) yra išdėstyti nauji aukų vokeliai. Pageidautina ant jų užrašyti pavardę, vardą ir datą. Adreso nereiškia.

A. a. Salomėja Puodžiūnaitė-Petronienė, 105 m. amžiaus, mirė 2003 m. gruodžio 6 d. Po atsisveikinimo Mount Royal laidotuvių koplyčioje gruodžio 18 d. palaidota Mount Royal kapinėse. Liko sūnus, dukterys, žentas, vaikaičiai, provaičiai ir pro-provaikaičiai.

A. a. Adelė Vaičiūskaitė-Ramanauskienė, 90 m. amžiaus, mirė 2003 m. gruodžio 14 d. Po privačių apeigų laidotuvių koplyčioje palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse gruodžio 16 d. Liūdi dukte, du sūnūs su šeimomis ir vaikaičiai.

A. a. Marija Lukaitytė-Vaupšienė (Vaupšas), 87 m. amžiaus, mirė 2003 m. gruodžio 29 d. Po gedulinį pamaldų Aušros Vartų šventovėje gruodžio 31 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Vėlionė Marija buvo veikli Aušros Vartų parapijoje, KLK moterų dr. jos Montrealio skyriuje, o ypač daug širdies, darbo ir energijos skyrė Šv. Onos draugijai. Buvo veikli jos narė ir ilgametė pirmininkė. Liko dvi dukros, žentas, du sūnūs ir 3 vaikaičiai.

Šv. Kazimiero parapijos žinios

2003 m. keletas mūsų parapijiečių atšventė sukaktis. Albina Astauskienė, buvusiai Šv. Elzbičios dr. jos pirmininkei uėjo 80 metų. Kostas Mickus sulaukė 90 metų. Vedybų jubiliejus atšventė: Petras ir Julija Adomoniūnai – 45 metų; Juozas ir Danutė Moziūraičiai – 50 metų; Juozas ir Jonė Zitkai – 50 metų; Antanas ir Anne Kreiviai – 61 m.

Jonas ir Carol Grigeliai, išgyvenę 25 metus Floridoj, kur

turėjo viešbutį, jį pardavę sugrįžo į Montrealį. Jiedu užaugino ir išleido į aukštuosius mokslus tris sūnus, kurie dirba Amerikoje.

Buvusi montrealietė Julija Adomonytė ir Rimas Danaitis (Toronto) susilaukė dukters Emilijos, o sesutė Marytė Adomonytė ir Rimas Rekašis (Čikagoj) susilaukė sūnaus Nykolo.

Mūsų šventovėje sekmadienį, gruodžio 28, pakrikštyta Isabella Zenaitis, dukrelė Katrinos ir Michael Zenaičių, kurie dabar gyvena Vankūverje. Michael, sūnus Mary ir Guy Zenaitis, yra ten išsiskėjęs užbaigti doktoratą cheminės inžinerijos srityje.

2003 m. Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. dr. Feliksas Jucevičius išėjo į pensiją. Jis gimė 1924 m. gegužės 1 d. Gorainių kaime, Raseinių apskrityje. 1943 m. įstojo į Telšių kunigų seminariją, studijas tęsė Eichstatto kunigų seminarijoje, Vokietijoje, o nuo 1948 m. Romoje. 1950 m. išventintas kunigu. 1952 m. gavo teologijos daktaro laipsnį. 1952-1955 m. kaip lietuvių katalikų misijų direktorius veikė lietuvių bendruomenėje Prancūzijoje ir laisvosios Europos prancūzų komitete. 1954-1955 Sorbonoje studijavo sociologiją. Buvo *Europos lietuvių, Darbininko bendradarbis*. 1955 m. atvyko į Kanadą. McGill universitete Montrealyje studijavo filosofiją ir įsigijo magistro laipsnį 1962 m. Kun. F. Jucevičius buvo Montreal Šv. Kazimiero parapijos klebonu nuo 1960 m. 1982 m. išvyko į Romą. Yra išleisęs kelias knygas: *Tauta tikrovės ir mito žaisme*, 1970 m. *Menas spalvų ir formų žaisme*, 1975 m. *Mintis dialektiniame žaisme*, 1977 m. 1991 m. kun. dr. F. Jucevičius sugrįžo klebonauti į Šv. Kazimiero parapiją.

Auksinis ratelis vėl pradės veikti sausio 22 d.

V.L.

Kun. dr. Feliksas Jucevičius 1961 m.

Michael ir Sonia Kavoliūnai, pavadavę krikšto tėvus, Isabella, svečias kun. Yvon Archambault, Katrina ir Michael Zenaičiai

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

Šypsenos

Vestuvės
Vyras žmonai, per ilgai besirušiančiai ir gerų draugų vestuvines apeigas:

- Paskubėk, brangioji, kitaip mes tik jų skrybom suspsime.

Pas gydytoją

- Daktare, padariau viską, ką patarėtė: miegojau prie atviro langų.

- Ar gripas dingso?

- Gripas tai ne, bet piniginė dingo.

Amerikietis

Tikras amerikietis – tai žmogus, kuris važiuoja į darbą vokišku automobiliu, grįždamas užsuka į kiną pažiūrėti prancūziško filmo, vakare užsivelka kinietiška palaidinę, įsisipia į italiką šliures, įsipila brazilškos kavos ir olandišką puo-

duką ir atsisėda į danišką kėdę. Pasima japoniškai plunksna ir ant kanadiško popieriaus pradeda rašyti kongresmeniui skundą, kad Amerikos aukštas išplaukia į užsienį.

Išminties blyksniai

Nesvarbu kaip žmogus mirs,

bet kaip jis gyveno.

Kalbėk apie vėlnią ir jis pasirodys.

Daktaro reikia labiau bijoti, negu ligos.

Dievas išgydo, bet daktarai pa-

ima pinigų.

Parentė – Stasys Prakapas

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI interneto tinklapis www.tzib.com laukia jūsų apsilankymo. Skaitytųjai kviečiami susipažinti su juo ir siųsti savo pastabas elektroniniu paštu – tezib@pathcom.com